

Danderyds kommun
**Årsredovisning
2009**

Innehållsförteckning

Kommunstyrelsens ordförande om verksamhetsåret	4
Förvaltningsberättelse	5
Resultaträkning	21
Kassaflödesrapport	22
Finansiell ställning	23
Notförteckning	24
Verksamhetsberättelser	
Kommunstyrelsen	34
Överförmyndarnämnden	36
Byggnadsnämnden	37
Kultur- och fritidsnämnden	39
Tekniska nämnden	42
Barn- och utbildningsnämnden	45
Socialnämnden	48
Produktionsstyrelsen	52
Nämndernas ledamöter	57
Bilagor	
Fem år i jämförelse	60
Driftredovisning	61
Investeringsredovisning	63
Produktionsorganisationens resultat	65
Borgensåtaganden	66
Personalredovisning 2009	67
Djursholms AB	
Förvaltningsberättelse	73
Resultaträkning	75
Balansräkning	76
Kassaflödesanalys	77
Noter	78
Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd	81
Revisionsberättelse	84
Sammanställning måluppfyllelse	89
Definitioner till årsbokslut	105
Redovisningsprinciper	106

Färgmarkering i tabeller

grön	gul	röd
------	-----	-----

grön anger utfall bättre än budgeterat
gul anger utfall i enlighet med budget
röd anger utfall sämre än budget.

Kommunstyrelsens ordförande om verksamhetsåret

Det blev ett bra år

2009 inleddes med dystra besked om Sveriges ekonomi. Sveriges BNP föll i en takt som inte upplevts sedan trettioalet och framtidsutsikterna bedömdes mycket dystra av konjunkturinstituten. Redan i februari

kallade därför kommunstyrelsens arbetsutskott till överläggningar med nämnderna för att bedöma hur kostnaderna kunde anpassas till de försämrade skatteintäkterna. Tack vare de tidigt insatta åtgärderna kunde därför ett förväntat underskott vändas till ett mindre överskott för verksamhetsåret. Bedömningarna om Sveriges tillväxt de närmsta åren är dock fortfarande pessimistiska om än fallet i ekonomin synes ha bromsats upp. För 2010 har staten tillfört kommunsektorn 9,1 miljarder men när det gäller 2011 finns ännu inga besked lämnade. Under 2009 stärktes kommunens redan starka finansiella ställning ytterligare, men i stället för att använda den ökande kassan till återbetala fler lån har en kassareserv byggts upp. Detta för att kunna reglera den förväntade kostnaden till Stockholms ström för markförläggandet av så gott som samtliga större luftledningar genom vår kommun vilket är en sedan länge efterlängtd åtgärd av många danderydsbor.

Danderydsbornas positiva uppfattning om kvaliteten i kärnverksamheterna stärktes ytterligare under året. Verksamhetsutbudet är stort och varierat inom förskola, skola och omsorg och de kommunala och fristående utförarna når mycket fina resultat ur såväl ett regionalt som nationellt perspektiv. Många enheter har under året mottagit fina utmärkelser och priser, men också kommunen själv som bland annat utsågs till Årets bästa kommun för andra året i rad av tidningen Fokus.

Under året har flera välkomna byggnadsprojekt satts igång i Danderyd. Den kommundel där det för närvarande händer mest är utan tvekan Enebyberg där såväl centrum byggs om och en ny handelsplats tillkommer. Om på detta adderas kommande projekt som utbyggnad av Brageskolan, bullerskärmar längs E18 och Roslagsbanan, nermontering av kraftledningar och utbyggnad av förskolor samt idrottsföreningens och kommunens satsningar på idrottsplatsen så känns det som ett väldigt lyft sker i denna kommundel under en kort tid. Men av än större format blir förstås den kommande omdaning av Mörby centrum och under året så gick såväl planarbetet som förhandlingsarbetet in i slutfasen efter att ha pågått i 4-5 år.

Under 2009 hade vår landshövding Per Unckel många olika skäl att besöka vår kommun. En solig dag i april invigde han Ekebysjöns naturreservat, ett för svenska förhållanden medelstort reservat men mycket stort för att ligga direkt i tätort. Under hösten återkom landshövdingen flera gånger till vår kommun, dels för att ta första spadtaget på Enebyängens handelsplats men också i samband med förhandlingarna om vilka infrastrukturinvesteringar som skulle tillföras nordostsektorn i läns trafikplanen för de kommande tio åren. Glädjande nog tillskötts i slutskedet 20 miljoner kronor för en järnvägsutredning som skall studera förutsättningarna för en ny kapacitetsstark spårförbindelse ut i vår regionsektor. Inom ett par år kommer det då att klarna om det är en ny pendeltågsförbindelse eller en förlängd tunnelbana som på bästa sätt betjänar nordostkommunerna och som kan avlasta inte minst E18 från den kraftiga och störande biltrafiken.

Jag vill tacka alla Er som bidragit till Danderyds positiva utveckling under 2009. Det blev ett bra år trots den dystra inledningen.

Gunnar Oom

Viktiga händelser i verksamheten

Måluppfyllelse

Kommunen når eller överträffar 2009 sina ambitionsnivåer avseende alla de sju övergripande målen. När det gäller nämndernas olika verksamhetsområden uppnås eller överträffas 42 av de 47 inriktningsmål som fullmäktige fastställt. De fem mål som inte uppnås 2009 avser kommunstyrelsens mål om ren luft och buller, äldreomsorgens ambition att vara av högsta nationella klass, byggnadsnämndens mål avseende handläggningstider samt tekniska nämndens mål om underhåll av fastigheter och gator.

Ekonomi

Kommunen bedöms i sammanvägning nå målet om god ekonomisk hushållning 2009. Detta mot bakgrund av nämndernas kostnadseffektivitet, årets resultat och resultatet avstämt mot balanskravet.

Årets resultat är + 1,6 miljoner kronor och resultatet avstämt mot balanskravet är + 13,1 miljoner kronor. Resultaten är något sämre än budget men med hänsyn till en jämförelsestörande post* om 12,2 miljoner kronor i huvudsak i nivå med budget.

Nämnderna redovisar en positiv budgetavvikelse i sina verksamheter vilket är en väsentlig förbättring i jämförelse med de prognoser som lämnades under det första halvåret. Investeringsverksamheten når inte upp till budgeterade nivåer vilket i sämsta fall kan påverka drifttagning av vissa objekt och därmed påverka verksamheten negativt 2010.

Volymförändringar, platstillgång inom förskola

Jämfört med föregående år har antalet förskolebarn minskat med drygt 2 %. Platstillgången inom förskola har varit god. I syfte att ersätta provisoriska lokallösningar inom förskolan, har fullmäktige under 2009 beslutat om viss nybyggnation av förskolor.

Flyktningmottagning

I slutet av juni 2007 tecknade Danderyds kommun en överenskommelse med Migrationsverket att ta emot ca 35 nyanlända flyktingar per år. Under 2009 har kommunen tagit emot 39 flyktingar. Vidare har kommunen ett avtal med Migrationsverket om mottagande av fem ensamkommande flyktingbarn per år. Under 2009 har kommunen tagit emot två barn fler än avtalat.

Beslut om kostnadsanpassningar

Med anledning av försämrade skatteprognoser, framförallt under våren 2009, beslutade fullmäktige om kostnadsanpassningar vid sitt sammanträde i juni. Kraven på kostnadsanpassningar gällde alla nämnder. Fullmäktige gav också nämnderna i uppdrag att i budgetförslag för 2010 vidta åtgärder för kostnadseffektivisering inom en rad områden.

Lag om valfrihetssystem, LOV

Fullmäktige har beslutat att uppdra till socialnämnden att för hemtjänst och familjerådgivning tillämpa ett valfrihetssystem i enlighet med bestämmelserna i LOV. Beslutet innebär att nuvarande auktorisationsmodell ersätts med avtal med godkända leverantörer. Detta ger möjlighet att ställa tydligare krav på verksamhetens kvalitet.

Stockholms Ström

Under året har kommunen träffat en överenskommelse med Svenska Kraftnät om medfinansiering av Stockholms Ström-projektet. Projektet syftar till att bygga ut en ring för kraftmatningen till Stockholmsregionen. För Danderyd innebär detta att dagens luftledningar på sikt ersätts av mark- och tunnelförlagda ledningar.

Brandförsvaret

Fullmäktige beslutade under hösten 2008 att tillsammans med nio andra kommuner, däribland Stockholms stad, bilda ett gemensamt räddningstjänstförbund, Storstockholms brandförsvarsförbund, att gälla från och med den 1 januari 2009. Ett kommunalförbund av denna omfattning leder till en mindre sårbar organisation med större bredd vad gäller specialistfunktioner, utvecklingsresurser, ny teknik, upphandling samt bättre planering av den gemensamma personalresursen. Vidare innebär det nya förbundet att Danderyds avgift för brandförsvaret har kunnat sänkas. Kommunstyrelsen har godkänt ett genomförandeavtal gällande kommunens pensionsförpliktelser till Storstockholms brandförsvarsförbund.

Investeringsprogram, fastighets- och miljölyftet

Försörjning av lokaler är en viktig förutsättning för verksamhet. Ett större investeringsprogram löper för att bland annat ersätta paviljonger med permanenta lokaler och tillgodose tillkommande lokalbehov.

* Posten avser förlikning och juridiska kostnader med anledning av om- och tillbyggnaden av Annebergsgården tidigt 2000-tal.

Förvaltningsberättelse

Medel avsattes i 2008 års bokslut för riktade insatser inom fastighets- och miljölyftet. Insatser ska genomföras för energi- eller miljöeffektiviseringar i fastigheter. Under 2009 har fullmäktige beslutat om åtgärder för cirka 40 miljoner kronor.

Bland större exploateringsprojekt noteras bland annat slutfasen av kommunens insatser gällande Enebyängens handelsplats och Eneby torg.

Miljöplanen

Översyn av kommunen miljöprogram har påbörjats under 2009. Viktiga miljöfrågor avser bland annat buller och luft kring Roslagsbanan samt E18. Kommunstyrelsen har lämnat remissvar på förstudien för de planerade kapacitetshöjande åtgärderna (utbyggnad till dubbelspår) avseende Roslagsbanan. I remissvaret framförs kritik mot att dagens bullerproblem inte har åtgärdats av SL vid berörda fastigheter i Danderyd. Kommunstyrelsen har informerats av Vägverket angående projektet med miljöstyrd hastighetsreglering. Vägverket har genomfört flertalet mätningar på E18 gällande hastighetens inverkan på partikelmängden.

Nordostsamarbetet, infrastruktur

Under 2009 var Danderyd samordnande kommun i Stockholm Nordost. I mars antog kommunerna en handlingsplan som beskriver de aktiviteter som pågår samt påbörjas under 2009. Det avser framförallt frågor kring trafikinfrastruktur och stadsbyggnadsutveckling.

Risk och säkerhetsfrågor, krishantering

Under 2009 har genomförts en satsning på kommunal säkerhet och krishantering. Detta omfattar bland annat en kriskommunikationsplan som behandlar frågor om ansvar för information i olika skeden av en kris, målgrupper och informationskanaler, samverkan och dokumentation. Vidare har fastställts riktlinjer för kommunens fullgörande av det geografiska områdesansvaret i samband med extraordinär händelse i fredstid och vid höjd beredskap.

Under 2009 har också påbörjats en serie av utbildningar och övningar i krishantering

Måluppfyllelse

Kommunen har sju övergripande mål som antogs av fullmäktige i november 2007.

Bedömning av måluppfyllelse för kommunens sju övergripande mål baseras på måluppfyllelse avseende nämndernas inriktningsmål. Vidare vägs

in Danderyds resultat i olika nationella undersökningar och jämförelser. De externa källor som används är följande:

- SCB medborgarundersökning
- SKL Öppna jämförelser inom grundskola, gymnasieskola, äldreomsorg samt trygghetssäkerhet.
- Socialstyrelsens brukarenkäter inom hemtjänst och särskilda boenden
- Socialstyrelsens Äldreguide
- SKL jämförelseprojekt Kommunens kvalitet i korthet
- SCB Vad kostar verksamheten i din kommun
- Svenskt näringslivs kommunrankning av näringslivsklimat
- Svenskt näringslivs granskning av kommunernas hemsidor 2009
- tidningen Fokus ranking av kommuner (juni varje år)

(SCB - Statistiska centralbyrån, SKL - Sveriges Kommuner och Landsting.)

I bedömningen vägs in och kommenteras eventuella större förändringar över tid när det gäller måluppfyllelse för nämndernas inriktningsmål eller resultat i externa jämförelser och undersökningar. En positiv eller negativ trend är viktig att följa över tid.

Av följande tabell framgår bedömning av måluppfyllelse avseende de sju målen.

Mål	Uppnått resultat
Danderyd ska vara en bra och attraktiv kommun att bo och verka i.	grön
Danderyd ska erbjuda sina invånare stor valfrihet i den kommunala servicen utifrån individens önskemål och förutsättningar.	gul
Danderydsborna ska erbjudas en bra och attraktiv service.	grön
God ekonomisk hushållning ska vara en vägledande princip för all kommunal verksamhet.	gul
Kommunen ska ge goda förutsättningar för ett varierat utbud av fritids- och kulturliv.	gul
Företag verksamma i kommunen ska erbjudas ett gott näringslivsklimat.	gul
Kommunen ska ha låg kommunalskatt.	grön

Bedömningen är att kommunen når eller överträffar alla övergripande mål 2009. Jämfört med föregå-

ende år är bedömningen förändrad avseende mål om näringslivsklimat. Nuvarande bedömning är att målet uppnås medan bedömningen 2008 var att målet överträffades.

Totalt har kommunen 47 inriktningsmål för nämnderna som antogs av fullmäktige i mars 2008. Dessa är kopplade till sex av kommunens övergripande sju mål. Målet om låg kommunalskatt har inga inriktningsmål på nämndnivå. Av tabell nedan framgår nämndernas bedömning av måluppfyllelse avseende sina respektive inriktningsmål.

Nämnd	Antal inriktningsmål	grön	gul	röd
Barn-och utbildningsnämnden ¹	12	4	8	
Socialnämnden	6		5	1
Tekniska nämnden	11	1	8	2
Byggnadsnämnden	4	2	1	1
Kultur och fritidsnämnden	8	1	7	
Kommunstyrelsen	6		5	1
Totalt	47	8	34	5

¹ valfrihet inom skola avser nämndens bedömning inom kommunen (se vidare barn- och utbildningsnämndens verksamhetsberättelse)

Av tabellen framgår att nämnderna uppnår eller överträffar förväntad nivå för 42 av inriktningsmålen. De inriktningsmål som inte bedöms vara uppnådda avser socialnämndens mål att äldreomsorgen ska vara av högsta nationella klass, tekniska nämndens mål avseende underhåll av fastighet samt gator/vägar, byggnadsnämndens mål avseende god service samt kommunstyrelsens mål om ren luft och buller.

Av bilagadelen framgår en sammanställning av måluppfyllelse för kommunens övergripande mål och nämndernas inriktningsmål. Av bilagan framgår även nästa steg i målstrukturen, nämndernas inriktnings- och resultatmål.

Kommentarer till nämndernas måluppfyllelse framgår av respektive nämnds verksamhetsberättelse. I följande avsnitt analyseras måluppfyllelse för kommunens övergripande sju mål.

1. Danderyd ska vara en bra och attraktiv kommun att bo och verka i

Målet bedöms överträffa förväntad nivå. Bedömningen baseras på att flertalet av nämndernas inriktningsmål uppnår förväntad nivå, på kommunens

goda resultat i SCB medborgarundersökning samt på Danderyds förstaplacering i tidningen Fokus ranking av kommuner (juni 2009). Vidare ingår SKL Öppna jämförelser Trygghet och säkerhet i bedömningen.

Till kommunens övergripande mål har knutits åtta inriktningsmål för nämnderna. De nämnder som har inriktningsmål är tekniska nämnden, byggnadsnämnden samt kommunstyrelsen.

Mål	Antal inriktningsmål på nämndnivå	grön	gul	röd
Danderyd ska vara en bra och attraktiv kommun att bo och verka i	8	2	5	1

Av åtta inriktningsmål bedöms sju uppfylla eller överträffa förväntade nivåer. Ett mål bedöms inte vara uppnått. Det avser kommunstyrelsens mål om att ren luft samt buller under fastställda gränsvärden. Trots vidtagna åtgärder kvarstår problem när det gäller såväl buller som luft. I syfte att stärka samordning och uppföljning av miljöarbetet ska ett reviderat miljöprogram utarbetas under våren 2010. Vidare kommer kommunstyrelsen fortsatt att vara aktiv i fråga om buller och utsläpp gentemot SL och Vägverket.

Bedömning av måluppfyllelse är oförändrad jämfört med föregående år.

Sammanfattningsvis är således måluppfyllelsen avseende nämndernas inriktningsmål god. Även avseende de mål som är uppnådda finns förbättringsmöjligheter. Det avser bland annat fortsatt satsning på trafiksäkerhetshöjande åtgärder, komplettering av avfallsinsamling med möjlighet att lämna farligt avfall och el-avfall samt fortsatt energieffektivisering i kommunens fastigheter.

SCB medborgarundersökning genomfördes senast hösten 2008. Undersökningen består av tre delar med totalt ca 100 frågor. Danderyds resultat samt jämförelse med 2007 och snitt för alla deltagande kommuner framgår av tabell på nästa sida.

Område i SCB medborgarundersökning	Danderyd 2008	Danderyd 2007	Snitt 97 kommuner 2008
Kommunen som en plats att bo och leva på	78, bästa värde	76	64
Kommunens verksamheter	65, bästa värde	62	54
Inflytandet i kommunen	53, bästa värde	52	40

Medborgarna ger generellt kommunen mycket goda betyg. Kommunen har bästa resultat av alla 97 deltagande kommuner när det gäller helhetsbedömning av de tre områdena i enkäten. Vidare är alla resultat 2008 en förbättring jämfört med tidigare år vilket visar på att medborgarna har en stabil, positiv attityd till kommunens verksamheter.

Tidningen Fokus rankade i juni 2009 Danderyd som bästa kommun att bo i. Rankningen baseras på ett 30-tal faktorer som hämtas ur nationell statistik (Skolverket, SCB, Försäkringskassan m fl). Danderyd är bland de 20 bästa kommunerna på drygt en tredjedel av måtten, bland annat andel elever behöriga till gymnasieskolan, andel utbildad personal i äldreomsorg, låg arbetslöshet, antal nystartade företag samt valdeltagande. Danderyd hade även 2008 förstaplaceringen i Fokus ranking.

Under 2009 har SKL har för andra gången tagit fram Öppna jämförelser för trygghet och säkerhet. Årets rapport omfattar fem utfallsindikatorer och tio indikatorer för säkerhetsarbete och resurser. I rapporten jämförs faktiska utfall och upplevda förhållanden avseende olyckor, brott och kriser. Rapporten visar också hur kommunerna arbetar förebyggande och vilka resurser som läggs ner på verksamheterna. Danderyd har generellt medelgott resultat.

Under 2009 har genomförts en satsning på kommunal säkerhet och krisberedskap, bland annat en kriskommunikationsplan samt riktlinjer för kommunens fullgörande av det geografiska områdesansvaret. De vidtagna åtgärderna bedöms förbättra samordningen av säkerhetsarbetet och öka krisberedskapen i kommunen.

Sammanfattningsvis är alla delar som ingår i bedömning av det övergripande målet uppfyllda eller överträffar förväntade nivåer. Den stabila trenden avseende såväl underliggande inriktningsmål som externa jämförelser visar på stabilitet och att förbättringsområden tydligt identifierats ger goda förutsättningar att nå det övergripande målet även framöver.

2. Danderyd ska erbjuda sina invånare stor valfrihet i den kommunala servicen utifrån individens önskemål och förutsättningar

Målet bedöms vara uppnått. Av målformuleringen framgår att kommunen har hög ambitionsnivå när det gäller valfrihet. Bedömningen att målet är uppnått innebär således att valfriheten är stor. Bedömningen baseras på att nämndernas inriktningsmål uppnår förväntad nivå. Vidare vägs in den externa granskning av information om valfrihet och kvalitet som genomförts av Svenskt Näringsliv.

Till kommunens övergripande mål har knutits fyra inriktningsmål för nämnderna. De nämnder som har inriktningsmål är barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden och målen avser valfrihet inom barnomsorg, grundskola, gymnasieskola samt äldreomsorg.

Mål	Antal inriktningsmål på nämndnivå	grön	gul	röd
Danderyd ska erbjuda sina invånare stor valfrihet i den kommunala servicen utifrån individens önskemål och förutsättningar.	4	1	3	

Av fyra inriktningsmål bedöms alla uppfylla eller överträffa förväntade nivåer. Barn- och utbildningsnämndens bedömning av valfrihet inom grundskola och gymnasieskola avser valmöjligheter inom kommunen. Om även valmöjligheterna inom regionen vägs in är nämndens bedömning att valfriheten är mycket god.

Av barn- och utbildningsnämndens enkät Våga Visa framgår att över 80 % av föräldrar instämmer helt eller delvis i att det finns tillräckligt många grundskolor att välja mellan i Danderyds kommun. Detta är samma nivå som föregående år. I grundskolan kan elever och föräldrar kan välja mellan kommunal eller fristående verksamhet för alla åldersgrupper. Att öka mångfald av pedagogiska inriktningar inom grundskolan är dock ett förbättringsområde.

När det gäller förskola är andelen som instämmer helt eller delvis i att det finns tillräckligt många förskolor att välja mellan i Danderyds kommun 67 %. Detta är en tydlig förbättring jämfört med 2008 då motsvarande siffra var 54 %.

Inom socialnämndens område bedöms valfriheten inom hemtjänst och äldreboende vara god. Under 2009 har gjorts omfattande förberedelser för införande av LOV, lagen om valfrihetssystem, inom hemtjänsten. Syftet med införandet är att förbättra valfrihet och kvalitet för kunden.

Valfrihet ställer krav på att det går att göra jämförelser av olika verksamheter. Svenskt Näringsliv har under 2009 undersökt hur lätt det är att på kommunernas hemsidor hitta relevant och jämförbar information som skulle kunna underlätta ett val av skola, äldreboende och hemtjänst. Danderyd hävdar sig väl i jämförelsen och ligger på en delad tiondeplats av landets 290 kommuner. Det finns dock möjlighet till förbättringar framförallt när det gäller hur jämförelser av såväl enkätresultat som objektiva kvalitetsmått presenteras. Under 2010 kommer prioritering av e-tjänstutveckling att genomföras i ett förvaltningsövergripande arbete. Jämförandservice på hemsidan ingår som ett av flera identifierade utvecklingsprojekt.

Sammanfattningsvis är alla delar som ingår i bedömning av det övergripande målet uppfyllda. Trenden avseende måluppfyllelse för underliggande inriktningsmål visar på stabilitet och att förbättringsområden identifierats, bland annat när det gäller medborgarnas förutsättningar att göra informerade val, är viktigt för att säkerställa framtida måluppfyllelse.

3. Danderydsborna ska erbjudas en bra och attraktiv service

Målet bedöms överträffa förväntad nivå. Bedömningen baseras på att flertalet av nämndernas inriktningsmål uppnår eller överträffar förväntad nivå samt på kommunens goda resultat i SCB medborgarundersökning. Vidare vägs in Danderyds resultat i olika nationella jämförelser.

Till kommunens övergripande mål har knutits 17 inriktningsmål för nämnderna. Alla nämnder, utom kultur- och fritidsnämnden, har inriktningsmål som anknyter till det övergripande målet om bra och attraktiv service.

Mål	Antal inriktningsmål på nämndnivå	grön	gul	röd
Danderydsborna ska erbjudas en bra och attraktiv service.	17	3	12	2

Av 17 inriktningsmål bedöms tre överträffa och tolv uppfylla förväntade nivåer. Två mål bedöms inte vara uppnådda. Det avser socialnämndens mål om äldreomsorg av högsta nationella klass samt byggnadsnämndens mål om god service.

Jämfört med bedömningen i årsredovisning 2008 uppvisar ett mål bättre måluppfyllelse. Det avser målet att gymnasieutbildningen ska ge goda förutsättningar för vidare studier och kommande yrkesliv. Danderydselever ligger på första plats i riket när det gäller andel som påbörjar studier vid universitet eller högskola inom tre år efter avslutad gymnasieutbildning. Vidare är det en mycket låg andel som varken är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar två år efter avslutad gymnasieutbildning.

Jämfört med bedömningen i årsredovisning 2008 uppvisar två mål sämre måluppfyllelse. Det avser byggnadsnämndens mål om god service samt socialnämndens mål om verksamheten inom individ- och familjeomsorg. Den försämrade måluppfyllelsen för byggnadsnämnden beror på att målnivåer avseende handläggningstider inte har kunnat uppnås under 2009. I syfte att förbättra måluppfyllelse bedömer byggnadsnämnden att en översyn av bygglovprocessen bör genomföras, detta för att kunna ge svar på om ökade resurser krävs eller om ändrade rutiner kan korta handläggningstiderna. När det gäller socialnämndens mål för individ- och familjeomsorg bedöms målet vara uppnått 2009 men förbättringsområden finns avseende handläggningsrutiner och rättssäkerhet.

Socialnämndens mål om att äldreomsorgen ska bidra till en trygg och värdig ålderdom samt att vid varje jämförelse vara av högsta nationella klass har endast delvis kunnat uppnås. I socialnämndens egen uppföljning av äldreomsorgens kvalitet redovisas att 86 % av de äldre upplever att omsorgen är trygg och värdig. Vidare har andelen äldre på särskilt boende som upplever att de är isolerade minskat sedan 2008. Att inriktningsmålet inte bedöms vara uppnått beror på att Danderyd vid jämförelser med andra kommuner placerar sig i mitten, både i SKL Öppna jämförelser Äldreomsorg samt i Socialstyrelsens brukarenkät. Åtgärder för att förbättra måluppfyllelse avser framförallt satsning på kompetensutveckling som riktas till all personal inom äldreomsorgen.

För att ytterligare höja måluppfyllelse finns möjligheter till förbättringar, även avseende de mål där måluppfyllelsen bedöms som god. Detta avser exempelvis andel högskoleutbildade inom barnomsorg, arbetsro i förskolan och grundskolan,

Förvaltningsberättelse

dagvattenhantering samt ökad samverkan med landstinget inom socialpsykiatri.

Av SCB medborgarundersökning framgår att medborgarna generellt ger verksamheterna mycket goda betyg men att förbättringsområden finns. Det gäller framförallt äldreomsorg, stöd till utsatta personer, fritid och kultur samt miljöarbete.

SCB medborgarundersökning	Danderyd hösten 2008	Danderyd våren 2007	Samtliga kommuner 2008
Nöjd-medborgarindex, helheten	65	62	54
Bemötande-tillgänglighet	67	64	61
Förskolan	77	75	64
Grundskolan	78	73	59
Gymnasieskolan	79	75	61
Äldreomsorgen	58	58	51
Stöd för utsatta personer	57	54	48
Gator och vägar	62	*	51
Fritid-idrott	72	*	64
Fritid-kultur	53	*	58
Miljöarbete	49	*	64
Vatten och avlopp	81	*	77
Renhållning	70	*	64
Räddningstjänst	73	67	77
* = ej jämförbart pga nya frågor 2008			

SKL, Socialstyrelsen m fl genomför årligen en rad nationella jämförelser. Generellt hävdar sig Danderyd väl i jämförelse med andra kommuner. Av följande tabell framgår ett utdrag ur de jämförelser som vägs in i bedömning av målpuffyllelse.

Nationell jämförelse	Mått	Danderyds placering av 290 kommuner
SKL öppna jämförelser grundskola 2009	Sammanvägt resultat ²	2
SKL öppna jämförelser gymnasieskola 2009	Andel elever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola	7
SKL öppna jämförelser gymnasieskola 2009	Genomsnittlig betygs-poäng	1
SKL öppna jämförelser gymnasieskola 2009	Andel elever som påbörjar studier vid universitet eller högskola inom tre år efter avslutad gymnasieutbildning	1
SKL Öppna jämförelser äldreomsorg/ Socialstyrelsens brukarenkät	Brukarnas omdöme om särskilt boendet som helhet, värde på nöjdkund-index	138
SKL Öppna jämförelser äldreomsorg/ Socialstyrelsens brukarenkät	Brukarnas omdöme om hemtjänsten som helhet, värde på nöjdkund-index	173
SKL kommunens kvalitet i korthet	Vilket serviceutbud finns inom särskilda boende finansierade av kommunen? (sammanvägning av 11 kvalitetsområden)	24 ³ 80 % av maxpoäng
SKL kommunens kvalitet i korthet	Väntetid till särskilt boende	34 ⁴
SKL kommunens kvalitet i korthet	Personalkontinuitet i hemtjänsten	25 ⁵
SKL kommunens kvalitet i korthet	Hur god är kommunens webbinformation till medborgarna?	21 ⁶

² Avser sammanvägt resultat av följande mått: andel som uppnår målen i samtliga ämnen, genomsnittligt meritvärde, andel behöriga till gymnasieskolan, andel som har minst betyg G i nationella prov åk 9.

³⁻⁶ Avser placering av cirka 70 deltagande kommuner i SKL jämförelseprojekt Kommunens kvalitet i korthet.

Resultat inom grundskola och gymnasieskola är av högsta nationella klass. Enligt SKL's projekt Kommunens kvalitet i korthet är kvalitén inom särskilda boenden hög. Bedömningen baseras på en kvalitetsenkät till boendechefer.

Socialstyrelsens nationella brukarundersökningar inom äldreomsorg visar på en placering kring mitten av landets kommuner. När det gäller personalkontinuitet i hemtjänsten (mätt som antal olika personer som en hemtjänsttagare med minst två dagliga insatser möter under en tvåveckorsperiod) och väntetid till boende har Danderyd ett medelgott resultat, dock är det i båda fallen en försämring jämfört med föregående år.

Sammanfattningsvis är flertalet av de områden som ingår i bedömning av det övergripande målet uppfyllda eller överträffar förväntade nivåer. Den stabila trenden avseende måluppfyllelse för underliggande inriktningsmål liksom goda resultat i externa jämförelser visar på stabil kvalitetsnivå i verksamheterna. Att förbättringsområden tydligt identifierats ger möjlighet att fokusera åtgärder

för att höja kvaliteten. Åtgärderna och dess effekt på verksamhet och ekonomi kommer löpande att följas under 2010.

4. God ekonomisk hushållning ska vara en vägledande princip för all kommunal verksamhet

Målet innebär att alla verksamheter i kommunen har ett ansvar för att säkerställa god ekonomisk hushållning inom ramen för politiskt beslutade uppdrag. Begreppet god ekonomisk hushållning ska väga samman ett verksamhetsperspektiv och ett finansiellt perspektiv. De finansiella målen begränsar verksamhetens omfattning vilket tillsammans med målen för verksamheten anger ambitionsnivån. En analys av god ekonomisk hushållning anger sambanden mellan verksamhet och ekonomi.

Danderyds modell för att bedöma god ekonomisk hushållning utgår från beslutade mål för hållbar ekonomisk utveckling och för effektivt resursutnyttjande i verksamheterna. Nämnderna redovisar en analys av kostnadseffektiviteten i verksamheterna vilken underbyggs i jämförelser över tid och

Resultat i förhållande till mål	Resultat	
Nämndernas inriktningsmål avseende kostnadseffektivitet.	Barn- och utbildningsnämnden	gul
	Socialnämnden	gul
	Kultur- och fritidsnämnden	gul
	Tekniska nämnden, alla verksamheter utom VA	gul
	Tekniska nämnden, VA	grön
	Byggnadsnämnden	gul
Nämndernas inriktningsmål avseende underhåll och värdet på kommunens realkapital.	Tekniska nämnden, fastighet	röd
	Tekniska nämnden, VA	gul
	Tekniska nämnden, Gata	röd
	Kultur- och fritidsnämnden, anläggningar	gul
Kommunens ekonomiska resultat i förhållande till mål	gul	
Kommunens verksamheter (mål tre och fem)	Generellt god. Flertalet mål visar gul eller grön måluppfyllelse	
Skattesats i jämförelse med andra kommuner	grön	
Jämförelse med andra kommuner		
- kostnadseffektivitet inom skola (grundskola och gymnasieskola)	grön	
- kostnadseffektivitet inom äldreomsorg	gul	
- avvikelser från standardkostnad	Grundskola	grön
	Gymnasieskola	grön
	Barnomsorg	grön
	IFO	grön
	Äldreomsorg	grön
God ekonomisk hushållning, sammanvägd bedömning	gul	

Förvaltningsberättelse

med exempelvis andra kommuner där så är möjligt. Sammantaget görs en bedömning av måluppfyllelse gällande kommunens ekonomi och resultat.

I bedömningen har också vägts in kommunens skattesats samt uppnådda resultat inom kommunens verksamheter, det vill säga avseende mål tre och fem. Detta ger en analys av god ekonomisk hushållning enligt modellen på föregående sida.

Danderyds modell för bedömning av god ekonomisk hushållning innebär att respektive område bedöms och analyseras. Därefter görs en sammanvägd bedömning av om kommunen som helhet når det övergripande målet. Av följande avsnitt framgår kommentarer till respektive område i kommunens modell för bedömning av god ekonomisk hushållning.

Nämndernas inriktningsmål avseende kostnadseffektivitet

I Danderyds kommun innebär god hushållning att verksamheterna bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt. Till kommunens övergripande mål har därför knutits ett inriktningsmål avseende kostnadseffektiv verksamhet som är gemensamt för alla nämnder. Nämndernas analys har vidareutvecklats jämfört med föregående år. Syftet med de tydligare kraven på analysen, enligt uppdrag från fullmäktige i budgetbeslut november 2009, är dels att säkerställa nämndernas beslutsunderlag t ex vad avser behov av omprioriteringar och dels att säkra underlag för den övergripande bedömningen av god ekonomisk hushållning. Detta är inte minst viktigt mot bakgrund av den svaga utvecklingen vad gäller skatteintäkter under kommande år.

Alla nämnder har bedömt att deras respektive verksamheter bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt. I bedömningarna har vägts in resurser, resultat i förhållande till mål, volymer/prestationer samt jämförelser (med andra kommuner alternativt den egna verksamheten över tid). Inom några verksamheter är kostnadseffektiviteten mycket god, det gäller framförallt grundskola och gymnasieskola där Danderyd ligger i topp i riket. Inom några av tekniska nämndens verksamheter har senaste årets upphandlingar av drift- och underhålls-entreprenader (kvalitetskrav till lägsta kostnad) samt förbättrad uppföljning av entreprenörers arbete använts som mått på grundläggande kostnadseffektivitet.

Nämndernas inriktningsmål avseende underhåll och värdet på kommunens realkapital

I Danderyds kommun innebär god hushållning att

underhåll av kommunens anläggningar planeras långsiktigt, detta i syfte att bibehålla värdet på kommunens realkapital.

De nämnder som har mål för underhåll av anläggningar med mera, är kultur och fritidsnämnden och tekniska nämnden. Enligt tekniska nämndens bedömning nås inte målet för fastighet samt gata. Detta beror enligt nämnden på eftersatt planerat underhåll inom fastighetsverksamheten samt avseende gatubeläggning och reinvestering i kajer och broar. Det beslutade fastighets- och miljölyftet från 2008 ska bland annat hantera energieffektivisering och visst underhåll i kommunens fastighetsbestånd.

Kommunens ekonomiska resultat i förhållande till mål

Kommunen har definierat åtta finansiella områden där mål beslutats från och med budget 2010. De aktuella områdena avser att täcka in såväl ett kort- som långsiktigt perspektiv på god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv.

Bland exempel på ett kortsiktigt finansiellt perspektiv ingår bland annat kommunens resultat och verksamhetens nettokostnad. Ett mer långsiktigt perspektiv ingår i måttet soliditet samt i extern medelsförvaltning. Det senare mot bakgrund av att syftet med medelsförvaltningen är att finansiera pensionsåtaganden intjänade före 1998. För att stärka analysen över tid behöver de aktuella måtten följas och analyseras över ett längre tidsperspektiv än ett år. En sådan fördjupning görs under avsnittet ekonomisk översikt.

Finansiella områden	Uppnått resultat
Avstämning av balanskravet	gul
Kommunens resultat	gul
Verksamhetens nettokostnad	röd
Nämndernas nettokostnad	grön
Investeringsverksamhet	röd
Extern medelsförvaltning	grön
Soliditet	gul
Nettokostnadernas andel av skatteintäkter	röd
Sammanvägd bedömning	gul

Avvikelser, grön och röd markering kommenteras enligt nedan.

Såväl kommunens resultat som avstämning mot balanskravet uppvisar en negativ avvikelse mot budget. Exklusive den jämförelsestörande posten

gällande uppgörelsen i tvisten för om- och tillbyggnad om Anneberg som belastat resultatet med 12,2 miljoner kronor är budgetavvikelsen positiv. röd markering för verksamhetens nettokostnad förklaras främst av lägre intäkter än budgeterat för exploateringsfastigheter. Nämndernas nettokostnader är bättre än reviderad budget främst förklarar av lägre volymer inom socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden. Investeringsverksamheten når inte upp till den budgeterade volymen vilket förklarar den gjorda bedömningen. Extern medelsförvaltning budgeterades till ett positivt resultat om 5 miljoner kronor där utfallet blev 13,7 miljoner kronor. Nettokostnadernas andel av skatteintäkter uppgår till 100,61% vilket är ett tydligt trendbrott jämfört med de senaste fem åren. Rensat för den jämförelsestörande posten gällande förlikning i tvisten gällande Annebergsgården från början av 2000-talet uppgår måttet till 99,6%.

En fördjupad redovisning och analys av kommunens ekonomiska resultat och ställning samt finansiella nyckeltal framgår av avsnittet gällande Ekonomisk översikt se sidan 15 och framåt.

Jämförelser med andra kommuner och avvikelse från standardkostnad

I Danderyds modell för bedömning av god hushållning ingår jämförelser med andra kommuner. Detta för att komplettera övriga områden där måluppfyllelse bedöms mot kommunens egna ambitionsnivåer. Av tabell på sidan 10 framgår Danderyds resultat när det gäller en rad nationella jämförelser.

De jämförelser med andra kommuner som vägs in i bedömningen av god ekonomisk hushållning är mått på kostnadseffektivitet i skola och äldreomsorg inom SKL's projekt Kommunens kvalitet i korthet samt SCB's beräkning av avvikelse från standardkostnad

Av tabeller nedan framgår Danderyds resultat när det gäller mått ur SKL Kommunens kvalitet i korthet samt avvikelse från standardkostnad (enligt SCB).

Nationell jämförelse	Mått	Danderyds placering av 290 kommuner
SKL kommunens kvalitet i korthet	Kostnad per hemtjänsttagare jämfört med service- och omsorgsnivå	44 ⁷
	Kostnad per plats i särskilt boende jämfört med kvalitetsnivå	26 ⁸
SKL kommunens kvalitet i korthet	Kostnadseffektivitet gymnasieskola-kostnad i relation till andel som fullföljer ett gymnasieprogram	2
	Kostnadseffektivitet grundskola-kostnad i relation till en rad resultatmått	2

Av tabellen ovan framgår att kostnadseffektiviteten inom skolan är mycket god medan äldreomsorgen har en medelgod placering.

Nationell jämförelse	Mått	Danderyds resultat	Snitt för ortskommuner
SCB Vad kostar verksamheten i din kommun (2008)	Avvikelse från standardkostnad		
	- barnomsorg	-17,1 %	- 7,8 %
	- grundskola	-11,7 %	- 4 %
	- gymnasieskola	- 9,2 %	+ 1,5 %
	- äldreomsorg	- 1,1 %	+ 4,6 %

Avvikelse från standardkostnad i tabell ovan visar om kommunen har högre eller lägre kostnad än de som motiveras av den egna strukturen enligt det statliga kostnadsutjämningsystemet. En positiv avvikelse innebär att kommunen har en kostnadsnivå som är högre än vad strukturen motiverar, en negativ avvikelse visar det omvända. Av tabellen framgår att Danderyds kostnadsnivå är lägre än standardkostnad inom alla verksamheter. Som jämförelse har lagts in gruppen förortskommuner.

Sammanfattningsvis bedöms målet om god ekonomisk hushållning vara uppnått för 2009. Bedömningen baseras på den analys av respektive område i kommunens modell som redovisats ovan. När det gäller viktning av de olika områdena i modellen väger nämndernas inriktningsmål avseende kostnadseffektivitet samt jämförelser med andra kommuner tyngst. Av analysen framgår att måluppfyllelse

⁷⁻⁸ Avser placering av deltagande kommuner i SKL jämförelseprojekt Kommunens kvalitet i korthet.

Förvaltningsberättelse

avseende nämndernas kostnadseffektivitet är god, att kommunens verksamheter uppvisar god kvalitet samt att Danderyd har goda placeringar i nationella jämförelser, både avseende kvalitet och resultat i verksamheterna och avseende kostnadsnivå.

5. Kommunen ska ge goda förutsättningar för ett varierat utbud av fritids- och kulturliv

Målet bedöms uppnå förväntad nivå. Bedömningen baseras på att flertalet av nämndernas inriktningsmål uppnår eller överträffar förväntad nivå samt på kommunens goda resultat i SCB medborgarundersökning.

Till kommunens övergripande mål har knutits sju inriktningsmål för nämnderna. De nämnder som har inriktningsmål är kultur och fritidsnämnden samt tekniska nämnden. Nämndernas inriktningsmål avser verksamhet inom idrottsanläggningar, bibliotek, kultur- och musikskolor, Träffpunkt Enebyberg, fritidsgårdar samt småbåtshamnar.

Mål	Antal inriktningsmål på nämndnivå	grön	gul	röd
Kommunen ska ge goda förutsättningar för ett varierat utbud av fritids- och kulturliv.	7	1	5	1

Av sju inriktningsmål bedöms ett överträffa och fem uppfylla förväntad nivå. Ett mål bedöms inte vara uppnått. Det avser tekniska nämndens mål inom hamnverksamheten. Denna bedömning är också en försämring jämfört med bedömningen i föregående årsredovisning. Jämfört med årsredovisning 2008 uppvisar ett mål bättre måluppfyllelse. Det avser målet att fritidsgårdarna ska vara attraktiva mötesplatser. Detta mål uppnåddes inte 2008 men under 2009 har attraktiviteten, mätt i antal besök, ökat. Ett strukturerat programutbud, förbättrad markandsföring och information mm har bidragit till den positiva utvecklingen.

För att ytterligare höja måluppfyllelse finns möjligheter till förbättringar, även avseende de mål där måluppfyllelsen bedöms som god. Detta avser bland annat utbud av fritidsaktiviteter för funktionshindrade, stärkt samarbete till exempel mellan fritidsgårdar, skola och föreningsliv samt mellan bibliotek, skola och förskola.

Av SCB medborgarundersökning framgår att medborgarna bedömer att möjlighet till idrotts-och

friluftsliv är mycket goda, se tabell sidan 10.

Sammanfattningsvis uppvisar de områden som ingår i bedömning av det övergripande målet god eller mycket god måluppfyllelse. Underliggande inriktningsmål visar på jämn måluppfyllelse vilket indikerar stabil kvalitetsnivå. De förbättringsåtgärder som identifierats kommer löpande att följas upp under 2010.

6. Företag verksamma i kommunen ska erbjuda ett gott näringslivsklimat.

Målet bedöms vara uppnått. Bedömningen baseras på att de två inriktningsmålen för kommunstyrelsen är uppnådda, på resultat i Svenskt näringslivs ranking av företagsklimat samt mått ur SKL Kommunens kvalitet i korthet.

Till kommunens övergripande mål har knutits två inriktningsmål för kommunstyrelsen. Målen avser samverkan inom regionen avseende infrastruktur och kommunikationer samt kommunens näringslivsservice.

Mål	Antal inriktningsmål på nämndnivå	grön	gul	röd
Företag verksamma i kommunen ska erbjuda ett gott näringslivsklimat.	2		2	

Båda inriktningsmålen bedöms vara uppnådda 2009.

Svenskt näringslivs ranking av företagsklimat i landets kommuner presenterades före sommaren 2009. Av denna framgår att Danderyd placerar sig på nittonde plats, vilket är en försämring jämfört med föregående år. Danderyds resultat i höstens enkät (som ingår som del i ranking 2010) visar på förbättrade resultat.

Av SKL's projekt Kommunens kvalitet i korthet framgår att Danderyd ligger på första plats när det gäller antal företag som startats per 1000 invånare.

En utvärdering av Danderyd kommuns näringslivsprogram genomfördes under 2009. Utvärderingen resulterade i att kommunstyrelsen gav ett antal uppdrag avseende bland annat förankring av näringslivsprogrammet samt förbättrad näringslivsservice på hemsidan.

Sammanfattningsvis bedöms målet vara uppfyllt.

7. Kommunen ska ha låg kommunalskatt

När det gäller kommunal skattesats placerar sig Danderyd 2009 på andra plats i riket med 17,20. Landets lägsta kommunalskatt har Solna med 17,12.

Ekonomisk översikt

Den ekonomiska översikten presenteras samlat för kommunen och det kommunala bolaget, Djursholms AB, så kallad sammanställd redovisning. Ekonomin under 2009 påverkades av efterdyningarna av finanskrisen vilket bland annat medförde successivt försämrade skatteprognoser under våren 2009. Mot bakgrund av detta kom fullmäktige den 8 juni att fatta beslut om en reviderad budget som för nämnderna innebar en bantning med 11,7 miljoner kronor. Produktionsstyrelsen fattade under våren beslut om ett förstärkt avkastningskrav på verksamheterna med 11,1 miljoner kronor.

I den sammanställda redovisningen är resultatet 7,8 miljoner kronor och för kommunen uppgår resultatet till 1,6 miljoner kronor. Prognoserna från och med första kvartalet pekade på ett minusresultat för kommunen i 2009 års verksamhet. Vid rapporterad prognos baserad på utfallet i det tredje kvartalet gjordes bedömningen att ett positivt utfall avläst mot balanskravet var inom räckhåll.

Nämndernas driftredovisning			
Mkr	Reviderad budget	Bokslut	Avvikelse
Kommunstyrelsen*	52,3	59,4	-7,1
Revision	0,9	0,9	0,0
Överförmyndarn.	1,4	1,4	0,0
Byggnadsnämnd	6,4	6,8	-0,4
Teknisk nämnd	80,4	84,9	-4,5
Kultur- o fritidsn.	64,1	62,4	1,7
Barn- o utbildningsn.	677,5	673,8	3,7
Socialnämnd	477,6	456,1	21,4
Avgår interna poster	-56,8	-52,7	4,1
Nämndernas nettokostnader	1 303,7	1 292,9	10,8
Produktionens res.	-7,5	-4,1	-3,4
Pensioner netto	26,5	26,6	-0,1
Diverse intäkter	-25,0	-8,8	-16,2
PO diff o korr.	-4,5	-9,2	4,7
Verksamhetens nettokostnad	1 293,2	1 297,4	-4,2

* exklusive budget om 65 miljoner kronor för fastighets- och miljölyftet.

Nämnderna håller sin budget och Djursholms AB redovisar ett positivt resultat

Kommunstyrelsen, byggnadsnämnden och tekniska nämnden redovisar negativa budgetavvikelser. För kommunstyrelsen förklaras avvikelsen av kostnader för den förlikning som nåtts gällande tvisten vid ombyggnation av Annebergsgården under tidigt 2000-tal. Den totala kostnaden som belastat resultatet 2009 uppgår till 12,2 miljoner kronor. Byggnadsnämnden som tidigt annonserade ett befarat överskridande kom under andra halvåret att hämta in delar av överskridandet som stannade vid 0,4 miljoner kronor. Avvikelsen förklaras främst av lägre intäkter. Tekniska nämndens avvikelse om 4,5 miljoner kronor förklaras med 2,4 miljoner kronor av det avslutade projektet gällande förskolan Kompassen, kostnader i fastighets- och miljölyftet 3,4 miljoner kronor och ett överskridande för vinterväghållningen med 3,2 miljoner kronor.

Socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden uppvisar överskott vilka som i väsentlig del är hänförligt till lägre verksamhetsvolym än budgeterat.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är en gemensam nämnd tillsammans med Täby och Vaxholm. Nämnden ingår i Täbys organisation och årsredovisning.

I den sammanställda redovisningen bidrar bolaget Djursholms AB till att stärka resultatet vilket främst förklaras av realisationsvinst vid försäljning av fastigheten Gandvik 3.

I bilagedelen redovisas verksamhetsberättelser för Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd, årsredovisning för Djursholms AB och ett sammandrag av nämndernas drift- och investeringsredovisning.

Förvaltningsberättelse

Investeringsverksamheten når inte upp till budgeterad nivå

Nämndernas investeringsverksamhet			
Mkr	Reviderad budget	Bokslut	Avvikelse
Kommunstyrelsen	2,5	1,3	1,2
Byggnadsnämnd	0,2	0,2	0,0
Teknisk nämnd	144,9	64,3	80,6
Kultur- och fritidsnämnd	16,4	16,1	0,4
Socialnämnden	1,0	0,4	0,6
Produktionsstyrelsen	3,4	2,3	1,1
Nämndernas nettokostnad	168,5	84,6	83,9

Investeringsverksamheten har inte genomförts i enlighet med den volym som budgeterats. Störst avvikelse mot budget redovisas inom fastighetsförvaltningen som har en budgetavvikelse med 66,0 miljoner kronor. Förklaringen är dels det avbrutna projektet gällande Kompassens förskola vilket i årets budget motsvarar 12,5 miljoner kronor av budgetavvikelsen. Bland övriga projekt med större avvikelser finns Stocksundsgården 7,1 miljoner kronor, Björkdungens förskola 15,6 miljoner kronor, Ekebyskolan 7,5 miljoner kronor samt Danderydsgården 6,4 miljoner kronor. Begäran om ombudgetering av investeringsmedel har gjorts till 43,4 miljoner kronor. Styrningen av investeringsverksamheten behöver utvecklas vilket bland annat har skett genom beslut om förtydligande av kommunens investeringsprocess.

Kultur- och fritidsnämnden har i allt väsentligt genomfört planerade investeringar där de stora projekten har gällt omklädningsrum och garage vid Stockhagens idrottsplats, belysning vid idrottsanläggningar samt en servicebyggnad vid Djursholms idrottsplats.

Kommunstyrelsens investeringar har i huvudsak omfattat it-investeringar vilka uppgår till 1,2 miljoner kronor. Budgeten för reservkraft vid slottet har begärts ombudgeterade till 2010 då vissa insatser kring teknisk försörjning inleds och fortsätter under 2011.

Det kommunala bolaget Djursholms AB har investerat i effektivare energianvändning genom att installera bergvärme för Kyrkskolan och dessa satsningar fortsätter 2010 med bland annat motsvarande investering i Enebyskolan.

Ett sammandrag av nämndernas investeringsredovisning framgår av bilagedelen.

Årets resultat och resultatet avstämt mot balanskravet är positivt

Årets resultat och avstämning mot balanskravet			
Mkr	Budget 2009	Bokslut 2009	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	461,3	467,3	6,0
Verksamhetens kostnader	-1 685,4	-1 695,1	-9,7
Avskrivningar	-69,1	-69,6	-0,5
Verksamhetens nettokostnader	-1 293,2	-1 297,4	-4,2
Skatteintäkter	1 733,4	1 717,9	-15,5
Generella statsbidrag och utjämnning	-425,7	-428,4	-2,7
Finansiella intäkter	11,8	16,5	4,7
Finansiella kostnader	-16,1	-7,0	9,1
Resultat före extraordinära poster	10,2	1,6	-8,6
Extraordinära inäkter			
Extraordinära kostnader			
Förändring av eget kapital	10,2	1,6	-8,6

Kommunens resultat om 1,6 miljoner kronor är sämre än budget vilket främst förklaras genom lägre skatteintäkter än budgeterat. Genom beslutade åtgärder och revideringar av nämndernas budgetar har den under våren prognostiserade kostnadsutvecklingen kunnat bromsas. En annan väsentlig förklaring är att volymerna inom check- och pengfinansierad verksamhet har haft ett lägre utfall än budgeterat.

Olika former av återbetalningar eller utdelningar under året har bidragit till att stärka resultatet. SKL beslutade bland annat om en utdelning motsvarande drygt 1 miljon kronor för Danderyds kommun. Arbetsmarknadsförsäkringarna kom att premiefrias under 2009.

Det kommunala bolaget har ett resultat som uppgår till nästan 4,0 miljoner kronor för 2009. Resultatet förklaras av försäljningen av fastigheten Gandvik 3 vilket medfört en bokföringsmässig vinst om 8 miljoner kronor.

Avstämning av balanskravet 2009	Budget 2009	Utfall 2009	Avvikelse
Redovisat resultat	10,2	1,6	-8,6
Realisationsvinster	-5,0	-6,9	-1,9
Pensionsutbetalningar (inkl löneskatt)	23,0	26,9	3,9
Medelsförvaltning, pensioner	-5,0	-13,7	-8,7
VA-verkets resultat	3,1	1,9	-1,2
Fastighets- och miljölyftet		3,4	3,4
Utfall avstämt mot balanskravet	26,3	13,2	-13,1

Vid avstämning av balanskravet 2009 görs justeringar för kommunens realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar. Dessa får inte inräknas vid avstämning mot balanskravet varför dessa avräknas med negativt tecken ovan. Netto redovisar pensionsförvaltningen ett underskott med 13,2 miljoner kronor vilket återförs mot resultatet vid avstämning av balanskravet. Vatten- och avloppsverket regleras enligt speciallagstiftning och ska i ekonomiskt hänseende betraktas som en avgränsad ekonomi mot skattefinansierad verksamhet. Av detta skäl görs en justering för det negativa resultatet för verksamheten 2009. Slutligen görs en justering för under året utnyttjade medel ur fastighets- och miljölyftet.

Den externa medelsförvaltningen redovisar ett positivt utfall och en positiv avvikelse mot budget

Medelsförvaltning

Medelsförvaltningen redovisar ett positivt resultat med 13,7 miljoner kronor för 2009. I jämförelse med budget innebär det en positiv avvikelse med 8,7 miljoner kronor.

Genom att kostnaderna för pensionsutbetalningar, inklusive den särskilda löneskatten, uppgår till 26,9 miljoner kronor har kommunen en nettokostnad om 13,2 miljoner kronor för pensioner intjänande före 1998.

I korthet kan konstateras att kommunens placeringar i svenska och utländska aktier har haft en positiv utveckling under 2009 samtidigt som placeringen i svenska räntebärande värdepapper har haft en mer försiktig utveckling.

Kommunen beslutade 1998 om avsättningen av 300 miljoner kronor för att täcka kostnaderna för pensionsutbetalningar intjänande före 1998. Målsättningen är att dessa medel ska räcka så länge som möjligt. Så länge kommunen klarar att täcka dessa kostnader i den externa medelsförvaltningen innebär det att kostnaderna för pensionsförpliktelser inte tar budgetutrymme i anspråk från ordinarie kommunal verksamhet. Noterbart är att när dessa medel tar slut så måste kommunen budgetera för dessa åtaganden.

En fylligare redovisning av den externa medelsförvaltningen framgår av den årsrapport som överlämnats till fullmäktige.

Den finansiella ställningen är fortsatt stark

Balansräkningen visar kommunens och den sammanställda redovisningens finansiella ställning på balansdagen.

Oberoende av avläsning så är den finansiella ställningen fortsatt stark för kommunen. Kommunen har kunnat självfinansiera investeringar i anläggningstillgångar och har en fortsatt stark soliditet.

Likviditeten på balansdagen är stark men kommer under inledningen av 2010 att försämrats genom bland annat regleringar mot Stockholms

Finansiella nyckeltal	2009	2008	2007	2006	2005
Nettokostnadernas andel av skatteintäkterna	100,6%	96,5%	98,1%	94,9%	98,4%
Nettokostnadernas andel av skatter, exkl exploatering	100,8%	102,1%	100,4%	95,1%	98,8%
Nettokostnadsutveckling	5,9%	2,8%	5,9%	-0,8%	9,7%
Soliditet	67,8%	69,3%	70,6%	69,8%	65,8%
Soliditet, inklusive hela pensionsåtagandet	37,4%	38,9%	38,8%	40,3%	36,3%
Soliditet, inklusive ofinansierat pensionsåtagande	47,5%	49,8%	51,7%	53,8%	50,4%
Investeringsvolym, mkr	84,6	88,2	83,2	98,3	76,4
Kommunal skattesats	17,20	17,20	17,46	17,86	18,43

Ström för borttagande av luftledningar.

Skuldsättningen har minskat genom successiv amortering av långfristiga lån. På balansdagen uppgår kommunens låneskuld till 165,5 miljoner kronor vilket är 43,7 miljoner kronor lägre än föregående år. De stora investeringsprogrammet innebär att låneskulden kommer att öka för 2010.

Finansiella nyckeltal

Först i budget 2010 har mål för vissa finansiella nyckeltal beslutats. Det är viktigt att politiska beslut fattas gällande dessa mål, eftersom de anger riktning och utgör begränsning för verksamheten.

Generellt kan dock följande utläsas baserat på utfallet i nyckeltal för 2009.

Kommunen har en långsiktig betalningsförmåga genom en stark soliditet oberoende av hur pensionsåtagandet före 1998 vägs in i måttet. Soliditeten är ett viktigt mått för att säkerställa god ekonomisk hushållning i ett långsiktigt perspektiv. Genom sin styrka i detta mått bedöms det inte lika angeläget att stärka soliditeten genom att ackumulera resultat med exempelvis 2 % av skatteintäkterna.

Nettokostnadernas andel av skatteintäkterna bör understiga 100 %. Av sammanställningen i tabell på sidan 17 framgår att nettokostnaderna överstiger skatteintäkterna. Noterbart är dock att om jämförelsestörande poster exkluderas så ligger utfallet för 2009 under 100 %. Med jämförelsestörande poster avses kommunens kostnader med 12,2 miljoner kronor gällande förlikning i tvist om Annebergsgården. Vaksamhet behöver dock iaktas genom att verksamhetens kostnader ligger nära den nivå som möjliggörs med nuvarande finansiering. Det finns en begränsad marginal för oförutsedda händelser i budgeten. Genom de beslut som fattades om kostnadsanpassningar under 2009 bedöms kommunens verksamheter stå relativt väl rustade för kommande år.

Kommunen har under senare tid självfinansierat investeringar upp till cirka 100 miljoner kronor. Genom det omfattande investeringsprogrammet som inletts 2009 har denna målsättning fastställts till en självfinansiering på 70 %. För 2009 har hela investeringsutrymmet kunnat finansieras med egna medel beroende på att budgeterad investeringsnivå ej har uppfyllts.

Fördjupade finansiella nyckeltal i en tidsserie över fem år framgår av bilagedelen.

Den sammanställda redovisningen omfattar Djursholms AB

Djursholms AB är ett helägt dotterbolag vars syfte är att äga och förvalta kommunala fastigheter. Primärt omfattar det fastigheter för rekreationsändamål samt park, gator och annan allmän plats. Bolaget ska verka för ett bevarande av ett levande jordbruk samt i mån av resurser tillhandahålla lokaler för kommunal verksamhet.

Kommunen och bolaget redovisar ett resultat om 7,8 miljoner kronor. Samtliga investeringar finansieras ur den egna verksamheten.

Förutom det helägda bolaget har kommunen minoritetsintressen i följande kommunalförbund eller bolag:

- Storstockholms Brandförsvarsförbund, 2,7 %
- Käppalaförbundet, 8,0 %
- Kommunalförbundet Norrvatten, 8,6 %
- AB Vårlyjus, 1,3 %
- Roslagsvatten AB, 0,8 %
- Söderhalls Renhållningverk AB (SÖRAB) 10 %
- Stockholmsregionens Försäkrings AB 3,0 %

Intern kontroll

I september 2008 fastställdes riktlinjer för intern kontroll av kommunstyrelsen. Av riktlinjerna framgår ansvarsfördelning samt när och hur den interna kontrollen ska planeras och följas upp.

Resultat av genomförd intern kontroll 2009

Nämnderna har i sina verksamhetsberättelser redovisat resultatet av genomförd intern kontroll 2009. Av redovisningarna framgår vilka granskningsområden som uppvisar avvikelser samt vilka åtgärder som har vidtagits/ska vidtas för att förbättra den interna kontrollen.

Identifierade brister varierar mellan nämnderna och avser exempelvis avtalshantering, beslutsprocess avseende investeringsprojekt, dokumentation av rutiner samt ramavtalstrohet.

Exempel på åtgärder för avtalshantering och beslutsunderlag i investeringsprojekt återkopplar till 2008.

För 2009 har kommunstyrelsen fastställt att processen från rapportering i självservice till utbetalning av lön skulle utgöra ett för kommunen gemensamt granskningsområde. Granskningen visar att systemet fungerar väl men att förbättringsområden finns. Planerade åtgärder avser bland annat utbildningsinsatser avseende rapportuttag samt kringkollektivavtalsfrågor, bland annat tjänstledighet,

ferielöner, längre frånvaro med mera.

Resultatet av granskningen kommer, tillsammans med resultat av nämndernas interna kontroll 2009, att redovisas i rapport till kommunstyrelsens sammanträde i april 2010.

Bedömning av den interna kontrollen

En helhetsbedömning är att den interna kontrollen fungerar tillfredsställande, men att förbättringsmöjligheter finns.

Av revisorernas granskning 2009 framgår bedömningen att nämndernas arbete med interna kontrollplaner till stora delar sker på ett tillfredsställande sätt. Det finns dock enligt revisorernas rapport ett antal förbättringsområden. Under 2010 avser kommunledningskontoret driva ett utvecklingsarbete i syfte att utveckla den interna kontrollen. Arbetet kommer att omfatta bland annat struktur i anvisningar, mallar och rapporter, bedömning av risk och väsentlighet samt att ta fram goda exempel. De synpunkter och rekommendationer som framkommer i revisorernas rapport utgör ett bra underlag i detta arbete.

Alla nämnder har i sina verksamhetsberättelser redovisat interna kontrollplaner för 2010.

Utveckling av sjukfrånvaron

Sammantaget för kommunen innebär 2009 en fortsatt minskning av sjukfrånvaron. Nedanstående

tabell visar att minskningen är störst för kvinnor respektive anställda som är 50 år eller äldre.

Jämförelsen visar att det fortfarande är kvinnor som har en högre andel sjukfrånvaro. Noterbart för 2009 års uppföljning är att sjukfrånvaron i den yngsta ålderskategorin upp till 29 år är högre vilket innebär att minskningen i det äldre åldersintervallet är ännu större.

Inom samtliga verksamhetskategorier har den relativa sjukfrånvaron minskat. Inom stora personalgrupper som barnomsorg och skola noteras en stor minskning. Noterbart är samtidigt att sjukfrånvaron är kvar på en relativt hög nivå inom äldre- och handikappomsorgens personalgrupper.

Fördjupad personalredovisning framgår av bilagedelen.

Utmaningar för framtiden

Ekonomi och skatteintäkter

För de närmaste åren prognostiseras en svag utveckling vad gäller kommunens skatteintäkter. Att klara verksamhet och uppsatta mål inom en ram som ökar långsamt är en utmaning för samtliga nämnder och verksamheter. Förmågan att prioritera och löpande omprioritera kommer att vara väsentligt de kommande åren.

Sjukfrånvaro, %					
	2005	2006	2007	2008	2009
Total sjukfrånvarotid	8,1	8,1	7,8	6,9	5,8
Därav långtidssjukfrånvaro	59,8	65,2	63,7	56,4	53,2
Sjukfrånvarotid för kvinnor	8,9	9,2	8,8	7,7	6,3
Sjukfrånvarotid för män	5,1	4,1	3,9	3,6	3,6
Sjukfrånvarotid, - 29 år	5,9	7,0	6,3	6,2	8,1
Sjukfrånvarotid, 30 - 49 år	7,4	7,3	6,7	5,8	5,1
Sjukfrånvarotid, 50 år -	9,3	9,2	9,2	8,1	5,9

Sjukfrånvaro per verksamhet, %						
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Barnomsorg	9,7	8,8	9,5	9,4	7,3	5,9
Skola	8,1	6,4	6,4	5,8	5,7	4,5
Äldre- och handikappomsorg	14,8	12,6	13,4	12,8	11,7	11,1
Bibliotek och fritid *					5,9	4,0
Övrig verksamhet	7,7	7,5	6,7	6,9	5,4	4,4
Kommunen totalt	9,5	8,1	8,1	7,8	6,9	5,8

* ingick fram till och med 2007 i övrig verksamhet som även omfattar personal inom förvaltningarnas kontor.

Förvaltningsberättelse

Mörby centrum

Mörby centrumprojektet kommer att kräva stora insatser när det gäller samordning. Under 2010 beslutas genomförandeavtal med mera med Dili-gentia. Med SL och Vägverket tillkommer beslut om separata avtal.

Investeringsprogram, fastighets- och miljölyftet
Kommunen står inför ett omfattande investeringsprogram främst vad gäller verksamhetsfastigheter för förskola och skola. Utöver investeringsprogrammet kommer större insatser att utföras inom fastighets- och miljölyftet under 2010. Syftet är att via driftmedel stärka energieffektivisering och åtgärda miljöunderhåll.

Personalförsörjning

Utgångspunkten är att nyrekryteringsbehovet på grund av pensionsavgångar är cirka 15 % de närmaste fem åren. Till detta kommer rekryteringsbehov på grund av annan personalomsättning. Frågan om rekrytering av personal till kommunen är av avgörande betydelse. Detta ställer krav på förvaltningar och enheters utvecklingsarbete så att kommunen blir en attraktiv arbetsgivare. Det är också en fråga om att marknadsföra kommunen som arbetsgivare.

Miljö

Frågor om buller och luft är fortsatt högt prioriterade. Trafikbuller är ett stort miljöproblem och behovet av bullerdämpande åtgärder utefter E18 och Roslagsbanan är stort. Kommunen kommer att följa försök med miljöstyrd hastighet på E18 samt åtgärder för att förhindra negativa konsekvenser av Roslagsbanans kapacitetshöjning. Kommunen har som ambition att i en avsiktsförklaring med SL klargöra riktlinjer för det fortsatta arbetet med framkomlighet, säkerhet, och buller utmed Roslagsbanan.

I syfte att stärka samordning och uppföljning av miljöarbetet avser kommunledningskontoret att bland annat utifrån nämndernas förslag på miljömål ta fram förslag till reviderat miljöprogram under våren 2010.

Befolkningsprognos, verksamhetsvolym

Befolkningsprognosen visar på en kraftig ökning av antalet elever i åldersgruppen 6-12 år kommande femårsperiod. Samtidigt minskar antalet förskolebarn ytterligare. Variationerna kommer att ställa fortsatt höga krav på en långsiktig dimensionering

av platser inom skola, förskola och äldreomsorg. Utbyggnad av permanenta förskoleplatser måste samordnas med avveckling av befintliga provisoriska lokaler.

Skolområdet

Större förändringar är att vänta genom pågående större översyner, reformer och ändrad lagstiftning. Kommunens omvärldsbevakning är viktig för att säkerställa och utveckla kommunens topposition som skolkommun.

Samverkan kring flyktingar

Kommunen deltar i samverkansprojekt kring mottagande av flyktingar (Samverk nordost) med mål att skapa en effektiv och individanpassad introduktion för nyanlända flyktingar.

Kommunstyrelsen

Gunnar Oom, (M) kommunstyrelsens ordförande

Sverker Littorin, (KD) 1:e vice ordförande

Siv Sahlström, (C) 2:a vice ordförande

Olle Reichenberg, (M)

Ingrid Erneman, (M)

Torsten Sjögren, (M)

Ulla Hurtig Nielsen, (M)

Lena Strååt, (M)

Nicklas Torlegård, (M)

Patrik Nimmerstam, (C)

Bengt Sylvan, (FP)

Jonas Uebel, (FP)

Sivert Svärting, (S)

Resultaträkning

(Mkr)	Not	Koncern 2009	Koncern 2008	Kommun 2009	Kommun 2008
Verksamhetens intäkter	1	477,7	479,5	467,3	486,6
Verksamhetens kostnader	2	-1 696,0	-1 632,9	-1 695,1	-1 644,3
Avskrivningar	3	-70,6	-68,5	-69,6	-67,5
Verksamhetens nettokostnader	4	-1 288,9	-1 221,9	-1 297,4	-1 225,2
Skatteintäkter	5	1 717,9	1 636,0	1 717,9	1 636,0
Generella statsbidrag och utjämning	6	-428,4	-366,4	-428,4	-366,4
Finansiella intäkter	7	14,3	9,6	16,5	11,9
Finansiella kostnader	8	-7,1	-15,7	-7,0	-15,6
Resultat före extraordinära poster		7,8	41,6	1,6	40,7
Extraordinära intäkter					
Extraordinära kostnader					
FÖRÄNDRING AV EGET KAPITAL		7,8	41,6	1,6	40,7

Kassaflödesrapport

(Mkr)	Not	Koncern 2009	Koncern 2008	Kommun 2009	Kommun 2008
Den löpande verksamheten					
Resultat före extraordinära poster		7,8	41,6	1,6	40,7
Justering för avskrivningar		70,6	68,5	69,6	67,5
Justering för förändring av avsättning pension och löneskatt		9,5	8,4	9,5	8,4
Justering för förändring av rörelsekapital	9	148,0	1,0	157,7	-0,3
Medel från den löpande verksamheten		235,8	119,5	238,4	116,3
Investeringsverksamheten					
Investering i mark, byggnader och tekniska anläggningar		-93,3	-110,5	-91,5	-108,9
Investering i maskiner och inventarier		-5,8	-9,0	-5,8	-9,0
Försäljning av anläggningstillgångar	10	6,9	0,0	6,9	0,0
Medel från investeringsverksamheten		-92,2	-119,5	-90,4	-117,9
Finansieringsverksamheten					
Nyupplåning		0,0	190,0	0,0	190,0
Amortering av lån		-42,5	-202,3	-42,5	-202,3
Ökning (-)/minskning (+), långfristiga fordringar		-1,1	-2,8	-1,2	-2,8
Medel från finansieringsverksamheten		-43,6	-15,1	-43,6	-15,1
Årets kassaflöde		100,1	-15,1	104,4	-16,7
Likvida medel vid årets början		53,4	68,5	47,2	63,9
Likvida medel vid årets slut		153,5	53,4	151,6	47,2

Finansiell ställning

Balansräkning	Not	Koncern 2009	Koncern 2008	Kommun 2009	Kommun 2008
TILLGÅNGAR (Mkr)					
Anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	11	1 181,8	1 177,1	1 152,8	1 148,8
Maskiner och inventarier	12	23,6	23,6	23,6	23,6
Pågående investeringar	13	121,3	102,2	121,3	102,2
Finansiella anläggningstillgångar	14	19,9	21,1	19,9	21,1
Summa anläggningstillgångar		1 346,6	1 324,0	1 317,6	1 295,7
Omsättningstillgångar					
Förråd, lager och exploateringsfastigheter	15	12,0	5,7	11,8	5,5
Fordringar	16	95,3	173,9	146,4	230,2
Kortfristiga placeringar	17	179,2	186,2	179,2	186,2
Kassa och bank	18	153,5	53,4	151,6	47,2
Summa omsättningstillgångar		440,0	419,2	489,0	469,1
SUMMA TILLGÅNGAR		1 786,6	1 743,2	1 806,6	1 764,8
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER (Mkr)					
Eget kapital					
Eget kapital	19	1 193,8	1 152,2	1 222,3	1 181,6
Årets resultat		7,8	41,6	1,6	40,7
Summa eget kapital		1 201,6	1 193,8	1 223,9	1 222,3
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner	20	67,5	58,0	67,5	58,0
Summa avsättningar		67,5	58,0	67,5	58,0
Summa skulder					
Långfristiga skulder	21	158,1	200,6	156,8	199,3
Kortfristiga skulder	22	359,4	290,8	358,4	285,2
Summa skulder		517,5	491,4	515,2	484,5
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		1 786,6	1 743,2	1 806,6	1 764,8
Ställda panter och ansvarsförbindelser					
- varav kommunens borgen för Djursholms AB	23	617,2 1,3	595,8 1,3	617,2	595,8

Notförteckning

Resultaträkning

Redovisningen har skett i enlighet med Lagen om kommunal redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Kompletterande beskrivning lämnas under respektive not.

Not	(Mkr)	2009	2008
1	Verksamhetens intäkter		
	Koncernen		
	Intäkter	477,7	479,5
		477,7	479,5
	Danderyds kommun		
	Försäljningsmedel	2,4	2,5
	Taxor och avgifter	152,6	139,5
	Hyror och arrenden	84,3	76,9
	Bidrag	108,7	95,5
	Försäljning av verksamhet och entreprenader	107,2	92,3
	Försäljning av expl.fastigheter	2,3	73,8
	Försäljning av anläggningstillg.	6,8	0,1
	Övriga intäkter	3,0	6,0
	Externa intäkter hänförliga till investeringsintäkter	0,0	0,0
		467,3	486,6
2	Verksamhetens kostnader		
	Koncernen		
	Kostnader	-1 696,0	-1 632,9
		-1 696,0	-1 632,9
	Danderyds kommun		
	Inköp av anläggningstillgångar	-0,6	-1,5
	Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-0,2	-0,3
	Bidrag och transfereringar	-52,9	-51,5
	Entreprenader och köp av verksamhet	-723,6	-695,4
	Konsulttjänster	-20,8	-19,4
	Löner, förmåner och div kostnadsersättningar	-465,7	-456,6
	Sociala avgifter	-152,1	-161,4
	Pensionskostnader	-47,5	-44,0
	Personalsociala kostnader	-11,6	-12,3
	Lokal- och markhyror, fastighetservice	-57,2	-57,1
	Hyra/leasing av anläggningstillgångar	-4,5	-4,7
	Bränsle, energi och vatten	-40,9	-38,0
	Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial	-44,3	-43,1
	Kontorsmaterial och trycksaker	-3,6	-5,3
	Reparation och underhåll av maskiner	-1,8	-1,0
	Diverse främmande tjänster	-21,2	-17,9
	Tele-, datakommunikation och postbefordran	-5,4	-5,4
	Transporter och resor	-12,4	-13,5
	Representation	-0,7	-1,0
	Annonser, reklam, information	-2,2	-1,4
	Försäkringsavgifter och riskkostnader	-20,4	-8,3
	Övrigt (revision, div kostnader, avr interna kostn)	-5,5	-5,2
		-1 695,1	-1 644,3

Notförteckning

Resultaträkning

Not	(Mkr)	2009	2008
3	Avskrivningar		
	Koncernen		
	Planenliga avskrivningar, fastigheter	-61,4	-59,4
	Planenliga avskrivningar, maskiner och inventarier	-5,8	-8,1
	Nedskrivning av anläggningstillgångar	-2,4	0,0
	<u>Meravskrivning anläggningar</u>	<u>-1,0</u>	<u>-1,0</u>
		-70,6	-68,5
	Danderyds kommun		
	Planenliga avskrivningar, fastigheter	-61,4	-59,4
	Planenliga avskrivningar, maskiner och inventarier	-5,8	-8,1
	<u>Nedskrivning av anläggningstillgångar</u>	<u>-2,4</u>	<u>0,0</u>
		-69,6	-67,5
	Avskrivningar har gjorts med stöd i rekommendationer från SKL.		
4	Verksamhetens nettokostnader		
	Danderyds kommun		
	Nämndernas nettokostnader enl driftredovisningen	-1 345,6	-1 328,2
	<u>Interna poster (avskrivningar och internränta)</u>	<u>52,7</u>	<u>57,8</u>
	Delsumma	-1 292,9	-1 270,4
	Produktionsorganisationens resultat	4,1	-6,1
	Pensioner (netto)	-26,6	-26,0
	Fastighetsförsäljningar	7,9	73,8
	Bostadsrättsförsäljningar	0,9	
	PO-differens	9,0	5,6
	Semesterlöneskuld		
	Förvaltningarnas finanskostnad		0,4
	Finansförvaltning	-0,2	-2,2
	Förvaltningsarvode		-0,3
	<u>Korrigeringar</u>		
	Verksamhetens nettokostnader	-1 297,4	-1 225,2
5	Skatteintäkter		
	Danderyds kommun		
	Preliminära skatteintäkter	1 754,3	1 645,4
	Prognos för slutavräkning	-32,2	-7,5
	<u>Slutavräkning föregående år</u>	<u>-4,2</u>	<u>-1,9</u>
		1 717,9	1 636,0
6	Generella statsbidrag och utjämning		
	Danderyds kommun		
	Regleringsavgift/-bidrag	-15,1	-14,1
	Kostnadsutjämning	184,7	163,8
	Inkomstutjämning	-639,3	-568,6
	Kommunal fastighetsavgift	43,6	40,5
	Införandetillägg	13,8	20,8
	Strukturbidrag	2,0	2,0
	<u>Utjämningsavgift LSS</u>	<u>-18,1</u>	<u>-10,8</u>
		-428,4	-366,4

Notförteckning

Resultaträkning

Not	(Mkr)	2009	2008
7	Finansiella intäkter		
	Koncernen		
	Utdelning aktier		0,4
	Ränteintäkter likvida medel	2,1	0,7
	Ränteintäkter kundfordran	0,1	0,1
	Räntebidrag	0,4	0,5
	<u>Extern medelsförvaltning</u>	<u>11,7</u>	<u>7,8</u>
		14,3	9,6
	Danderyds kommun		
	Utdelning aktier	0,0	0,4
	Ränteintäkter dotterbolag	2,2	2,4
	Ränteintäkter likvida medel	2,1	0,7
	Ränteintäkter kundfordran	0,1	0,1
	Räntebidrag	0,4	0,5
	<u>Extern medelsförvaltning</u>	<u>11,7</u>	<u>7,8</u>
		16,5	11,9
8	Finansiella kostnader		
	Koncernen		
	Räntekostnader	-10,3	-6,5
	Byggekreditivränta	4,3	3,9
	Ränta pensionsskuld	-2,5	-1,8
	Övriga finansiella kostnader	-0,6	-0,6
	Extern medelsförvaltning (realisationsförluster)	-5,5	-5,8
	<u>Extern medelsförvaltning (nedskrivningar)</u>	<u>7,5</u>	<u>-4,9</u>
		-7,1	-15,7
	Danderyds kommun		
	Räntekostnader	-10,3	-6,5
	Byggekreditivränta	4,3	3,9
	Ränta pensionsskuld	-2,5	-1,8
	Övriga finansiella kostnader	-0,5	-0,5
	Extern medelsförvaltning (realisationsförluster)	-5,5	-5,8
	<u>Extern medelsförvaltning (nedskrivningar)</u>	<u>7,5</u>	<u>-4,9</u>
		-7,0	-15,6

Byggekreditivränta avser den internränta som påförts pågående investeringar.

Notförteckning

Kassaflödesrapport

Not	(Mkr)	2009	2008
9	Medel från den löpande verksamheten		
	Koncernen		
	Ökning (-)/minskning (+), förråd och varulager	-6,3	7,3
	Ökning (-)/minskning (+), kortfristiga fordringar	78,7	-84,5
	Ökning (-)/minskning (+), medelsförvaltning (aktier/värdepapper)	7,0	24,0
	Ökning (+)/minskning (-), kortfristiga skulder	68,6	54,2
		148,0	1,0
	Danderyds kommun		
	Ökning (-)/minskning (+), förråd och varulager	-6,3	7,3
	Ökning (-)/minskning (+), kortfristiga fordringar	83,8	-85,9
	Ökning (-)/minskning (+), medelsförvaltning (aktier/värdepapper)	7,0	24,0
	Ökning (+)/minskning (-), kortfristiga skulder	73,2	54,3
		157,7	-0,3
10	Medel från investeringsverksamheten		
	Danderyds kommun		
	Försäljning av bostadsrätt, Sekreno lgh 121	1,2	0,0
	Försäljning av anläggningstillgångar, Långängstorp 7	5,7	0,0
		6,9	0,0

Notförteckning

Finansiell ställning/Balansräkning

Not	(Mkr)	2009	2008
11	Mark, byggnader och tekniska anläggningar		
	Koncernen		
	Verksamhetsfastigheter	689,2	680,9
	Markreserv	6,5	6,5
	Fastigheter för annan verksamhet	169,1	142,4
	Publika fastigheter	186,4	178,3
	Fastigheter för affärsverksamhet (VA-verket)	130,6	169
		1 181,8	1 177,1
	Akkumulerat anskaffningsvärde	2 002,4	1 931,4
	Akkumulerade avskrivningar	-820,6	-754,3
		1 181,8	1 177,1
	Danderyds kommun		
	Verksamhetsfastigheter	660,2	652,6
	Markreserv	6,5	6,5
	Fastigheter för annan verksamhet	169,1	142,4
	Publika fastigheter	186,4	178,3
	Fastigheter för affärsverksamhet (VA-verket)	130,6	169
		1 152,8	1 148,8
	Akkumulerat anskaffningsvärde	2 051,4	1 980,4
	Akkumulerade avskrivningar	-898,6	-831,6
		1 152,8	1 148,8
12	Maskiner och inventarier		
	Danderyds kommun		
	Akkumulerat anskaffningsvärde	122,2	116,4
	Akkumulerade avskrivningar	-98,6	-92,8
	Nedskrivning inventarier	0,0	0,0
	Pågående investeringar	0,0	0,0
		23,6	23,6
13	Pågående investeringar		
	Danderyds kommun		
	Pågående investeringar	121,3	102,2
		121,3	102,2
14	Finansiella anläggningstillgångar		
	Danderyds kommun		
	Aktier och värdepapper	4,1	4,1
	Långfristiga fordringar	0,0	0,2
	Bostadsrätter	15,8	16,8
		19,9	21,1

Notförteckning

Finansiell ställning/Balansräkning

Not	(Mkr)	2009	2008
15	Förråd, lager och exploateringsfastigheter		
	Koncernen		
	Oljelager	1,6	1,7
	Exploateringsfastigheter	10,4	4,0
		12,0	5,7
	Danderyds kommun		
	Oljelager	1,4	1,5
	Exploateringsfastigheter	10,4	4,0
		11,8	5,5
16	Fordringar		
	Koncernen		
	Kundfordringar	22,0	18,4
	Diverse kortfristiga fordringar		
	Momsfordran (Ludvika)	5,8	24,0
	Övriga kortfristiga fordringar	15,0	7,7
	Interimsfordringar		
	Upplupna intäkter, Carlson	2,6	2,0
	Skatteintäkter	0,0	15,3
	Periodiserade kostnader	31,8	25,0
	Förutbetalda kostnader	9,1	7,2
	Upplupna intäkter	7,9	74,6
	Övriga interimsfordringar	1,1	-0,3
		95,3	173,9
	Danderyds kommun		
	Kundfordringar	22,0	18,4
	Diverse kortfristiga fordringar		
	Momsfordran (Ludvika)	5,8	24,0
	Djursholms AB	56,0	56,0
	Övriga kortfristiga fordringar	10,1	7,7
	Interimsfordringar		
	Upplupna intäkter, Carlson	2,6	2,0
	Skatteintäkter	0,0	15,3
	Periodiserade kostnader	31,8	25,0
	Förutbetalda kostnader	9,1	7,2
	Upplupna intäkter	7,9	74,6
	Övriga interimsfordringar	1,1	
		146,4	230,2

Bokföringsmässig avskrivning har skett av de fordringar som är äldre än ett år, d.v.s. med förfallodag före 31 december 2008, förutom i de fall utredning pågår eller betalningsplan har upprättats.

Notförteckning

Finansiell ställning/Balansräkning

Not	(Mkr)	2009	2008
17	Kortfristiga placeringar		
	Danderyds kommun		
	Aktier och värdepapper		
	Aktier, Carlson	28,4	26,7
	Aktiefondandelar, Vanguard	51,7	57,7
	Räntebärande värdepapper, Carlson	106,7	109,3
	Nedskrivning, kortfristiga placeringar		
	Nedskrivning, Carlson aktier	-6,5	-6,5
	Nedskrivning, Vanguard	-1,1	-1,0
	Nedskrivning, Carlson räntepapper	0,0	0,0
		179,2	186,2
	<i>Nedskrivningen av tillgångarnas bokförda värde är from 2003 beräknad utifrån lägsta värdets princip för aktier och räntebärande värdepapper separat för respektive portfölj.</i>		
18	Kassa och bank		
	Koncernen		
	Postgiro	10,1	9,9
	Bank	143,4	43,5
	- varav bank, Carlson	1,3	3,9
		153,5	53,4
	Danderyds kommun		
	Postgiro	10,1	9,9
	Bank	141,5	37,3
	- varav bank, Carlson	1,3	3,9
		151,6	47,2
19	Eget kapital		
	Koncernen		
	Rörelsekapital	84,7	128,4
	Anläggningsskapital	1 116,9	1 065,4
		1 201,6	1 193,8
	Danderyds kommun		
	Rörelsekapital	134,7	183,9
	Anläggningsskapital	1 089,2	1 038,4
		1 223,9	1 222,3
	Därav Produktionsstyrelsens ackumulerade överskott	41,8	35,4
	Därav VA-verkets ackumulerade överskott	1,9	3,8
	Därav Volymreglering	8,0	8,0
	Därav fastighets- och miljölyft	61,6	65,0
20	Avsättningar		
	Danderyds kommun		
	Avsättningar för ålderspensioner	54,3	46,7
	Avsättningar för garantipensioner		-
	Avsättningar för särskild löneskatt	13,2	11,3
		67,5	58,0

Notförteckning

Finansiell ställning/Balansräkning

Not	(Mkr)	2009	2008
21	Långfristiga skulder		
	Koncernen		
	Handelsbanken	1,3	1,3
	SEB	20,0	21,7
	Nordea	50,0	50
	Swedbank	94,2	136,2
	Summa låneskuld	165,5	209,2
	Kortfristig del av långfristig skuld	-7,4	-8,6
		158,1	200,6
	Danderyds kommun		
	SEB	20,0	21,7
	Nordea	50,0	50,0
	Swedbank	94,2	136,2
	Summa låneskuld	164,2	207,9
	Kortfristig del av långfristig skuld	-7,4	-8,6
		156,8	199,3
22	Kortfristiga skulder		
	Koncernen		
	Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	7,4	8,6
	Leverantörsskulder	121,3	136,9
	Momsskuld	-13,1	3,1
	Övriga kortfristiga skulder	4,6	5,9
	Interimsskulder		
	Retroaktiva löner	3,9	5,6
	Timlöner	2,2	2,4
	OB-ersättningar	1,0	1,2
	Semesterlöneskuld, månadsanställda	30,9	21,5
	Semesterlöneskuld, timanställda	0,0	1,1
	Semesterlöneskuld, uppehållsanställda	0,0	5,1
	Semesterlöneskuld, lärare	0,0	14,5
	Upplupna räntekostnader	3,9	5,0
	Upplupna personalkostnader (skatt o avgifter)	36,4	23,9
	Individuell pension inkl löneskatt	24,4	23,2
	Utbetalda pensioner skls		
	Likvidskuld, Carlson		
	Avräkningsskuld, kommunalskatt	43,8	7,5
	Förutbetalda hyresintäkter	4,2	3,2
	Övriga interimsskulder	88,5	22,1
		359,4	290,8

Notförteckning

Finansiell ställning/Balansräkning

Not	(Mkr)	2009	2008
Danderyds kommun			
	Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	7,4	8,6
	Leverantörsskulder	121,3	136,9
	Momsskuld	-13,1	3,1
	Övriga kortfristiga skulder	0,3	0,3
	Interimsskulder		
	Retroaktiva löner	3,9	5,6
	Timlöner	2,2	2,4
	OB-ersättningar	1,0	1,2
	Semesterlöneskuld, månadsanställda	30,9	21,5
	Semesterlöneskuld, timanställda	0,0	1,1
	Semesterlöneskuld, uppehållsanställda	0,0	5,1
	Semesterlöneskuld, lärare	0,0	14,5
	Upplupna räntekostnader	3,9	5,0
	Upplupna personalkostnader (skatt o avgifter)	36,4	23,9
	Individuell pension inkl löneskatt	24,4	23,2
	Utbetalda pensioner skls		
	Likvidskuld, Carlson		
	Avräkningskuld, kommunalskatt	43,8	7,5
	Förutbetalda hyresintäkter	4,2	3,2
	Övriga interimsskulder	91,8	22,1
		358,4	285,2
23	Ställda panter och ansvarsförbindelser		
Koncernen			
	Ansvarsförbindelser pensioner (inkl löneskatt)		
	Kommunen	548,0	535,1
	Borgensåtaganden		
	Djursholms AB	1,3	1,3
	Egna hem o småhus, förlustansvar kreditgaranti	0,6	0,7
	Övriga förpliktelser	67,3	58,7
		617,2	595,8
Danderyds kommun			
	Ansvarsförbindelser pensioner (inkl löneskatt)		
	Kommunen	548,0	535,1
	Borgensåtaganden		
	Djursholms AB	1,3	1,3
	Egna hem o småhus, förlustansvar kreditgaranti	0,6	0,7
	Övriga förpliktelser	67,3	58,7
		617,2	595,8

Verksamhetsberättelser

Kommunstyrelsen	34
Överförmyndarnämnden	36
Byggnadsnämnden	37
Kultur- och fritidsnämnden	39
Tekniska nämnden	42
Barn- och utbildningsnämnden	45
Socialnämnden	48
Produktionsstyrelsen	52
Nämndernas ledamöter	57

Färgmarkering i tabeller

grön	gul	röd
------	-----	-----

grön anger utfall bättre än budgeterat
gul anger utfall i enlighet med budget
röd anger utfall sämre än budget.

Kommunstyrelsen

Ordförande: Gunnar Oom

(belopp i Mkr)	Budget	Bokslut	
	2009	2009	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	35,9	37,2	1,3
Verksamhetens kostnader	-88,2	-96,6	-8,4
Nettokostnader	-52,3	-59,4	-7,1

Viktiga händelser i verksamheten

Under 2009 har arbetet med utveckling av Mörby centrum intensifierats. Kommunledningskontoret har arbetat med samordning av projektet samt frågor om exploatering och avtal.

Från 1 januari ingår Danderyd i ett gemensamt räddningstjänstförbund med nio andra kommuner, däribland Stockholm.

Under året har kommunen träffat en överenskommelse med Svenska Kraftnät om medfinansiering av Stockholms Ström-projektet. För Danderyd innebär detta att dagens luftledningar på sikt ersätts av mark- och tunnelförlagda ledningar.

Kommunstyrelsen har lämnat remissvar på förstudien för de planerade kapacitetshöjande åtgärderna avseende Roslagsbanan. Krav på åtgärder avser framförallt framkomlighet och säkerhet, antal avgångar samt bullerpåverkan.

Under 2009 har Danderyds kommun genomfört en satsning på kommunal säkerhet och krisberedskap. Detta omfattar bland annat en kriskommunikationsplan samt riktlinjer för kommunens fullgörande av det geografiska områdesansvaret. Ett krishanteringsråd har bildats med deltagare från kommunen, Danderyds sjukhus, närpolisen i Danderyd, Svenska kyrkan i Danderyd, Eon samt Storstockholms brandförsvaret.

Under 2009 var Danderyds samordnande kommun i Stockholm Nordost. I mars antogs en handlingsplan

för arbetet som avser framförallt frågor kring trafikinfrastruktur och stadsbyggnadsutveckling.

I syfte att klargöra kommunens målstyrningsmodell har kommunstyrelsen fastställt en ny struktur som ska gälla i de styrdokument och för de uppdrag som beslutas av kommunstyrelse och fullmäktige.

Ekeby sjöns naturreservat invigdes under 2009. Reservatet har inrättats med syftet att bevara och säkra den diversitet av fauna och flora som finns inom reservatområdet samt att vårda områdets rekreationsvärden.

Twisten med Gådeå Bygg har avslutats och kommunen har, efter förlikning, betalat ett skadestånd på 9,5 miljoner kronor. Den totala kostnaden för tvisten uppgår 2009 till 12,2 miljoner kronor.

Måluppfyllelse

Kommunstyrelsen har sex inriktningsmål. Av dessa bedöms alla vara uppnådda 2009, med undantag för målet om ren luft och bullernivåer. Av kommentarer i tabellen på nästa sida framgår eventuella förbättringsåtgärder. I bedömning av kommunstyrelsens inriktningsmål vägs in bland annat SCB medborgarundersökning, SKL Öppna jämförelser Trygghet och säkerhet, Svenskt näringslivs ranking av företagsklimat samt SKL granskning av kommunernas hemsidor.

Ekonomi

Kommunstyrelsen redovisar en nettokostnad på 59,4 miljoner kronor 2009. Detta är 7,1 miljoner kronor högre än reviderad budget. Exklusive kostnader för Gådeåprocessen är kommunstyrelsens nettokostnad 5,1 miljoner kronor lägre än reviderad budget. Av tabellen framgår avvikelse mot budgeterad nettokostnad per programområde. Se tabell på nästa sida.

Utmaningar för framtiden

Mörby centrumprojektet kommer att kräva stora insatser när det gäller samordning. Under 2010 beslutas genomförandeavtal mm med Diligentia. Med SL och Vägverket tillkommer beslut om separata avtal.

Frågor om buller och luft är fortsatt högt prioriterade. Kommunen kommer att följa försök med

Mål	Uppnått resultat	Kommentar
Danderyd är enligt invånarna en trygg och säker kommun att bo och leva i.	gul	Se beskrivning av satsning på säkerhet och krisberedskap på sidan 34.
I Danderyd är luften ren. Nivån på buller från vägar och kollektivtrafik underskrider fastställda gränsvärden.	röd	Trots vidtagna åtgärder kvarstår problem när det gäller såväl buller som luft. I syfte att stärka samordning och uppföljning av miljöarbetet ska ett reviderat miljöprogram utarbetas under våren 2010. Vidare kommer kommunstyrelsen fortsatt att vara aktiv i fråga om buller och utsläpp gentemot SL och Vägverket.
I Danderyd får invånarna information om kommunens verksamheter och dess resultat. Invånarna kan också i hög grad utföra tjänster via Internet.	gul	Under 2010 ska strategi för e-tjänstutveckling utarbetas. Detta i syfte att klargöra prioritering av projekt.
I Danderyds kommun är personalen tillgänglig och ger en god service till invånarna.	gul	
Danderyds kommun samverkar inom regionen för att påverka utvecklingen av infrastruktur och kommunikationer.	gul	Se beskrivning av samverkan Stockholm nordost sidan 34.
I Danderyd är den kommunala näringslivsservicen effektiv och snabb	gul	En utvärdering näringslivsprogrammet genomfördes under 2009. Utvärderingen resulterade i att kommunstyrelsen gav ett antal uppdrag avseende bland annat förankring av programmet samt förbättrad näringslivsservice på hemsidan.

miljöstyrd hastighet på E18 samt åtgärder för att förhindra negativa konsekvenser av Roslagsbanans kapacitetshöjning. Kommunen har som ambition att i en avsiktsförklaring med SL klargöra riktlinjer och åtaganden för det fortsatta arbetet med framkomlighet, säkerhet, och buller utmed Roslagsbanan. Kommunens miljöprogram ska revideras med syfte att stärka samordning och uppföljning av miljöarbetet.

Under kommande femårsperiod sker pensionsavgångar motsvarande cirka 15 % av kommunens anställda. Utvecklingen av Danderyd som attraktiv arbetsgivare är en förutsättning för att rekrytera kompetent personal.

Kommunens förmåga att informera och kommunicera om planer, beslut mm måste förbättras. Kommunikation som strategiskt verktyg kommer att få en mer central betydelse.

Kommunen har vidtagit ett antal åtgärder inom

risk och säkerhetsområdet med särskild inriktning på krishantering. Med det som grund intensifieras arbetet med utbildning och övning. Vidare bör Djursholms slott som krisledningsplats förbättras.

Det finns behov av ett sammanhållet styrdokument för kommunens verksamhetsstyrning. Dokumentet måste omfatta mål- och ekonomistyrning samt klargöra frågor om uppdrag och ansvar. Vidareutveckling av målstyrningsmodellen ska fokusera på förankring av modellen i organisationen framförallt när det gäller sambanden mellan målnivåer och resurser.

Som ett led i att höja kvaliteten och medborgarnas valmöjligheter krävs att ett handlingsprogram för konkurrensutsättning och avknoppning fastställs.

Samarbetet inom nordost kommer att kräva ett ytterligare närmande av kommunernas arbete i frågor om infrastruktur, miljö och tjänster.

Verksamhet/ programområde	Uppnått resultat	Budget- avvikelse, %	Kommentar
Politisk ledning och partistöd	grön	- 17 %	Lägre kostnader för strukturåtgärder, material mm
Kommunledningskontor	grön	- 13 %	Lägre bemanning, tillfälligt lägre telefonkostnader
Tvist Gådeå	röd	-	Avser obudgeterad kostnad för skadestånd
Brand-och totalförsvaret	grön	- 5 %	Lägre avgift till brandförsvarsförbundet
Övrig gemensam verksamhet	grön	- 2 %	
Valnämnden	grön	- 13 %	Lägre kostnader arvoden mm
Miljö-och hälsoskydd	grön	- 4 %	

Överförmyndarnämnden

Ordförande: Lennart Waldenström

Måluppfyllelse

Överförmyndarnämndens uppgift är att med stöd av gällande lagbestämmelser i föräldrabalken utöva tillsyn över förmynderskap, godmanskap och förvaltare. Vissa rättshandlingar kräver särskilt tillstånd av överförmyndarnämnden, t ex överlåtelse och förvärv av fast egendom och bostadsrätt, in-teckning av fast egendom, övertagande och upp-tagande av lån, ställande av egendom som säkerhet för annans förbindelse.

Genom delegation till nämndens ordförande och tjänsteman avgörs en stor mängd ärenden rörande t ex arvskiten, arvsavståenden, köp av aktier och andra värdepapper, disposition av penningmedel, arvoden till gode män och förvaltare, granskning och godkännande av redovisningshandlingar, förordnande av god man enligt FB 11:1, FB 11:2 och FB 11:3, överlåtelse och förvärv av bostadsrätt och fast egendom, tillstånd för omyndig att driva näring, samtycke till uttag m m.

Hos överförmyndarnämnden registrerade ären-den uppgick 31 december 2009 till 373 stycken fördelade på följande:

Förmynderskap med ett eller flera barn, 209 st fördelat enligt nedan:

- Kontrollerad förvaltning, befriad, 21 st
- Kontrollerad förvaltning, 82 st
- Icke Kontrollerad förvaltning, 86 st
- Överförmyndarspärtrat konto, 18 st
- Omyndig driva rörelse, 2 st

Anordnade godmanskap respektive förvaltare, 164 st fördelade enligt nedan:

- God man enligt FB 11:2, 10 st
  - God man enligt FB 11:3, 5 st
  - God man enligt FB 11:4, 129 st
  - Förvaltare enligt FB 11:7, 18 st
  - Förvaltare och godman FB 11:7 och 11:4, 2 st
  - Interimistiskt förvaltare FB 11:18 (11:7), 2 st
- God man för ensamkommande barn enligt lag 2005:429, 0 st. Pågående ansökningar om godman-skap i tingsrätt, 12 st (*FB - Föräldrabalken*)

Det ekonomiska utfallet

Överförmyndarnämndens budget för 2009 var 1,35 mkr och verksamhetens kostnader uppgick under året till 1,35 mkr. Såsom väntat ökade kommunens kostnader för arvode till förordnade ställföreträdare och årets resultat är en konsekvens av justeringar inom budgetramen. Nämndens verksamhet styrs helt av lagbestämmelserna i föräldrabalken varför det inte finns någon möjlighet att påverka antalet uppdrag eller verksamhetsvolym.

Verksamheten 2009

Överförmyndarnämnden ålades genom ny lagstiftning 2008/2009 bl a utvidgad tillsynskontroll över de myndlingar som erhållit/erhåller tillgångar enligt föräldrabalken bl a 16 kap 11 §. Bestämmelsens syfte är att minska risken för missbruk av barns tillgångar samt stärka det allmännas tillsyn. För överförmyndarnämndens del har ärenden där barn är klient ökat mot bakgrund av nämnda lagrum. Det i sin tur har medfört ytterligare handläggning - och utredningsarbete. Många förmyndare söker aktivt nämndens samtycke till uttag från överförmyndarspärtrat konto för mer långsiktig placering med skälig avkastning för sin myndling.

Nämndens huvudsakliga arbetsuppgift är att utöva tillsyn över förordnade gode män, förvaltare och förmyndare och då främst att granska de redovisningshandlingar som ställföreträdaren har att lämna in. Därutöver visar året som gått att flera av ställföreträdarskapen är komplexa vilket ställer krav på juridisk - och ekonomisk sakkunskap men också tid då ärendena medför ytterligare handläggning - och utredningsarbete.

Under 2009 har bl a två (2) st gode män entledigats mot sin vilja, fyra (4) st arvodesbeslut överklagats av huvudmän (tingsrätten har i samtliga fall funnit att nämndens beslut varit i enlighet med gällande lagstiftning) och fyra (4) st godmanskap har omvandlats till förvaltare i sin helhet eller delvis.

Nämnden har under 2009 fått in ett stort antal anmälningar om behov av god man från Social-tjänsten. Inför 2010 har en blankett tagits fram i syfte att anmälaren ska bifoga underlag (FB 16:10) som för nämnden utvisar om behov av god man jämlikt föräldrabalkens regler föreligger.

Kommande verksamhet 2010

Inför 2010 förutspås ytterligare lagstiftning på området bl a att kommunerna skall svara för utbildning av ställföreträdarna. Ett lagstadgat utbildningskrav kommer att innebära ytterligare kostnad för kommunen och nämnden har att se över hur utbildningskravet ska tillgodoses/fullgöras.

Behovet av god man och förvaltare enligt föräldrabalken synliggörs i takt med att befolkningen åldras. Lagstiftaren höjde 2006 inkomstbeloppet från 2 basbelopp till 2,65 basbelopp som den enskilde får tillgodoräkna sig innan han/hon själv ska betala den godemannens/förvaltarens arvode.

Det är fortsatt mycket troligt att kommunens kostnader för arvoden till gode män och förvaltare kommer att öka.

Byggnadsnämnden

Ordförande: Gösta Eberstein

(belopp i Mkr)	Budget	Bokslut	
	2009	2009	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	7,9	6,3	-1,6
Verksamhetens kostnader	-14,3	-13,1	1,2
Nettokostnader	-6,4	-6,8	-0,4

Nykartering av samtliga vägar, strandkanter och bryggor från flygfoto har utförts som ett samarbetsprojekt med Tekniska kontoret. En enkät till bygglovsökande har gjorts i samarbete med föreningen Bygglovalliansen. Förvaltningen har under delar av året haft flera vakanser inom planavdelningen, vilket haft negativa effekter på planarbetet.

Måluppfyllelse

För redovisning av måluppfyllelse, se tabell nedan.

Uppdrag lämnade av fullmäktige eller kommunstyrelsen

Utfört

- Aktivt deltagande i erfarenhetsutbyte
- Restriktivitet vid inrättande av nya tjänster
- Samverkan med andra kommuner för effektivt resursutnyttjande
- Utförlig analys av verksamhet, måluppfyllelse och kostnader inom ett av sina verksamhetsområden
- Detaljplan Danderyd 2:21 m fl, Församlingsgården
- Att genomföra en översyn och vidta åtgärder för kostnadseffektivisering inom följande områden: konsulter och konsultmedverkan, återbesättning av alla vakanta tjänster, genomföra en översyn av externa avtal inom nämndens ansvarsområde, identifiera och utveckla ett ökat samarbete och samverkan mellan förvaltningar för att åstadkomma en mer effektiv organisation

Viktiga händelser i verksamheten

Bland kontorets viktigaste uppgifter under året har varit arbetet med Mörby centrum planen och planen för P-garage öster om Mörby centrum. En annan viktig plan som påbörjades under året är planen för Mörbytunneln. Större bygglov som beviljats under året är bebyggelsen på Eneby torg, 120 lägenheter, lokaler och ett nytt församlingshus vid Danderyds kyrka. Arbetet med ett nytt geodetiskt referenssystem har pågått under året liksom arbetet med införande av ett nytt kartsystem. Ett nytt ortofoto över kommunen har tagits fram under året. Ett ortofoto är flygbilder som fotograferats rakt uppifrån och som korrigerats till en skalriktig fotografisk avbildning av terrängen och fotot används vid projektering och planering.

Måluppfyllelse		
Verksamhet		
Mål	Uppnått resultat	Kommentar
I Danderyd ges ändamålsenlig information, god service och rådgivning i alla frågor som byggnadsnämnden handlägger.	röd	Ej nått resultatmålen för bygglov och vissa kartprodukter.
Byggnadsnämnden bedriver en kostnadseffektiv verksamhet inom alla programområden. Nämnden kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser.	gul	
Danderyd präglas av god arkitektur och en säker miljö.	grön	
Den yttre miljön svarar mot högt ställda krav vad gäller naturvärden, estetiska och kulturhistoriska värden.	grön	

Byggnadsnämnden

Ekonomi			
Budgetavvikelse per programområde			
Verksamhet/ programområde	Uppnått resultat	Budgetav- vikelse	Kommentar
Nämnd och förvaltningsledning	gul	0 %	
Bygglov	röd	-33 %	Mörby centrumplanen har tagit resurser från bygglov
Plan	röd	-40 %	Mörby centrumplanen och vakanser är skälet till intäktsminskningen
Kart och mät	grön	31 %	Vakanser på grund av besparings-skäl

- Att vid årsbokslutet 2009 redovisa på vilket sätt nämnden har arbetat för att förbättra näringslivsservicen
- Att säkerställa en fortsatt strikt budgetdisciplin i syfte att nå ett balanskravsmässigt utfall om minst 0 kronor för år 2009.

Delvis utfört

- Redovisning av vidtagna åtgärder utifrån miljöprogrammet och förslag till kompletterande miljömål samt planerade och tidsatta åtgärder.

Utmaningar för framtiden

De närmaste åren kommer en del större byggprojekt att påbörjas. Den nya plan- och bygglagen förväntas träda i kraft den 1/1 2011. Lagen kommer att innehålla en del nyheter som kan kräva att arbetet organiseras på ett nytt sätt. Förutom utbildning i den nya lagen kan det vara nödvändigt att med hjälp av utomstående konsult genomföra en genomlysning av bygglovsprocessen, gärna enligt

LEAN-modellen*. Det leder till ökande kostnader för utbildning och organisationsöversyn vilket beräknas kosta 200 000 kronor.

Arbetet med nytt kartsystem fortsätter 2010 och 2011. Systemet kommer att innebära många positiva effekter för verksamheten som ökad tillgänglighet till geografisk information och annan fasighetsdata. Den ökade tillgängligheten kommer kommuninnevånarna till del genom en snabbar service. Ett samarbete med tekniska kontoret innebärande att vi delar på en kartingenjörstjänst planeras under 2010.

Viktiga projekt den närmaste tiden är Mörby tunneln, transformatorstation Anneberg och tekniska nämndhustomten. Efter flera turbulenta år är det mycket viktigt att vi kan behålla personalen på planavdelningen för få kontinuitet i arbetet och kunna bygga upp kunskap hos handläggarna om kommunen och planprocessen.

* LEAN - metod för att utveckla verksamhetsprocesser.

Nyckeltal till stöd för samlad analys						
	2005 Res	2006 Res	2007 Res	2008 Res	2009 Bud	2009 Res
Mättningsverksamhet						
Nybyggnadskartor och primärkarteutdrag	120	133	120	127	93	125
Fastighetsbildningsåtgärder	22	21	19	11	17	16
Återutstakning av gränser	54	39	54	58	30	40
Bergvärmekartor	-	-	126	131	-	136
Planverksamhet						
Detaljplaner antagna av fullmäktige	2	3	2	1	7	4
Detaljplaner antagna av byggnadsnämnden	6	13	10	10	15	2
Bygglovverksamhet						
Diarieförda ärenden	737	735	631	560	750	606
Lovbeslut i BN	26	39	32	37	60	21
Lovbeslut på delegation	369	370	370	339	350	317
Byggnämälan, VA, planlösn. öppna spisar	73	66	51	37	25	51
Olovligt byggande	6	17	11	5	10	14

Kultur- och fritidsnämnden

Ordförande: Anders Paulsen

(belopp i Mkr)	Budget	Bokslut	
	2009	2009	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	13,3	14,7	1,4
Verksamhetens kostnader	-77,4	-77,0	0,4
Nettokostnader	-64,1	-62,4	1,7

under året haft nästan 41 000 besök under eftermiddagar, kvällar och helger. Personalen har haft handledning via Fryshuset. Tjejhelger, LAN-helger, disco år 6 och skidresor är exempel på lyckade arrangemang.

Ungt Fokus föreläser och stärker

Tyngdpunkt har legat på stärkande insatser och kompetensutveckling av personal. Ungt Fokus har erbjudit föreläsningar som samlat ca 900 deltagare. Första dagen på höstlovet stod Danderyd som värd för Norrortskonferensen "ung och stark" med över 330 deltagare från Norrort.

Biblioteken blir mer tillgängliga

Stocksunds och Djursholms bibliotek har infört ökade öppettider på förmiddagar och kvällar och man kan nu komma till biblioteket och läsa tidningar på förmiddagarna. Sammanlagt har öppettiderna sedan den 1 november 2009 ökat med 13 % per vecka. Tre av kommunens fyra bibliotek har installerat trådlöst Internet. Stocksunds bibliotek återinvigdes i september 2009 efter renovering. Självbetjäningsgraden i utlåningsautomaterna är ett förbättringsområde. Nya samverkansformer har påbörjats med företagarföreningar, Nordenfeltska musikskolan, öppna förskolan och Mörbybadet.

Viktiga händelser i verksamheten

Utomhusanläggningarna har förbättrats

Ny belysning på Danderydsvallens grusplan, två föreningsfinansierade konstgräsplaner på vardera Stockhagen och Enebybergs IP, omklädningsbyggnad, cafeteria och ismaskinsgarage på Stockhagen, omklädningsbyggnad och cafeteria på Djursholms IP samt ny belysning och plexiglas i ishallen på Enebybergs IP gjorde 2009 till ett rekordår avseende investeringar.

Fritidsgårdarna - besöken ökar igen

Fortsatt positiv utveckling för fritidsgårdarna som

Budgetavvikelse per programområde			
Verksamhet/programområde Driftbudget	Uppnått resultat	Budgetavvikelse, %	Kommentar
Nämnd och administration	grön	+10	Vakanser, tjänstledighet, begränsad seminarieverksamhet, och omvärldsbevakning
Anläggningar	grön	+5	Ej utnyttjade kapitaltjänstkostnader med anledning av senarelagda investeringar
Föreningsstöd	grön	+1	
Fritidsgårdar	grön	+5	Ökade intäkter och minskade övriga och personalkostnader
Bibliotek	gul	-1	
Kulturskola, Kulturstöd	gul	0	
Träffpunkt Enebyberg	gul	-1	
Nämndens samlade verksamhet	grön	+3	

Kultur- och fritidsnämnden

Måluppfyllelse		
Mål	Uppnått resultat	Kommentar
1. I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser.	gul	Uppfyllt. Vi saknar en del jämförelser med andra kommuner men har flera egna positiva mätningar.
2. Danderydsbor i alla åldrar kan idrotta och motionera i kommunen. Idrottsplatser och hallar, motions- och skidspår, sjöar och isar, skogs- och grönområden erbjuder invånarna möjlighet till idrott, motion och friluftsliv för främjande av god hälsa.	grön	Någon medborgarenkät har inte gjorts 2009 men den senaste gav bra betyg för möjlighet till idrott och motion. Medleys egen enkät om hur deras uppdragsgivare/beställare uppfattar företagets verksamhet visar på mycket goda resultat. Antalet bad har dock minskat och är 102 074.
3. Danderyds kommun har en långsiktig planering av underhållet och bibehåller på så sätt värdet på kommunens realkapital.	gul	Flera stora investeringar, såsom konstgräsplaner, omklädnings- och servicebyggnader, belysningar mm har genomförts.
4. Danderyds kommun har bidragsregler som är utformade för att främja breddverksamhet för ungdomar så att de uppmuntras att under hela sin tonårstid delta i idrott och motion.	gul	Antalet aktiva ökar från 7359 till 7447, mycket nära resultatmålet 7450. Antal aktiva i åldern 13-16 når inte riktigt resultatmålet 30 % utan stannar på 29 %.
5. Danderyds fritidsgårdar är attraktiva och drogfria mötesplatser för ungdomar i åldern 12-17 år.	gul	Verksamheten är drogfri och attraktiviteten har definitivt ökat bland ungdomarna under de senaste åren.
6. Danderyds bibliotek är levande centrum för kultur, information och kunskap för alla åldrar.	gul	Jämfört med andra kommuner i länet ligger Danderyds bibliotek i topp. Biblioteken har en sammanlagd öppettid per vecka på 156 timmar jämfört med 138 timmar 2008.
7. Kultur- och musikskolor i Danderyd erbjuder eleverna en grundläggande utbildning av hög kvalitet i musik, dans, teater/drama, bild och form.	gul	Danderyds kulturskola och Nordenfeltska musikskolan får mycket goda betyg i sina enkätundersökningar.
8. I Danderyd utgör Träffpunkt Enebyberg en självklar mötesplats för alla åldrar. Träffpunkten bidrar till social samvaro och trygghet.	gul	Enkät visar på mycket bra resultat i verksamheten. Antal besök når inte 5 % ökning utan stannar vid 2 % pga ombyggnation vid Eneby torg.

Barn- och ungdomar har erbjudits mer kultur

Ett flertal aktiviteter har genomförts för att bredda kulturutbudet för kommuninvånarna. Här bidrar hembygdsföreningar och Biblioteksvänner i hög utsträckning. Förvaltningen har också genomfört en del egna aktiviteter, till exempel barnteater, kulturnatt i Djursholm och filmfestival i Enebyberg. Fulltecknade målarskolor och skrivarläger har anordnats på skollov. I samarbete med andra norrkommuner genomfördes filmtävlingen Filmgala Norr.

Måluppfyllelse

För redovisning, se ovanstående tabell.

Uppdrag lämnade av fullmäktige eller kommunstyrelsen

Många uppdrag är nämndövergripande och har redovisats i budgetsammanhang, i halvårsbokslut och i denna årsredovisning. Fördjupningsuppdraget 2009 om modell för nytt bidragssystem kommer att presenteras för föreningslivet under våren 2010. Överenskommelse med anledning av fördjupningsområdet i budget 2010 avseende översyn av schemaläggning, bemanning och öppettider på biblioteken började gälla i november 2009.

Utmaningar för framtiden

Kultur- och fritidsnämndens verksamhet har under de senaste åren utvecklats på ett mycket positivt sätt. Nämnden tar i februari ställning till ett förslag till ny kultur- och fritidsplan som påvisar konkreta handlingsplaner för att behålla alternativt öka måluppfyllelsen inom alla områden.

De största utmaningarna under de närmaste åren är att:

- bygga en ny sporthall vid Mörbyskolan och upprusta Djursholms ridhus
- upphandla drift av inomhusbadet och ev friskvårdsanläggning
- få fram ett starkt programutbud vid Danderydsgården
- finna ett neutralt ”pengsystem” för olika kulturskolor
- öka fritidsgårdarnas besöksantal under kvällar och helger
- utveckla och behålla fungerande föreläsningar och mentorsystem för tonårsföräldrar. Indragna statsbidrag innebär en kostnadsökning med 250-300 tkr

Nyckeltal					
Kr	2005	2006	2007	2008	2009
Anläggning utomhus Nettokostn/bokn.bar tim	•	•	869	822	719
Inomhusbad Antal bad/invånare	3,35	3,49	3,58	4,31	3,28
Fritidsgårdar Nettokostn/öppet tim	•	1 381	1 163	1 214	1 228
Bibliotek Antal besök (fysiska o virtuella)	258 139	259 251	239 100	251 596	274 502
Danderyds kulturskola Nettokostn/elev	•	•	•	7 170	6 045
Privata musikskolor Nettokostn/elev	•	•	780	804	1 558
• Uppgift saknas					

Tekniska nämnden

Ordförande: Carina Erlandsson

(belopp i mkr)	Budget	Bokslut	
	2009	2009	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	310,3	311,4	1,1
Verksamhetens kostnader	-383,8	-380,2	3,6
Fastighets- och miljölyftet		-3,4	-3,4
Vinterväghållning	-7,0	-10,2	-3,2
Förgävesprojektering Kompassen		-2,4	-2,4
Nettokostnader	-80,4	-84,9	-4,5

Viktiga händelser i verksamheten

Det ekonomiska utfallet visade tidigt under året på kraftigt ökade kostnader för reparationer i kommunens fastigheter. För att klara fastighetsavdelningens kostnadsram sattes flera kraftfulla åtgärder

in. Förutom en mycket hård kostnadsstyrning av driftentreprenörerna försköts i stort sett allt planerat underhåll framåt i tiden. Åtgärderna står i direkt konflikt med den långsiktiga målsättningen att minska det eftersatta planerade underhållet.

En underhållsplan för broar och kajer har färdigställt och en trafikstrategi har utarbetats. Naturreservatet vid Ekebysjön invigdes den 17 april. En skötselplan för Cedergrenska parken har antagits.

Myggbekämpning och meandering (slingrande vattenflöde) har genomförts i Nora träsk.

Den andel renvatten (i procent av leverans till kommungräns) som ej kunnat debiteras på grund av läckage är lägre än 2008, men fortfarande omfattande. Utredningar pekar på att det med stor sannolikhet är privata ledningar som läcker. Arbetet med att lokalisera dessa ledningar och anmoda fastighetsägare att vidta åtgärder har påbörjats.

Kommunfullmäktiges antagande av en ny avfallsplan, gemensam för de kommuner som samäger det regionala avfallsbolaget Sörab, kommer på sikt att ha stor betydelse för verksamhetens inriktning. Utöver avfallsplanen har fullmäktige antagit nya lokala avfallsföreskrifter och en ny avfallstaxa.

Ekonomi				
Verksamhet/ programområde	Uppnått resultat	Budget- avvikelse, %	Budget- avvikelse, mkr	Budget
Ledning, utveckling, samordning	röd	- 1,8 %	- 0,3 mkr	- 16,7 mkr (kostnader)
Fastighet	gul	+ 0,4 % - 0,4 %	+ 0,9 mkr - 0,8 mkr	+ 211,0 mkr (intäkter) - 219,8 mkr (kostnader)
Gata, trafik	gul	+ 2,5 %	+ 1,2 mkr	- 47,9 mkr (nettokostnader, exkl. vinterkostnader)
Park och natur	gul	+ 0,7 %	+ 0,1 mkr	- 13,4 mkr (nettokostnader)
Hamnar	grön	+ 16,7 %	+ 0,4 mkr	- 2,4 mkr (kostnader)
Vatten och avlopp	grön	- 2,1 % + 4,0 %	- 1,2 mkr + 2,4 mkr	+ 56,2 mkr (intäkter) - 59,4 mkr (kostnader)
Avfall	grön	+ 2,8 % + 5,2 %	+ 0,6 mkr + 1,1 mkr	+ 21,5 mkr (intäkter) - 21,1 mkr (kostnader)

Måluppfyllelse

För redovisning av måluppfyllelse, se tabell nedan.

Ekonomi

Tekniska nämnden visar sammantaget god följsamhet mot budget. ”Fastighets- och miljölyftet”

finansierar 3,4 mkr av kostnaderna för Danderydsgården. Vinterkostnaderna överskred budget med 3,2 mkr, men följs upp över en flerårsperiod. Kommunstyrelsens beslut att avbryta projekteringen av förskolan Kompassen medför en engångskostnad på 2,4 mkr.

Måluppfyllelse		
Verksamhet Mål	Uppnått resultat	Kommentar
Långsiktigt hållbar energiförsörjning i fastigheterna	gul	Konverteringen av oljepannor till bergvärme fortsätter planenligt. Oljeförbrukningen har halverats sedan 2004. Under den senaste 5-års-perioden har energiförbrukningen minskat med i genomsnitt 3,7 % per år.
Tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för kommunala verksamheter	gul	NKI-resultatet har ökat med 5 poäng i årets mätning, och därmed är resultatmålet uppfyllt.
Tillhandahålla väl framkomliga och trafiksäkra gång- och cykelvägar, gator och vägar	gul	Danderyds gator och vägar håller relativt god standard, dock inträffade 6 olyckor med svårt skadade.
Ha allmänna platser och kommunal mark som är trygga, välstädade och vårdade	gul	Renhållningen i park och natur har förstärkts ytterligare. Tekniska kontoret arbetar med att förbättra belysning på mörka platser samt deltar aktivt i ”Trygg i Danderyd”.
Tillhandahålla rent vatten utan avbrott, samt omhändertar avloppsvatten på ett miljömässigt sätt	gul	Driftavbrotten ligger fortfarande på en mycket låg nivå och visar en nedåtgående trend. Dagvattenhanteringen i kommunen gör dock att recipienterna belastas av miljögifter och näringsämnen.
Transportera och omhändertar avfall på ett miljömässigt och för samhället effektivt sätt	gul	Möjlighet till hämtning av avfall var 14:e dag för hemkomposterare minskar transportbelastningen. En mobil insamling av el-avfall har genomförts med mycket gott resultat. Insamlingen kommer att kompletteras med möjlighet att lämna farligt avfall 2010.
Kostnadseffektiv verksamhet	gul	Stabsfunktionen erbjuder bättre stöd till en kostnad i nivå med tidigare. NKI-resultatet för fastighetsförvaltningen har ökat trots ett ansträngt ekonomiskt läge. Anläggningsavdelningen har upphandlat ny drift- och underhållsentreprenör. Genomförandet av avfallsplanen sker till en lägre kostnad genom samarbetet med övriga Sörab-kommuner.
Kostnadseffektiv verksamhet	grön	VA-verksamheten har dragit nytta av lågkonjunktorens låga marknadspriser genom att tidigarelägga förnyelseprojekt. Under förutsättning att funktionen är bra styrs reinvesteringar till åtgärder där kapitalkostnaden förväntas uppvägas av minskad driftkostnad som ett resultat av åtgärden.
Långsiktig planering av underhållet och bibehåller på så sätt värdet på kommunens realkapital	gul	Det är förhållandevis få ledningar som behöver förnyas av funktionstekniska skäl. Den långsiktiga reinvesteringsplanen kommer att vara ett verktyg i arbetet med att bibehålla värdet på kommunens VA-nät.
Långsiktig planering av underhållet och bibehåller på så sätt värdet på kommunens realkapital	röd	För att hålla budgeten har tekniska kontoret tvingats att minska på det planerade fastighetsunderhållet. ”Fastighets- och miljölyftet” innebär en möjlighet till extra satsningar på underhållsåtgärder i kommunens fastigheter under 2009-2011. Det budgeterade beloppet för underhåll av kajer och broar bedöms som otillräckligt för att värdet ska bestå. För att minska underhållsskulden inom beläggningsunderhåll bör budgeten ligga på en nivå på ca 9 mkr/år.
Ha en hamnverksamhet som efter behov upplåter plats för Danderydsbornas fritidsbåtar.	röd	Kö finns till de befintliga båtklubbarna för sommarplatser. Båtklubbarna i Danderyd tar initiativ till utökning och nyinvestering av pontoner, vilket medför att tekniska kontoret har svårt att verka för att fler båtplatser kommer till stånd. Inriktningsmålet bör ses över.

Tekniska nämnden

Projektavdelningen visar ett underskott, vilket i huvudsak förklaras av överenskommen avgångsersättning. Kostnaderna för hamnverksamheten är lägre än budgeterat. Efter genomgång i samband med tecknandet av nya avtal har programområdets kostnader budgeterats till en lägre nivå kommande år. VA-verksamheten visar ett lägre underskott än budgeterat. ”VA-fonden”, vars syfte är att utjämna resultatet över åren, har planenligt minskat från 3,8 mkr till 1,9 mkr. Avfallsverksamheten redovisar ett högre överskott än väntat p.g.a. högre intäkter och det faktum att verksamhetsavfall från Danderyds sjukhus inte längre ska vägas in tillsammans med hushållsavfall.

Uppdrag lämnade av fullmäktige eller kommunstyrelsen

Fastighets- och miljölyftet

Tekniska kontoret har prioriterat drift- och miljöeffektiviseringar samt underhållsinsatser för genomförande i kommunens fastigheter inom ramen för satsningen. Av de medel på 7,3 mkr som har avsatts ur ”Fastighets- och miljölyftet” för ombyggnad av Danderydsgården har 3,4 mkr förbrukats 2009.

Energisparplan

Ett energieffektiviseringsprogram för kommunens fastigheter har tagits fram. Energideklarationer utförts på ett flertal fastigheter. Arbetet har intensifierats med att ta fram bättre underlag för statistik samt att vidareutveckla det centrala styr- och övervakningssystemet.

Uppföljning av miljöprogrammet

Konverteringen av oljepannor till bergvärme fortsätter planenligt. Tekniska nämnden har utarbetat en trafikstrategi som ska fastställas av fullmäktige. Arbetet med att se över befintliga riktlinjer för buller och emissioner har påbörjats. Nivåerna av metaller och organiska miljögifter kommer att minska genom åtgärder såsom dagvattenpolicy, dagvattendamm vid Nora Strand samt det meandrande diket vid Nora träsk. Utsortering av farligt avfall och el-avfall bidrar till att den yttre miljön i mindre grad belastas av olika miljögifter som till exempel kvicksilver och bly.

Utmaningar för framtiden

Det resultatmål där tekniska nämnden ligger längst ifrån sin ambitionsnivå är det eftersatta planerade fastighetsunderhållet. Prioriteringar kommer att krävas och samtliga fastigheter kommer inte att kunna underhållas fullt ut. Kommunens investeringsprogram är betydligt mer omfattande än tidigare. Pågående exploatering i bland annat Mörby Centrum kommer också att i allt högre grad ställa krav på tekniska kontorets medverkan. Det kommer därför att vara av strategisk betydelse att bemanna kontoret rätt, med en mix av inhyrd kompetens och egen personal för en bedömd ”normal” investeringsvolym. Att integrera och samordna inhyrd kompetens i investeringsprocessen kommer att vara en utmaning.

Nyckeltal till stöd för samlad analys					
Specifikation	2005	2006	2007	2008	2009
Fastighet					
Underhåll, tkr	42 865	28 185	16 552	18 300	7 988
Reparation, tkr	15 242	17 358	10 036	12 220	23 179
Energiförbrukning, kWh/m ² /år	285,3	267,0	265,4	249,4	242,9
Olja, m ³	1 100	980	854	686	622
Anläggning					
Driftkostnader (kr/m ²)*	20,76	21,59	22,76	20,69	19,13
Vinterväghållningskostnader (tkr)	9 257	7 050	4 903	5 034	10 207
Vatten och avlopp					
Antal avloppstopp	64	58	34	51	39
Antal vattenläckor	23	25	23	17	16
Odebiterat vatten **				46 %	35 %
Såld vattemängd (1000 m ³)	2 210	2 242	2 217	2 165	2 166
* I driftkostnaden ingår kostnader för gator och vägar inklusive kapitalkostnad (ej kostnader för administration, trafiksignaler, beskärning av träd och buskar, klottersanering, parkeringsövervakning och vägbelysning).					
** % av leverans till kommungräns					

Barn- och utbildningsnämnden

Ordförande: Anders Bergstrand

(belopp i Mkr)	Budget	Bokslut	
	2009	2009	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	70,2	73,3	3,1
Verksamhetens kostnader	-747,7	-747,0	0,7
Nettokostnader	-677,5	-673,7	3,8

Viktiga händelser i verksamheten

Hög valfrihet inom förskola och skola

Nära nog samtliga, 98 %, föräldrar har i den årliga enkätundersökningen förklarat sig nöjda med valfriheten. Valet till förskoleklass och grundskola fungerade väl. Här fick de allra flesta sitt förstahandsval tillgodosett. För andra året i rad tillämpades frisök till gymnasieskolorna i hela Stockholms län.

Lokalförsörjning på kort och lång sikt har förbättrats

Förvaltningen har under året uppdaterat en översiktlig lokalförsörjningsprognos och deltagit i projektering av bland annat förskolorna Björkdungen, Rosenvägen, Tranholmen samt upprustning av Bra-geskolan och Fribergaskolan/Danderyds Montessori. Det finns nu barnomsorgsplatser i kommunen utan väntetid.

Våga Visa, ett utvärderingssystem som ger resultat

Under 2009 har förskolorna Skogsslingan, Baduhild, Altorp och 2SH förskolor observerats av observatörer från andra kommuner inom Våga Visa. Observationer har vidare gjorts av grundskolorna Kyrkskolan, Baldersskolan, Mörbyskolan samt Kevingskolan och Mörby gymnasium. Resultatet visar att det finns förbättringsområden inom ansvar och inflytande samt utveckling och lärande för förskolan.

Tio projekt har stöttats för att stimulera verksamhetsutveckling

Under året har projektmedel delats ut för att stötta utvecklingen inom kultur och omvärldsbevakning, internationellt samarbete, särskilt inom EU, samt entreprenörskap.

Entreprenörskapsutbildning skapar nya arbetssätt

Entreprenörskap ska enligt regeringen löpa som en röd tråd genom utbildningssystemet; ett pedagogiskt förhållningssätt i klassrummet lika mycket som det är en kunskap om egenföretagande. Det handlar om attityder, förmågor och förhållningssätt. 40 pedagoger har under året fördjupat kunskan.

Kvalitetsutmärkelse inspirerar andra och visar goda exempel

Barn- och utbildningsnämndens kvalitetsutmärkelser delades ut till Vitsippans förskola, Danderyds kulturskola och Grindstugans förskola.

Skoldatateket utvecklades

Skoldatateket startade 2008 och utgör en naturlig del av kommunens elevstöd. Verksamheten vänder sig till elever, föräldrar och skolpersonal i såväl kommunala som fristående skolor. Skolpersonal utbildas i hur man med hjälp av kompensatoriska hjälpmedel kan underlätta lärandet för elever i behov av särskilt stöd.

Måluppfyllelse

För redovisning av måluppfyllelse, se tabell på nästa sida.

Uppdrag lämnade av fullmäktige eller kommunstyrelsen

Analys över särskilt elevstöd redovisat i budget för 2010. Kostnadskontroll och transparens har förbättrats. Förvaltningen har medvetet sökt höja transparensen i ersättningssystemet. Vid regelbundna rektorsmöten sker en genomgång av lägesbilden som utgångspunkt för vidare hantering och bedömning av resursmodeller. Kostnaderna har minskat med 1 procent efter flera års kostnadsökningar.

Barn- och utbildningsnämnden

Mål	Uppnått resultat	Kommentarer
Stor valfrihet och mångfald inom barnomsorgen	grön	Föräldrarnas uppfattning om valfrihet i förskola och familjedaghem är god eller mycket god
Stor valfrihet och mångfald inom grundskolan	gul inom kommunen. grön i regionen	Föräldrarnas uppfattning om valfrihet i skola är god eller mycket god. Förbättring kan dock ske av mångfald av pedagogiska profiler inom grundskolan. Det är vidare viktigt med långsiktig lokalförsörjning för att behålla den höga valfriheten.
Stor valfrihet gällande gymnasieskola	gul inom kommunen. grön i regionen	Föräldrarnas uppfattning om valfrihet i gymnasieskola är god eller mycket god
Hög kvalitet i barnomsorg gällande trygghet, lärande och utveckling	gul	Enkätresultaten i förskola och familjedaghem visar att 80 % föräldrarna upplever att deras barn stimuleras till utveckling och lärande, barnen tycker det är roligt och känner sig trygga. Personalen bryr sig om barnen, motverkar aktivt att någon behandlas illa samt är goda förebilder. Resultatet är något lägre när det gäller hur barnens utveckling och lärande dokumenteras och följs upp. Danderyds föräldrar är nöjda med verksamheten på fritidshemmet.
Bästa möjliga kunskaps- och personlighetsutveckling, förskoleklass och grundskola	gul	Enkätresultaten och genomförda observationer i grundskolan är genomgående goda eller mycket goda. Förbättringsområden finns och dessa är främst elevernas arbetsro, ansvar och inflytande.
Högsta nationella klass vid jämförelse av grundskolornas studieresultat	grön	I samtliga befintliga undersökningar är resultatet i grundskolan i topp i riket. Resultaten i nationella prov, andel som nått kravnivån, är med något undantag 96-99 procent, vilket är 10 procentenheter högre än riket. Meritvärdet är högst i riket.
Bästa möjliga kunskaps- och personlighetsutveckling gymnasium	gul	Elevenkät visar att kvaliteten är i nivå med jämförda kommuner. Måluppfyllelsen är god i två av fyra gymnasieskolor när det gäller att undervisningen håller hög kvalitet. Variationen i arbetssätt på lektionerna kan förbättras.
Gymnasieutbildningen ger goda förutsättningar för vidare studier och kommande yrkesliv	grön	Eleverna klarar sig bra efter fullföljda gymnasiestudier, två av tre studerar vidare på högskola och ungdomsarbetslösheten är näst lägst i Sverige.
Högsta nationella klass vid jämförelse av gymnasieutbildning	grön	Den genomsnittliga betygspoängen för Danderydselever är 16,4. Det är ranking ett i såväl riket som Stockholms län och överstiger förväntat modellvärde enligt Öppna jämförelser.
Vuxenutbildningen stödjer och stimulerar livslångt lärande och motsvarar kompetensbehovet	gul	Studerande vid vuxenutbildningen kan välja mellan ett stort antal anordnare med olika kurser, undervisningsformer, tider etc
Bästa möjliga kunskaps- och personlighetsutveckling i särskolan	gul	Vi kan genom kontakter med särskolor se att de bedrivs med hög kvalitet. Hösten 2009 fanns 24 danderydselever mottagna i särskolan.
Verksamheten inom samtliga programområden ska vara kostnadseffektiv.	gul	Vår samlade bedömning för samtliga programområden är att kostnadseffektiviteten är enligt förväntad nivå.

Utmaningar för framtiden

Om den goda kvaliteten i alla verksamheter ska bibehållas och helst förbättras krävs ett antal insatser inom ledarförsörjning, rekrytering och kompetensutveckling. Vikande siffror angående andelen högskoleutbildade inom framförallt förskolor och fritidshem är illavarslande. Inom kommunens enheter sker omfattande pensionsavgångar under den

närmaste 5-årsperioden.

Rektorer och förskolechefer svarar själva för att forma förbättringsåtgärder inom sina förskolor och skolor. Detta behöver kompletteras med övergripande insatser för att stärka kompetensutveckling. Inom egenregin har man konsekvent utökat ansvarsområdet för förskolechefer i takt med pågående pensionsavgång för att uppnå en större

Budgetavvikelse per programområde			
Verksamhet/ programområde	Uppnått resultat	Budget- avvikelse	Kommentarer
Nämnd och administration	gul	-0,7%	
Barnomsorg	gul	-0,1%	
Grundskola	grön	2,3%	Grundskolans positiva avvikelse beror på färre elever än budgeterat
Gymnasieskola	röd	-1,9%	Gymnasieskolans avvikelse förklaras av dyrare programval
Vuxenutbildning	röd	-2,5%	Inom vuxenutbildningen är det 78 procent fler elever som läser svenska för invandrare än 2008
Särskola	röd	-12,4%	Särskolan har fler elever med högre behov.
Övrig verksamhet	grön	11,5%	Några projekt har senarelagts. Avvikelsen motsvarar 40 tusen kronor.

kostnadseffektivitet. Vår bedömning är att verksamheten kan bli än mer effektiv om karriärvägarna inom skolan förbättras och fler duktiga pedagoger tas tillvara. Detta kan gälla såväl ledaruppdrag på olika nivåer som specialistkompetens.

Förvaltningen ser vidare ett behov av att skapa bästa möjliga rekryteringsläge för nya lärare. Här är en effektiv VFU-hantering (verksamhetsförlagd utbildning) viktig. Hur tas blivande lärarstudenter emot och i vilken utsträckning kan de bästa erbjudas arbete i kommunen?

En lång rad nationella reformer står på tur att genomföras och behöver införas på olika nivåer. Det gäller till främst: Allmän förskola från tre år, obligatorisk befattningsutbildning för nyanställda rektorer och förskolechefer, ny lärarutbildning 2011, ny skollag 1 juli 2011, nya kursplaner och reviderade läroplaner, ny betygskala och betyg från åk 6 samt ny gymnasieskola 2011. Införandet av

nya nationella reformer kommer att kräva resurser genom extra arbete.

Under de senaste åren har satsningar inom matematik, läsutveckling och naturvetenskap genomförts. Grundnivån är god, men fortsatta satsningar måste göras för att stimulera varje elev, inte minst de högpresterande. Undervisningen har i högre grad än tidigare individanpassats. Regeringen har lyft frågan om flexibel skolstart/skolgång och tillsett en utredning. Förhoppningsvis kan Danderyd delta som försökskommun.

Lokalförsörjning fungerar hyggligt, men svarar inte upp mot högt ställda krav på valfrihet. Ett antal fristående aktörer har inte kunnat expandera sin verksamhet.

Nyckeltal till stöd för samlad analys						
Nyckeltal	2005	2006	2007	2008	2009	Förändring
Inskrivna barn per årsarbetare, kommunal förskola	5,1 (5,4)	5,2 (5,3)	5,2 (5,4)	5,1 (5,4)		►
Inskrivna barn per årsarbete-re, kommunalt fritidshem	25,6 (19,8)	23,6 (19,8)	22,8 (20,6)	25,1 (21,9)		▼
Grundskola Kostnad per betygspoäng			216,85 1 i riket	235,35 1 i riket	244,02 2 i riket	►
Gymnasieskolan Kostnad per elev i kommunala skolor	73 700 kr (83 200 kr)	75 700 kr (84 500 kr)	78 000 kr (88 200 kr)	78 500 kr (83 600 kr)		►
Andel elever som studerar på högskola inom 3 år efter avslutad utbildning i gymnasie-skola	75 % (48 %)	70 % (46 %)	69 % (45 %)	68 % (44 %)	68 % (44 %)	▼
Kostnad per elev i obligatorisk särskola, huvudmannens skolor	570 500 kr (291 200)	649 100 kr (300 800)	514 000 kr (324 500)	299 700kr (348 900)		▲
Uppgifterna inom parentes avser förortskommuner.						

Socialnämnden

Ordförande: Isabella Jernbeck

(belopp i Mkr)	Budget	Bokslut	
	2009	2009	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	55,2	69,1	13,9
Verksamhetens kostnader	-532,8	-525,3	7,5
Nettokostnader	-477,6	-456,2	21,4

Viktiga händelser i verksamheten

Kommunfullmäktige har beslutat att införa LOV (*lag om valfrihetssystem*) inom hemtjänst och familjerådgivning. Vid införandet av LOV ersätts nuvarande auktorisationsmodell, vilket innebär att avtal kommer att tecknas med tydligare krav på verksamheternas kvalitet utifrån rådande lagstiftning och författningar för att öka kundernas valfrihet, trygghet och nöjdhet i insatserna.

Socialkontoret har utrett förutsättningarna för att införa ett nytt tidsredovisningssystem inom hemtjänsten under året, det s.k. KTH-projektet. (*Kvalitet och trygghet i hemtjänsten*) Upphandlingen kommer att slutföras under våren 2010. Projektet syftar till att få bättre kontroll över utförd tid hos kund, minska personalens kringtid samt öka säkerheten för kunderna genom att införa ett nyckelhanteringssystem utan fysiska nycklar.

En boendeplan har upprättats inom äldre- och handikappomsorgen i samband med budgetarbetet. Av denna framgår bl. a. behov av ett nytt äldreboende och ett nytt gruppboende inom LSS. En tillgänglighetsplan har också upprättats under året på uppdrag av kommunstyrelsen.

Under 2009 har kommunens mottagande av flyktingar uppgått till 39 personer (40 år 2008) fördelat på 23 hushåll (19 år 2008) samt sju ensamkommande barn (fem år 2008).

Socialkontoret har sammantaget ökat all sin samverkan med övriga nordostkommuner under 2009.

Det gäller bl.a. barncentrum, stödcentrum för unga brottsutsatta samt medling, FoU-verksamheterna och ESF-rådet, social beredskap samt äldreboende- och demensfrågor. Samverkan har även ökat med socialnämndens utförare av äldreomsorg i och med arbetet med valfrihetsarbetet.

Måluppfyllelse

För redovisning av måluppfyllelse, se tabell på nästa sida.

Den samlade bedömningen är att målet om att socialnämnden bedriver en kostnadseffektiv verksamhet är uppnådd inom sina olika programområden. Det går att se ett samband mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser enligt resonemanget nedan. Vissa av nämndens områden är dock mer svårbedömda, då jämförelsematerial inte alltid finns, eller är svåränvända. Det beror på att kommuner har olika sätt att redovisa sina kostnader och kvalitetsmått.

Årligen genomförs en bemötandeundersökning för hela socialkontoret. Enkätundersökningen mäter olika kvalitetsmått och resultatet i enkätsvaren är mycket gott. Den samlade bedömningen är att socialkontorets sammantagna verksamhet är lättillgänglig där 96 % svarar att de är nöjda jämfört med 90 % år 2008. Bäst resultat visar bemötandet med 98 % nöjda kunder jämfört med 97 % år 2008. Resultatet visar att socialkontorets kunder är nöjda med kontorets tillgänglighet, information, myndighetsutövning, kundvalssystem och insatser.

I socialstyrelsens undersökning "Öppna jämförelser" för särskilt boende och hemtjänsten ligger Danderyd högre än genomsnittskommunerna i Sverige när det gäller kundernas delaktighet i beslut, mat och personaltäthet. Även vad gäller kompetens inom särskilt boende ligger kommunen högre än genomsnittet medan kompetensen är lägre inom hemtjänsten, vilket även övriga kommuner inom Stockholms län gör. Även personalkontinuiteten för kunderna och möjligheten till att leva självständigt är lägre än för genomsnittskommunerna i Sverige.

Bedömningen av ovanstående mätningar är att Danderyds kommuns kvalitet ligger något över jämförelsekommunerna. Även i SKL's jämförel-

seprojekt ”Kommunens kvalitet i korthet” jämförs olika kvalitetsmått i 67 kommuner där äldreomsorgen och försörjningsstödet finns med i bedömningarna. Sammantaget på frågor om personalkontinuiteten hos kund inom hemtjänsten och väntetiden till särskilt boende ligger Danderyd över medel

i undersökningen. På frågan om serviceutbudet inom särskilt boende hamnar kommunen exempelvis på 19:e plats av 67 vad gäller möjlighet till utevistelse. Vad gäller andel av befolkningen som uppbär försörjningsstöd har Danderyd 1 %, vilket är lägst av de jämförda kommunerna. Inom övriga

Mål	Uppnått resultat	Kommentar
I Danderyd bedriver socialnämnden kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Socialnämnden kan redovisa samband mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser.	gul	Se kommentar på föregående sida.
Danderyds individ- och familjeomsorgsverksamhet ger familjer och individer stöd och vård av hög kvalitet och insatserna stärker den enskilde individens förmåga till egenansvar.	gul	I brukarenkäten och i utvärderingarna för KOMET:s föräldragrupper är föräldrar positiva till medarbetarnas insatser. När det gäller de myndighetsutövande verksamheterna återstår en del innan målet är uppnått beroende på att akutstyrningen i verksamheten inte kunnat undvikas och det långsiktiga arbetet med att förbättra handläggningsrutiner och rättsäkerhet har fått nedprioriteras. Satsningen på förebyggande och tidiga insatser bedöms möjliggöra att barn, ungdomar och deras familjer stärker den egna förmågan att ta ansvar.
Danderyds individ- och familjeomsorgs verksamhet ger familjer och individer stöd och vård av hög kvalitet och insatserna stärker den enskilde individens förmåga till egenansvar.	gul	I cirka 90 % av försörjningsstödsärendena finns en genomförandeplan där den enskilde är delaktig i planeringen av det fortsatta arbetet. Öppenvården är under uppbyggnad och målet är att skapa fler insatser som ex.vis återfallsprevention och motivation men också behandling för spelberoende. Vid uppföljning av öppenvården är brukarna nöjda med insatserna. Personalen har god kompetens avseende utredningsmetoder och matchning av insatser. Målet att flyktingar ska komma ut i praktik inom sex månader har visat sig vara för högt ställt, då de behöver SFI-utbildning (<i>Svenska för invandrare</i>) i första hand.
Danderyds socialpsykiatri ger stöd så att vardagen fungerar och så att isolering motverkas.	gul	Merparten av dem som har efterfrågat insatser avseende boendestöd och sysselsättning har erhållit dessa med gott resultat enligt brukarundersökningen. Enheten fortsätter arbeta med utvecklingen av träfflokalen Ringen och har börjat titta på alternativa lösningar.
I Danderyd kan de äldre välja mellan olika utförare vad gäller hemtjänst och äldreboende. Kvaliteten på utförda tjänster kontrolleras så att de äldre får den omsorg de har behov av. De egna behoven och de egna önskemålen är vägledande.	gul	Enheten har arbetat intensivt med att ersätta tidigare auktoriation av hemtjänstutförare med lag om valfrihetsystem (LOV) som införs våren 2010. I det arbetet har utförarna informerats regelbundet. Motsvarande arbete pågår för särskilt boende. Målet är att förbättra kvaliteten och valfriheten för kunden. I det arbetet ska dokumentationen och kundernas genomförandeplaner skärpas upp genom att både utförare och handläggare utbildas, vilket ska öka kundens inflytande.
Äldreomsorgen i Danderyd bidrar till en trygg och värdig ålderdom. Omsorgen och omvårdnaden i Danderyds äldreomsorg har en kvalitet som vid varje jämförelse är av högsta nationella klass.	röd	Målet är endast delvis uppfyllt. Kvaliteten är ej vid varje jämförelse av högsta nationella klass.
Handikappomsorgen i Danderyd erbjuder omsorg av sådan kvalitet att den bidrar till goda levnadsförhållanden.	gul	78 % anser att kvaliteten är god. Många olika faktorer bidrar till den enskildes upplevelse av sin livssituation där LSS-insatserna endast utgör en del av helheten.

Socialnämnden

individ- och familjeomsorgen behöver dock fler kvalitetsmätningar göras för att kunna göra bättre jämförelser.

Socialnämnden kan uppvisa en hög eller medelhög kvalitet i sina verksamheter och kan även visa ett positivt resultat. Inom samtliga program är kostnaderna lägre än standardkostnaden. Nettokostnadsutvecklingen för 2009 i förhållande till 2008 har minskat med 1,6 % dvs. nettokostnaderna har minskat i förhållande till bokslut 2008. Nettokostnad per plats och per dygn i äldreboenden har ökat vilket är en följd av att pengarna räknats upp. Inom äldreomsorgen har den genomsnittliga ersättningsnivån minskat, vilket har sänkt kostnaderna. Skälet till det är mer noggranna bedömningar vid

biståndshandläggningen. I SKL/SCB's "Vad kostar verksamheten i din kommun", kan man utläsa stora skillnader i kommunernas årskostnad för en plats i särskilt boende. I de låga medelkostnaderna som en del kommuner redovisar ligger även kostnaderna för servicehus som är betydligt lägre än kostnaderna för traditionellt särskilt boende. Siffrorna är därför ej jämförbara med en kommun som Danderyd, som inte har något servicehus. Inom handikappomsorgen kan konstateras att nettokostnaden per plats i princip inte ökat under de senaste fem åren och inom individ- och familjeomsorgen har fler verksamheter inrymts inom budgeten utan att nämnden har erhållit en ökning utanför ram.

För 2009 redovisar socialnämnden ett nettoö-

Ekonomi			
Budgetavvikelse per programområde			
Verksamhet/ programområde	Uppnått resultat	Nettobud- getavv. %	Kommentar
Nämnd och socialkontor	röd	-7,0%	Kostnader för personal och interna hyror ökat
Individ- o familjeomsorg	gul	6,0%	Minskade insatser och kostnader för HVB/Behandlingshem
Äldreomsorg	grön	6,0%	Minskade insatser och kostnader för äldreboende och hemtjänstinsatser i hemmet
Handikappomsorg	grön	4,6%	Minskade insatser och kostnader för boende och dagligverksamhet
Social psykiatri	gul	0,6%	Utfall på budgeterad nivå, minskade insatser och boendestöd
Totalt	grön	4,5%	Minskade prestationer inom äldre o handikappomsorg

verskott på 21,4 mkr. På kostnadssidan redovisas ett överskott på 7,5 mkr. Intäktssidan redovisar ett överskott på 13,9 mkr beroende på ökade statsbidrag för flyktmottagning, de statsfinansierade projekten, ökade momsbidrag samt försäljning av verksamhet. Nettoöverskottet beror på minskade kostnader inom samtliga programområdet utom administration och nämnd som redovisar ett nettounderskott på 2,7 mkr beroende på ökade kostna-

der för personal, lokalkostnader och köp av tjänst från kommunledningskontoret. Programområdet äldreomsorg och handikappomsorg redovisar ett nettoöverskott på 22,7 mkr.

Uppdrag lämnade av fullmäktige eller kommunstyrelsen

Uppdrag lämnade av fullmäktige eller kommunstyrelsen		
SN 2008/0117	Uppdrag om utredning om orsakerna till ökningen av antalet hemtjänsttimmar samt förslag om åtgärder för att bringa ner kostnaderna. Nämnden genomförde ett antal åtgärder, vilket har medfört att ökningen har planat ut och bedömningen är att timmarna ryms inom budget 2009.	Be- svarad
SN 009/0012	Uppdrag om att ta fram underlag för översyn av modell för kvalitetssäkring och ersättning för utförd hemtjänst (tidsregistreringssystem). Upphandling kommer att vara avslutad till sommaren 2010. Ärendet ska återrapporteras till kommunstyrelsen en viss tid efter igångsättandet.	Be- svarad
SN 2009/0088	Uppdrag att redovisa förslag till beslut angående införande av lag om valfrihetssystem (LOV) inom hemtjänst och familjerådgivning. Kommunfullmäktige fattade under 2009 beslut om att införande av LOV ska ske inom hemtjänst och familjerådgivning 2010-05-01. Socialnämnden har även ett uppdrag att utreda förutsättningarna för LOV inom särskilt boende, vilket ska redovisas till fullmäktige senast i juni 2010.	Be- svarad

Utmaningar för framtiden

De största projekten inom socialnämndens ansvar de närmaste åren bedöms vara:

- Införande av ett nytt tidsregistreringssystem inom hemtjänsten (projekt KTH) innebär att den manuella redovisningen av utförd hemtjänsttid upphör och att den faktiskt utförda tiden registreras. Registreringen blir sedan underlag för ersättningen till utförarna och kundernas avgifter. Beräknad kostnad för systemet uppskattas till cirka 0,3 Mkr per år under en femårsperiod.
- Planeringen av ett nytt äldreboende behöver påbörjas för att kunna ersätta äldreboendena Mörbylund och Odinslunds icke ändamålsenliga lokaler. Formerna för att etablera ett sådant boende behöver klargöras. Ett nytt äldreboende innebär stora investeringskostnader samt att socialkontoret kommer att behöva en projektledare (en kostnad på cirka 0,6 Mkr tkr per år).
- Under de kommande åren finns behov av ett nytt serviceboende och ett nytt gruppboende utöver det planerade inom handikappomsorgen. Gruppboendet på Korsövägen har inte ändamålsenliga lokaler, vilket har en negativ inverkan på möjligheten att driva verksamheten optimalt. Det nya serviceboendet kan startas med befintliga lägenheter som socialnämnden förfogar över om en överenskommelse kan göras med hyresvärdar.
- Kostnader för tomhållning av lägenheter under en period och möblering av en gemensamhetslägenhet tillkommer. Ett nytt gruppboende medför investeringskostnader, men en nedläggning av Korsövägen innebär däremot intäkter för kommunen vid en försäljning av befintlig fastighet.
- Flyktingmottagandet genomgår omfattande förändringar under åren 2010-2011. Socialnämnden deltar i projektet Samverk Nordost med målet att skapa en effektiv och individanpassad introduktion för nyanlända flyktingar. Projektet pågår även 2011 och förväntas ta ställning till frågan om en gemensam organisation för flyktingmottagning i region Nordost. Medel till Samverk Nordost tas av de statliga ersättningarna under 2010. Det är oklart hur finansieringen och de statliga ersättningarna till flyktingar kommer att se ut fr.o.m. den 1 december 2010 då Arbetsförmedlingen ska ta över en del av arbetet.
- LOV (lag om valfrihetssystem) införs inom hemtjänsten och familjerådgivningen 2010-05-01. Under 2010 ska det även utredas om särskilda boenden ska omfattas av LOV. En fråga att lösa är bl.a. besittningsrätten enligt hyresrättslagstiftningen, om man tecknar avtal med en privat utförare som är verksam i en kommunägd fastighet. Kostnadsfrågan är i dagsläget oklar.

Nyckeltal socialnämnden	2005	2006	2007	2008	2009
Äldreboenden exkl kortidsplatser					
Antal platser	313	312	308	314	307
Nettokostn/plats kr	509 057	523 336	538 937	564 327	569 009
Nettokostn/vårddygn	1 395	1 434	1 477	1 542	1 559
Antal vårddygn	114 187	113 613	112 423	114 790	112 127
Hemtjänst					
Antal vårdtimmar/check	235 398	230 806	261 705	280 907	275 001
Kostnad för särskilt boende ÄO, kr/vårdtagare, från WEB-or (Uppgift 2009 ej tillgänglig)					
Hela riket	453 512	480 383	518 357	546 260	•
Stockholms län	506 492	541 652	631 765	584 569	•
Danderyd	569 730	581 920	616 622	656 326	•
Lidingö	465 381	461 696	474 884	528 204	•
Täby	506 255	575 905	663 659	690 845	•
Handikappomsorg Gruppboende vuxna					
Antal platser	56	50	49	50	46
Nettokostn/plats kr	800 071	814 115	810 588	793 488	802 965
Vårddygnskostnad netto	2 201	2 242	2 221	2 168	2 202
Antal vårddygn	20 357	18 156	17 812	18 149	16 850

Produktionsstyrelsen

Ordförande: Boris von Uexküll

(belopp i Mkr)	Budget	Bokslut	
*) reviderad 13 maj 09	2009*	2009	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	739,3	750,1	10,8
Verksamhetens kostnader	-731,8	-746,0	-14,2
Nettokostnader	7,5	4,1	-3,4

Viktiga händelser i verksamheten

Kommunikationsplattformen Schoolsoft etableras i förskolan och är från och med december i drift på samtliga kommunala förskolor. 15 barnskötare fullgör sista året på lokal förskollärautbildning, som från maj 2010 väntas öka andelen pedagoger inom produktionens förskolor med ca 6 %. Kommunfullmäktige beslutar att en renovering av Rosenvägens förskola ska genomföras. Pärkans och Hildingavägens förskolor Qualiscertifieras med goda resultat.

I Sveriges kommuner och landstings studie "Öppna jämförelser 2009" placerar sig Danderyds grundskolor inklusive friskolorna som landets näst bästa grundskolekommun efter Lomma. Dessutom uppvisar Danderyds elever bland de bästa resultaten på nationella proven, bäst resultat i DN:s nutidsorientering och Danderyd är en av landets mest kostnadseffektiva skolkommuner.

Läsåret 2009/2010 är "matematikens år" och en mängd aktiviteter har genomförts och planeras.

Ytterligare satsningar har skett på entreprenöriellt lärande och internationalisering. Skoldatateket startar och där erbjuds elever med olika former av funktionshinder, alltifrån dyslexi till svåra neuropsykiatriska tillstånd, tekniska hjälpmedel.

För äldreboendena görs en ny upphandling av bemanningstjänster under våren 2009, vilket medför en minskad kostnad för inhyrning av beredskapssjuksköterskor. Annebergsgården Qualiscertifieras med hög poäng.

Måluppfyllelse

Förskola och skola

Barn- och utbildningsnämndens inriktningsmål som relaterar till produktionsstyrelsens verksamheter avseende,

Barnomsorg

1. Barnomsorgsverksamheten i Danderyd har hög kvalitet vad gäller trygghet, lärande och utveckling

Grundskola

1. I Danderyd ges varje elev i grundskolan möjlighet att utifrån sina förutsättningar uppnå bästa möjliga kunskaps- och personlighetsut-

veckling i en stimulerande och trygg miljö

2. Grundskolorna i Danderyd har studieresultat som vid varje jämförelse är av högsta nationella klass

Gymnasieskola

1. I Danderyd ges varje elev i gymnasieskolan möjlighet att utifrån sina förutsättningar uppnå bästa möjliga kunskaps- och personlighetsutveckling i en stimulerande och trygg miljö.
2. Gymnasieutbildningen i Danderyd ger goda förutsättningar för vidare studier och kommande yrkesliv
3. Gymnasieutbildningen i Danderyd uppvisar studieresultat som vid varje jämförelse är av högsta nationella klass.

Måluppfyllelse			
Barnomsorg, grundskola och gymnasium			
Barnoms	Mål 1 grön		
Grundskola	Mål 1 grön	Mål 2 grön	
Gymnasium	Mål 1 grön	Mål 2 grön	Mål 3 grön

Förskola: Kundnöjdheten har sjunkit något, men 93 % är nöjda med verksamheten och 97 % uppger att barnen känner sig trygga i förskolan. Andelen förskollärare har minskat.

Grundskola: Kundnöjdheten är hög i grundskolan och studieresultaten är av högsta nationella klass. Vid sidan om insatser för elever i behov av extra stöd uppmärksammas även extra studiebegåvade elevers behov av särskild stimulans. De individuella utvecklingsplanerna har här fått en ökad funktion i ambitionen att bygga upp ett specifikt innehåll och program kring varje enskild elev.

Gymnasiet: Kundnöjdheten har sjunkit något vilket till viss del kan bero på att gymnasiets om- och tillbyggnad har inneburit stora påfrestningar i den fysiska arbetsmiljön och ständiga schemaförändringar. Resultaten är betydligt bättre beträffande elevernas uppfattning om undervisningens kvalitet och lärarnas kompetens. Andelen som går vidare till högskolestudier är högst i Sverige och studieresultaten är av högsta nationella klass.

Äldre och funktionshindrade

Socialnämndens inriktningsmål som relaterar till produktionsstyrelsens verksamheter avseende,

Äldre och funktionshindrade:

1. Äldreomsorgen i Danderyd bidrar till en trygg och värdig ålderdom
2. Handikappomsorgen i Danderyd erbjuder omsorg av sådan kvalitet att den bidrar till goda levnadsförhållanden
3. Omsorgen och omvårdnaden i Danderyds äldreomsorg har en kvalitet som vid varje jämförelse är av högsta nationella klass.

Måluppfyllelse Äldre och funktionshindrade			
	Mål 1	Mål 2	Mål 3
Särskilda boenden	gul	-	röd
Hemtjänst	gul	-	röd
LSS pers assistans	-	gul	röd

Produktionens kundenkäter inom äldreomsorgen visar att kundernas nöjdhet med verksamheten är hög men med stor variation mellan enheterna, 82 till 95 %. Dock anser endast 48-70 % sig ha goda möjligheter att påverka hur insatserna utformas, vilket kan vara en konsekvens av att de 2008 upprättade genomförandeplanerna inte har följts upp tillräckligt noga. Det blir därmed ett viktigt åtagande för 2010.

Timanställda utgör ett viktigt komplement till tillsvidareanställda som utfyllnad vid schemaläggning och är därmed effektiviserande, åtminstone till en viss nivå. På Annebergsgården har andelen timanställda på schemarad minskats från 32 % till 7 % under åren 2007 till 2009. Under samma period har kundnöjdheten där ökat från 87,5% till 95 %, vilket stärker antagandet om ett nära samband mellan personalkontinuitet och kundnöjdhet. Eftersom Annebergsgården trots det är det äldreboende inom produktionen som under dessa år har haft bäst ekonomiskt resultat, så finns det också anledning att noggrant se över möjligheten att minska andelen timanställda även på övriga enheter.

Inom LSS har kundernas nöjdhet med assistenterna ökat från föregående år till 79 %, medan nöjdheten med information och administration är lägre, vilket LSS-kontoret behöver hantera.

Ekonomi

Kommentarer till det totala ekonomiska resultatet 2009

Resultatet, 4,1 mkr(+0,5 %), är 3,4 mkr sämre än reviderad budget i maj 2009, 7,5 mkr(+1,0 %). Resultatet är något bättre än prognos 4/2009 då ett resultat på 3,6 mkr prognostiserades. Jämfört med ursprunglig budget, - 3,6 mkr, är resultatet plus 7,7 mkr. Produktionsstyrelsens ursprungliga budget innehöll ett beslut från Kommunfullmäktige att produktionen, med hänvisning till ett stort ackumulerat positivt kapital, skulle få redovisa ett underskott på 3,6 mkr för finansiering av läraryftet och den pågående vidareutbildningen av barnskötare till förskollärare. Motivet till beslutet om en reviderad budget för 2009, som innebar ett avkastningskrav på resultatenheterna på 11,1 mkr, var att nå en lägre kostnadsnivå inför 2010 på grund av det kärvare ekonomiska läget.

Förskolor

Enheterna inom förskola redovisar ett totalt underskott på -1,8 mkr. 9 av 13 förskoleenheter redovisar underskott (spridning -9,4 % till +1,1%). Orsaken är framförallt att intäkterna från barnomsorgsavgift blev betydligt lägre än budget, -4,8 mkr. Orsaken är att enheterna har haft färre inskrivna barn än man budgeterat för och haft möjlighet att ta emot. Vidare har andelen barn på deltid ökat efter beslutet att dispens inte längre ges från 1 juli 2009 för syskon vid föräldraledighet. Eftersom ersättningen för deltid bara är knappt hälften av ersättningen för heltidsplatser innebär detta en stor intäktsminskning. På helår blir den intäktsminskningen ca 1,8 mkr.

Äldre och funktionshindrade

Enheterna inom verksamhetsområdet redovisar ett överskott på 0,2 mkr. Två av fem enheter redovisar underskott (spridning -4,7 % till +0,4 %). Hemtjänstens underskott förklaras av svårigheten att anpassa verksamheten när volymen efterfrågade hemtjänststimmar hastigt sjunker. Orsaken till den minskade efterfrågan är att kunder avsåg sig hemtjänststimmar med hänvisning till dels den höjda taxan från och med 1 januari 2009, dels till möjligheten att istället köpa hushållsnära tjänster. Klingsta äldreboende redovisar ett underskott som förklaras främst av högre personalkostnader beroende dels en ekonomisk uppgörelse, dels på grund av oroliga boende med en psykisk funktionsnedsättning där Klingsta varit tvungna att höja personaltätheten i perioder.

Grundskolor, Kulturskolan och ungdomsmottagningen

Skolornas sammanlagda resultat för året är positivt och uppgår till 8,2 mkr, vilket är 2 mkr bättre än resultatkravet på 6,2 mkr. De olika skolornas resultat jämfört med de fastställda resultatkraven skiljer sig dock åt förhållandevis mycket (spridning -5,2 % till +4 %). I syfte att nå det uppställda resultatkravet på 2,0 % har skolorna bl.a. varit mycket restriktiva vid rekrytering och nyanställning samt minskat antalet vikarier.

Gymnasieskolan

Danderyds gymnasium uppnådde resultatkravet på 2,0 %. För att klara detta har skolan organiserat om och tagit in fler elever, bland annat ökat antalet elever per klass och dessutom utökat med tre klasser. Skolan har dragit ner på kompetensutveckling och minskat sakkostnaderna.

Ledning och styrning

Ledning och styrning redovisar ett underskott på 1,5 mkr. Orsaken är att hela produktionens kostnad för förändring av semesterlöneskulden, 1,6 mkr, har bokförts här då det visade sig att det inte var möjligt att härleda förändringarna till respektive enhet.

Utvecklingsprojekt och arbetsvård

Utvecklingsprojekt och arbetsvård redovisar ett underskott för året med 0,9 mkr. Underskottet förklaras av extra ordinära kostnader vid ekonomiska uppgörelser i samband med en avslutad anställning och en pensionsuppgörelse.

Förskolläraryt utbildning och Lärarlyftet

Kommunens lokala förskolläraryt utbildning kostade 1,5 mkr, vilket är 0,1 mkr bättre än budgeterat och nettokostnaden för Lärarlyftet uppgick till 1,1 mkr, vilket är 0,9 mkr lägre än budgeterat. Den sammanlagda nettokostnaden blev därmed 1,0 mkr lägre än de 3,6 mkr som fullmäktige beviljat produktionsstyrelsen att överskrida budget.

Budgetavvikelse per programområde		
Verksamhetsområde/ programområde	Uppnått resultat	Avvik
Barnomsorg	röd	-1,4%
Grundskola	grön	2,4%
Gymnasieskola	gul	2,2%
Äldre och funktionshindrade	röd	0,2%
Ledning och styrning	gul	-20,1%
Res.utj, projekt, arb.vård	röd	-21,5%
Fskl.utb / Lärarlyftet	grön	27,8%
Styrelsens samlade verksamhet	röd	0,5%

Uppdrag lämnade av fullmäktige eller kommunstyrelsen

Se tabell på nästa sida.

Utmaningar för framtiden

Nya lagar

Sverige står inför stora förändringar inom de lagstiftningsområden som utgör grunden för produktionsstyrelsens verksamheter. Reformen som syftar till att öka enskilda medborgares valfrihet har successivt genomförts och inom äldreomsorgen kommer nya lagar som för denna utveckling vidare. Inom utbildningsområdet läggs under våren 2010 två propositioner, ”Bäst i klassen - en ny lärarutbildning” (prop. 2009/10:89) och ”Den nya skollagen - för kunskap, valfrihet och trygghet” (U2009/7188/S) som kommer ha genomgripande betydelse för det strategiska arbetet på alla nivåer inom våra förskolor och skolor. Lagstiftning berör alla och produktionsorganisationen kommer att få ta ett betydande ansvar för implementering och för personalens kompetensutveckling.

IT

En utmaning som i allt högre tempo skär rakt igenom Produktionens alla verksamheter är IT-utvecklingen. Trender och nya lösningar måste analyseras, satsningar initieras och timingen vara rätt. Här är det sällan någon fördel att vara först och aldrig någon fördel att vara sist. Produktionens stora strategiska frågor kring kärnvärden och framgångsfaktorer vilar därmed i hög grad på att väl underbyggda beslut fattas inom IT-området.

Inom Äldre- och Funktionshindrades verksamheter utvecklas digitala verktyg för dokumentation och uppdragsfördelning för personal.

Uppdrag lämnade av fullmäktige eller kommunstyrelsen	Uppdrag från KS 2008-04-14, § 44 om restriktivitet vid inrättande av nya tjänster	Uppdraget fullgjort
	Uppdrag från KS 2008-04-14, § 44 om ett aktivt deltagande i erfarenhetsutbyte	Uppdraget fullgjort
PS 2009-05-13, §47	Uppdrag till produktionsstyrelsen från KF 2009-06-08, § 53 att fastställa ett avkastningskrav för att nå kostnadsanpassningar år 2009	Uppdraget fullgjort
Bilaga till verksamhetsberättelse 2009	Uppdrag från KS 2009-09-07, § 98 till samtliga nämnder att vid årsbokslutet 2009 redovisa på vilket sätt nämnderna har arbetat för att förbättra näringslivsservicen	Uppdraget fullgjort
Bilaga till verksamhetsberättelse 2009	Uppdrag från KS 2009-11-30, § 167 till samtliga nämnder att i respektive nämnds verksamhetsberättelse för år 2009 dels redovisa vidtagna åtgärder utifrån miljöprogrammet, dels föreslå kompletterande miljömål samt planerade, tidsatta åtgärder enligt kommunledningskontorets förslag.	Uppdraget fullgjort

”1-1-metodik”, 1 bärbar dator per elev och lärare i trådlös miljö, introduceras inom skolan för att höja kvalitén i utbildningen:

- **Pedagogik:** Större variation, stimulans av flera sinnen och individanpassning ökar elevernas motivation. Detta kan vara extra värdefullt för elever i behov av extra stöd och elever med extra stor studiebegåvning. Möjligheten att arbeta mer tids- och platsberoende ökar elevernas möjlighet till ansvarstagande för sin utbildning.
- **Attraktion:** 1-1 korresponderar starkt till produktionens attraktion, både avseende kunder och som arbetsgivare för en ny generation arbetstagare.
- **Organisation:** Både lärare och elever kan skaffa bättre kontroll över sin planering och sitt arbetsmaterial.
- **Delaktighet:** Den digitala interaktiviteten ökar kontakten mellan hem och skola, som i Danderyds kommun grundlagts via skolportal och e-post. Interaktiviteten förstärks också via lärportalsmetodiken med gemensamma samsamarbetsytter, där elever, föräldrar och personal kan följa enskildas eller grupperns pågående arbeten.
- **Demokrati:** Likvärdigheten avseende tillgång till information och kunskap ökar oberoende av kön eller social status.

1-1 samordnas från produktionskontoret men styrs från resultatenheter, som avgör om och i så fall när anslutning ska ske. Konceptet förutsätter mycket hög förutsägbarhet beträffande kostnader och support. Som betalningsform tillämpas därför leasing och priset, cirka 3.000 kronor per elev och

år, inkluderar därmed alla kostnader. För närvarande utreds hur denna kostnad ska kunna arbetas in i skolans budgetar.

Personalförsörjning och hög kompetens

Med förändrade demografiska förutsättningar, fler äldre och färre i arbetsför ålder, ökar konkurrensen om arbetskraft. De stora pensionsavgångarna förestår och utmaningen blir inte bara att hitta arbetskraft. För att behålla och utveckla kvalitén i våra alltmer krävande och konkurrensutsatta verksamheter behöver vi framförallt kunna rekrytera medarbetare med hög och rätt kompetens. Inom förskolan behöver andelen pedagoger öka och inom äldreomsorgen behövs en högre utbildningsnivå.

Chefsförsörjning

Chefsförsörjningen inom Produktionen har till största delen fungerat bra. Inom förskolan har inga nya chefer rekryterats de senaste åren. Det är inte heller aktuellt de närmaste åren framöver, då ledningstätheten i förskolan behöver minska ytterligare. De senaste rektorsrekryteringarna visar att antalet tillräckligt kvalificerade sökande är för få, vilket indikerar att chefsförsörjningen kommer att bli extra utmanande inom skolområdet. Kommunens chefslöner ligger generellt i nivå med länet, men kan inte på något sätt konkurrera rektorslönerna i Stockholms Stad. Som komplement till extern rekrytering kan det finnas anledning att se över möjligheten att bygga upp en egen chefsförsörjningsmodell baserad på intern rekrytering, med utbildning och praktik i egen regi. Eventuellt skulle en sådan satsning i så fall kunna genomföras i sam-

Produktionsstyrelsen

arbete med några andra kommuner.

Generellt behöver det centrala ekonomiuppföljningsstödet till resultatenhetscheferna utvecklas för att förbättra chefernas trygghet i ledarskapet och möjlighet att ta helhetsansvar för verksamheten.

Nyckeltal till stöd för samlad analys

Tkr/enhet	2005	2006	2007	2008	2009
Specifikation					
Förskola					
Inskrivna barn/årsarbetare	5,1	5,1	5,2	5,1	5,2
Andel förskollärare	45%	48%	41%	37%	36%
Fritidshem					
Antal barn/årsarbetare	26,9	24	22,8	25,1	20,8
Andel med ped. Högskoleutb.	45%	38%	46%	38%	44%
Grundskola					
Andel G<NP i ma åk 5	95%	97%	97%	97%	98%
Andel G<NP i ma åk 9	97%	95%	98%	96%	98%
Meritvärde åk 9	244	242	250	244	255
Gymnasium					
Meritvärde åk 9	16,4	16,3	16,3	16,3	16,4
Äldreboenden					
Andel vårddygn med tomplatser	1,90%	2,50%	2,10%	2,90%	2,60%

Nämndernas ledamöter

Kommunstyrelsen

Ordförande	Gunnar Oom	M
1:e vice ordförande	Sverker Littorin	KD
2:e vice ordförande	Siv Sahlström	C
Ledamöter	Olle Reichenberg	M
	Ingrid Erneman	M
	Torsten Sjögren	M
	Ulla Hurtig Nielsen	M
	Lena Strååt	M
	Nicklas Torlegård	M
	Patrik Nimmerstam	C
	Bengt Sylvan	FP
	Jonas Uebel	FP
	Sivert Svärting	S

Överförmyndarnämnden

Ordförande	Lennart Waldenström	M
Vice ordförande	Thomas Holst	C
Ledamöter	Eva Olinder	M
	Inger Ström-Billing	M
	Ingrid Kärnekull	FP

Byggnadsnämnden

Ordförande	Gösta Eberstein	M
Vice ordförande	Gustaf Mårtenson	KD
Ledamöter	Håkan Lilja	M
	Eva Wretman	M
	Carl Bonde	M
	Artimis Ala Naziri	M
	Åke Karén	M
	Kristin Eriksson	C
	Jan Eriksson	C
	Ernst Klein	FP
	Jan Lilja	S

Kultur- och fritidsnämnden

Ordförande	Anders Paulsen	M
Vice ordförande	Christina Hermelin	KD
Ledamöter	Klas Nilsson	M
	Elisabeth Falck	M
	Johan Hjelmqvist	M
	Maria Hårleman	M
	Anna Hiort Victor	M
	Lovisa Eriksson	C
	Rune Johansson	C
	Ulla Löwenhielm	FP
	Karin Löfdahl	S

Tekniska nämnden

Ordförande	Carina Erlandsson	M
Vice ordförande	Peter Stenberg	KD
Ledamöter	Inger Olsson-Blomberg	M
	Leo Smidhammar	M
	Torgeir Fjelde	M
	Benkt Lindström	M
	Pelle Brandt	M
	Anita Enflo	C
	Anita Jansson	C
	Sven Stjärne	FP
	Olov Johansson	S

Barn- och utbildningsnämnden

Ordförande	Anders Bergstrand	M
Vice ordförande	Eva Lannerö	KD
Ledamöter	Camilla Ferenius	M
	Mats Nilsson	M
	Christer Bergquist	M
	Björn Björnsson	M
	Catharina Hillerström Vagli	M
	Kerstin Engman	C
	Agneta Zimmerman	C
	Andreas Tidström	FP
	Inger Ruin	S

Socialnämnden

Ordförande	Isabella Jernbeck	M
Vice ordförande	Dorothea Hårleman	KD
Ledamöter	Anna-Lena Corell	M
	Inge Telander	M
	Cecilia Sylten	M
	Daag Ericsson	M
	Anita Hillerström Vagli	M
	Anna Öhrström	C
	Bertil Grahn	C
	Birgitta Lindgren	FP
	Ingar Beckman Hirschfeldt	S

Produktionsstyrelsen

Ordförande	Boris von Uexküll	M
Vice ordförande	Inger Strömbom	KD
Ledamöter	Jan Björkman	M
	Gunilla Friis	M
	Bigitta Sundman	M
	Anders Norlander	M
	Eva Regårdh	M
	Gustaf Stjernberg	C
	Carl Ivar Öhman	C
	Lars-Gunnar Wallin	FP
	Lotta Fogde	S
	Robert Cloarec	S

Södra Roslagens Miljö- och hälsoskyddsnämnd

(kommunens representanter i nämnden)

1:e vice ordförande	Håkan Westrin	M
Ledamöter	Sten Arklund	M
	Anita Enflo	C

Bilagor

Fem år i jämförelse	60
Driftredovisning	61
Investeringsredovisning	63
Produktionsorganisationens resultat	65
Borgensåtaganden	66
Personalredovisning	67
Djursholms AB	
Förvaltningsberättelse	73
Resultaträkning	75
Balansräkning	76
Kassaflödesanalys	77
Noter	78
Södra Roslagens miljö-och hälsoskyddsnämnd	81
Revisionsberättelse	84
Sammanställning måluppfyllelse	89
Definitioner till årsbokslut	105
Redovisningsprinciper	106

Färgmarkering i tabeller

grön	gul	röd
------	-----	-----

grön anger utfall bättre än budgeterat
gul anger utfall i enlighet med budget
röd anger utfall sämre än budget.

Fem år i jämförelse

(Bakgrundsfakta ur räkenskapscheman)	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Antal invånare 1 januari	29 884	30 100	30 226	30 492	30 789	30 851
Verksamhetens nettokostnader, Mkr	1 035,1	1 135,0	1 126,0	1 192,1	1 225,2	1 297,4
Skatteintäkter, utjämning och statsbidrag, Mkr	1 091,2	1 153,6	1 186,2	1 215,0	1 269,6	1 289,5
Nettoinvesteringar, Mkr	91,8	76,4	98,3	83,2	88,2	84,6
Tillgångar per 31/12, Mkr	1 612	1 641	1 642	1 674	1 765	1 807
- Varav anläggningstillgångar, Mkr	1 172	1 186	1 224	1 243	1 296	1 318
Eget kapital, Mkr	1 050	1 079	1 147	1 182	1 222	1 224
Låneskuld, Mkr	319	303	252	219	208	164
Finansiella nyckeltal, utveckling över tid						
Nettokostnader, kr/invånare	34 637	37 708	37 253	39 096	39 793	42 054
- förändring, %		8,9%	-1,2%	4,9%	1,8%	5,7%
Skatteintäkter, kr/invånare	36 515	38 326	39 244	39 847	41 236	41 798
- förändring, %		5,0%	2,4%	1,5%	3,5%	1,4%
Nettokostnadernas andel av skatteintäkterna, %	95%	98%	95%	98%	97%	101%
Nettoinvesteringar, kr/invånare	3 072	2 538	3 252	2 729	2 865	2 742
Tillgångar, kr/invånare	53 942	54 518	54 324	54 900	57 326	58 559
Anläggningstillgångar, kr/invånare	39 218	39 402	40 495	40 765	42 093	42 709
Eget kapital, kr/invånare	35 136	35 847	37 947	38 764	39 689	39 671
Soliditet, %	65%	66%	70%	71%	69%	68%
Låneskuld, kr/invånare	10 675	10 066	8 337	7 182	6 756	5 322
Utdebitering till kommunen						
	18,43	18,43	17,86	17,46	17,20	17,20

Driftredovisning

Nämnd Verksamhet/program	2009-12-31 Budget (Tkr)			2009-12-31 Utfall (Tkr)			Netto- avvikelse
	Intäkt	Kostnad	Netto	Intäkt	Kostnad	Netto- kostnad	
Kommunstyrelse							
Politisk ledning o partistöd	0	7 839	7 839	244	6 740	6 496	1 343
Fastighets- och miljölyft	0	65 000	65 000	0	0	0	65 000
Kommunledningskontor	31 837	50 655	18 818	32 727	61 310	28 583	-9 765
Brand- o totalförsvär	1 050	21 225	20 175	1 108	20 202	19 094	1 081
Övr gemensam verksamhet	3 000	5 132	2 132	2 788	4 871	2 083	49
Valnämnden		500	500	328	759	431	69
Miljö- o hälsoskydd	0	2 829	2 829	0	2 725	2 725	104
Summa	35 887	153 180	117 293	37 195	96 607	59 412	57 881
Revision							
Revisionsverksamhet	0	892	892	0	920	920	-28
Summa	0	892	892	0	920	920	-28
Överförmyndarnämnd							
Överförmyndarverksamhet	0	1 359	1 359	0	1 356	1 356	3
Summa	0	1 359	1 359	0	1 356	1 356	
Byggnadsnämnd							
Nämnd och administration	0	2 310	2 310	6	2 296	2 290	20
Bygglov	3 440	4 950	1 510	2 949	4 928	1 979	-469
Detaljplan	2 443	3 450	1 007	1 467	2 857	1 390	-383
Kart och mät	2 016	3 600	1 584	1 927	3 041	1 114	470
Summa	7 899	14 310	6 411	6 349	13 122	6 773	-362
Kultur och Fritidsnämnd							
Administration o nämnd	6 548	10 293	3 745	6 554	9 918	3 364	381
Anläggning	2 330	23 117	20 787	3 259	22 959	19 700	1 087
Föreningsstöd	635	9 096	8 461	681	9 024	8 343	118
Fritidsgårdar	512	7 184	6 672	870	7 235	6 365	307
Bibliotek	1 984	12 492	10 508	1 917	12 496	10 579	-71
Kulturskola o kulturstöd	0	8 510	8 510	39	8 597	8 558	-48
Träffpunkt Enebyberg	1 332	6 719	5 387	1 330	6 774	5 444	-57
Summa	13 341	77 411	64 070	14 650	77 003	62 353	1 717
Teknisk nämnd							
Administration o nämnd	16 168	16 662	494	16 144	19 454	3 310	-2 816
Fastighetsförvaltning	211 000	219 800	8 800	211 938	223 999	12 061	-3 261
Gator o trafik	3 100	57 986	54 886	3 549	60 427	56 878	-1 992
Parker o naturområden	73	13 433	13 360	133	13 393	13 260	100

Nämnd Verksamhet/program	2009-12-31 Budget (Tkr)			2009-12-31 Utfall (Tkr)			Netto- avvikelse
	Intäkt	Kostnad	Netto	Intäkt	Kostnad	Netto- kostnad	
Teknisk nämnd forts.							
Småbåtshamnar	2 200	2 384	184	2 397	1 978	-419	603
Vatten och avlopp	56 241	59 364	3 123	55 059	56 966	1 907	1 216
Avfall	21 538	21 138	-400	22 161	20 083	-2 078	1 678
Summa	310 320	390 767	80 447	311 381	396 300	84 919	-4 472
Barn och Utbildningsnämnd							
Administration	0	6 986	6 986	1	7 051	7 050	-64
Barnomsorg	63 423	295 820	232 397	63 102	295 900	232 798	-401
Grundskola	3 732	316 833	313 101	6 599	312 422	305 823	7 278
Gymnasieskola	2 378	106 334	103 956	3 236	109 301	106 065	-2 109
Vuxenutbildning	0	5 675	5 675	300	6 117	5 817	-142
Särskola	412	11 713	11 301	45	12 799	12 754	-1 453
Övrig verksamhet	0	4 043	4 043	3	3 468	3 465	578
Summa	69 945	747 404	677 459	73 286	747 058	673 772	3 687
Socialnämnd							
Administration o nämnd	1 078	39 595	38 517	1 628	42 848	41 220	-2 703
Individ- o familjeomsorg	11 608	33 586	21 978	18 342	39 009	20 667	1 311
Äldreomsorg	36 374	343 044	306 670	41 641	330 002	288 361	18 309
Handikappomsorg	5 120	101 454	96 334	6 407	98 300	91 893	4 441
Social psykiatri	1 063	15 137	14 074	1 126	15 112	13 986	88
Summa	55 243	532 816	477 573	69 144	525 271	456 127	21 446
Totalt	492 635	1 918 139	1 425 504	512 005	1 857 637	1 345 632	79 872
Nämndernas nettokostnader		1 425 504			1 345 632		

Investeringsredovisning

Nämnd Projekt	Projektanslag 2009	Redovisning dec-09	Avvikelse totalt
Kommunstyrelse			
Tranholmen		148	-148
Reservkraft Slottet	800	0	800
Ramanslag IT-investeringar	1 200	1 179	21
Administrativ rationalisering	500	0	500
Summa	2 500	1 327	1 173
Byggnadsnämnden			
Kart- och mätsystem	240	234	6
Summa	240	234	6
Kultur och Fritidsnämnd			
Omklädning/garage Stockhagen	6 253	6 191	62
Belysning Danderydsvallen	1 800	1 877	-77
Belysning o spontanyta Stockhagen	2 500	2 305	195
Servicebyggnad Djursholms IP	4 500	4 419	81
Belysning ishall Enebyberg	500	501	-1
Inventarier Fritidsgårdar	70	51	19
RFID/IT-utrustning bibliotek	165	182	-17
Inventarier Danderyds bibliotek	426	97	329
Inventarier Djursholms bibliotek		18	-18
Inventarier Stocksunds bibliotek	200	409	-209
Inventarier träffpunkt Enebyberg	30	0	30
Summa	16 444	16 050	394
Teknisk nämnd			
Fastighetsförvaltning			
Ram drifteffektivisering	7 000	6 721	279
Ram inomhusmiljö	7 000	2 792	4 208
Ram verksamhetsanpassningar	7 000	173	6 827
Danderydsgården	10 913	4 563	6 350
Marina läroverket	711	235	476
Danderyds gymnasium	2 916	4 654	-1 738
Ekebyskolan	9 700	2 156	7 544
Fribergaskolan	5 000	1 664	3 336
Brageskolan	6 000	2 422	3 578
Björkdungens förskola (Klingsta)	17 890	2 289	15 601
Cedergrenska tornet	603	113	490
Stocksundsgården	7 100	0	7 100
Åsgård 8, hus F	10 200	9 166	1 034
Tranholmens förskola	2 226	305	1 921
Rosenvägens förskola	-2 960	607	-3 567

Nämnd Projekt	Projektanslag 2009	Redovisning dec-09	Avvikelse totalt
Kompassens förskola	12 977	441	12 536
Övrigt		-30	30
<i>Delsumma Fastighetsförv.</i>	<i>104 276</i>	<i>38 271</i>	<i>66 005</i>
Gata och trafik			
Ramanslag gata och trafik	14 900	7 147	7 753
Trafiksäkerhet Svalnässkolan	453	28	425
Trafiksäkerhet Balderskolan	400	37	363
Trafiksäkerhet Långängsskolan	800	334	466
Trafiksäkerhet Viktor Rydberg	400	128	272
Trafiksäkerhet Eneby & Brageskolan	800	258	542
<i>Delsumma Gata och trafik</i>	<i>17 753</i>	<i>7 932</i>	<i>9 821</i>
Hamnar, pontoner	800	1	799
Ramanslag VA	20 600	17 049	3 551
Ramanslag park- och natur	1 500	1 070	430
Summa	144 929	64 323	80 606
Socialnämnden			
Verksamhetssystem	1 000	370	630
Produktionstyrelse			
Gemensamt produktionskontor	660	143	517
Ungdom och skola	2 640	2 192	448
Äldreomsorg	100	0	100
	0		
Summa	3 400	2 335	1 065
Totalt	168 513	84 639	83 874
Beslutad investeringsbudget KF 0903	156 913		
Beslut om tilläggsanslag 2009, VA-verks	8 800		
Beslut om tilläggsanslag 2009, Stocksundsg	2 800		
	168 513		
	0		

Produktionsorganisationens resultat

Resultatenhet		Resultat 2009 (Tkr)			Fond 2009 (Tkr)	
Nr	Namn	Intäkt	Kostnad	Utfall	Ränta	Utg. balans
Förskola						
2	Re 02 Skogsgläntans förskola	8 273	8 701	428	0	-595
4	Re 04 Rosenvägens förskola	11 148	11 122	-26	1	23
5	Re 05 Borgens förskola	9 941	10 010	69	34	686
6	Re 06 Kevinge förskola	7 548	7 724	176	14	288
7	Re 07 Nora herrgårds förskola	9 925	10 614	689	7	144
9	Re 09 Sättra ängs förskola	9 717	9 750	33	2	38
10	Re 10 Altorp Baduhild förskolor	13 789	13 869	81	12	237
12	Re 12 Hildingavägens förskola	11 917	12 336	419	57	1 149
14	Re 14 Pärkans förskola	8 434	8 653	219	25	495
18	Re 18 Majstigens förskola	8 302	8 555	253	0	-703
19	Re 19 Vitsippans förskola	7 425	7 257	-168	62	1 247
20	Re 20 Trappgränds förskola	6 044	6 026	-18	0	-268
24	Re 24 Kornvägen/Vasavägen förskolor	12 998	12 598	-400	69	1 387
Förskola totalt		125 460	127 214	1 754	283	4 127
Skola och skolbarnomsorg						
31	Re 31 Enebybergs skolor	46 358	43 977	-2 381	228	4 562
34	Re 34 Ekebyskolan	27 045	27 066	21	0	-2 286
35	Re 35 Vasaskolan	48 061	46 623	-1 438	49	972
36	Re 36 Fribergaskolan	41 145	38 814	-2 331	616	12 330
37	Re 37 Kevingeskolan	36 056	36 401	346	0	-2 502
38	Re 38 Kyrskolan	42 151	40 711	-1 440	407	8 142
39	Re 39 Mörbyskolan	35 176	34 329	-848	51	1 015
40	Re 40 Stocksundsskolan	54 726	54 381	-345	0	-2 164
41	Re 41 Danderyds gymnasium	121 023	118 472	-2 552	891	17 814
42	Re 42 Ungdomsmottagning	2 593	2 437	-156	23	451
47	Re 47 Kulturskolan	11 322	11 690	368	0	-740
Skola och skolbarnomsorg totalt		465 657	454 901	-10 756	2 265	37 594
Äldre och handikappomsorg						
51	Re 51 Hemtjänst	38 672	39 331	658	0	-7 069
54	Re 54 LSS personstöd	32 719	32 169	-551	225	4 505
56	Re 56 Storkalmar/Stocksundgården	25 656	25 030	-626	73	1 458
57	Re 57 Klingsta äldreboende	24 680	25 369	689	0	-3 396
58	Re 58 Annebergsgården	22 411	22 009	-402	195	3 891
Äldre och handikappomsorg totalt		144 139	143 907	-232	493	-611
Ledning och styrning						
Produktionskontoret		14 821	19 933	5 112		
Ledning och styrning totalt		14 821	19 933	5 112	0	0
Totalt		750 077	745 955	-4 122	3 041	41 110

Borgensåtaganden

	Ursprungligt Belopp (Tkr)	Kvarvarande Belopp (Tkr) 2009-12-31	
Djursholms AB			
Avser Ekeby Gård	1 454,0	1 275,7	
		1 275,7	
Övrig bostadsförsörjning			
Kommunal förlustansvar för egna hem (40 % av låneskuld)		612,9	
Kommunal ansvarsförbindelse för statligt kreditgaranterade bostadslån (40 % av garanterat belopp)		0,0	
		612,9	
Övriga borgensåtaganden			
	Organisationsnummer		
Curlingklubbarna (Djurholm/Stocksund)	802417-9353/816400-1193	15 000,0	14 125,0
Daghemsföreningen Enebo	716420-2629	2 920,0	1 927,3
Danderyds Sportklubb	816400-3132	1 500,0	1 197,5
Danderyds Tennisklubb	812000-0578	20 000,0	15 585,0
Enebybergs IF	812000-0503	16 000,0	15 710,2
FC Djurholm	802416-2276	9 500,0	8 005,0
Föräldrakooperativet Krubban	716421-0630	2 220,0	1 485,0
Klart-Skepp Marinteknik	556516-0669	1 700,0	170,0
Klart-Skepp Stocksund	556456-2790	7 275,0	607,7
Stocksunds IF	816400-2381	9 850,0	8 527,7
			67 340,4
Totalt Borgensåtagande 2009-12-31			69 229,0

Personalredovisning

Inledning

Alla medarbetare i Danderyds kommun är viktiga och behövs för att göra de olika verksamheter som bedrivs i kommunen framgångsrika, effektiva och med god kvalitet. Medarbetare i kommunen ska känna uppskattning, arbetsglädje och trivsel. Under året har möjligheter till kunskapshöjning erbjudits och mottagits av många medarbetare. Det medverkar till att kommunen har motiverade, engagerade och kunniga medarbetare. Förutsättningarna för hög kvalitet i kommunens verksamheter är goda. Kommunens mål är att ha arbetsplatser där medarbetare känner arbetsglädje och trivsel, där möjlighet till personlig utveckling finns och där personligt ansvarstagande uppmuntras. Vi strävar kontinuerligt efter att vara en attraktiv arbetsgivare för att kunna möta det rekryteringsbehov vi vet kommer.

Under året har ett långsiktigt arbete påbörjats avseende kommunens framtida personalförsörjning.

Arbetet fortsätter med olika inslag under kommande år där även utveckling av ledarskap ingår.

Trygga och säkra ledare medverkar i utveckling av kommunen som en attraktiv arbetsgivare.

Vi ska erbjuda våra medarbetare stimulerande arbetsuppgifter, trivsamma arbetsplatser och god arbetsmiljö.

Beräknade siffror för 2009 omfattar perioden 1 januari – 31 december. För de uppgifter som kräver en mättidpunkt är denna gjord den 1 november (undantaget är pensionsavgångar där mättidpunkten är 31 december) vilket innebär att förändringar gjorda efter denna tidpunkt inte återspeglas i resultatet. Begreppet månadsavlönade innebär alltid antal anställningar, d v s tillsvidare- och visstidsanställningar med månadslön.

Personal i korthet

- Den 1 november 2009 fanns det 1645 anställningar i kommunen. Det är en minskning med 66 anställningar jämfört med 2008.
- Antalet utförda övertidstimmar minskade med 7 % under 2009. Även antalet fyllnadstimmar minskade med 15 %. Kostnaden för fyllnads- och övertiden 2009 uppgick till drygt 3,3 mkr.
- Medellåldern i kommunen 2009 var ca 45 år, i likhet med 2008.
- Medellönen i kommunen var 25 169 kr. Tillsvidareanställdas medellön var 25 484 kr.
- Kvinnors medellön utgjorde 94 % av männens medellön.
- Sjukfrånvaron bland medarbetarna i kommunen fortsätter att minska, från 6,9 till 5,8 %

under 2009. Sjukfrånvaron minskade för både kvinnor och män, men kvinnors sjukfrånvaro är fortsatt högre än männens.

- Friskvårdssubventionen nyttjades av 41 % av medarbetarna under 2009.

Personalkostnader

De totala personalkostnaderna inklusive personalomkostnader uppgick 2009 till 638,6 mkr, vilket motsvarar 37,7% av verksamhetens kostnader, motsvarande siffra 2008 var 38,7%.

Personalstruktur

Danderyds kommun hade 2009 totalt 1 645 månadsavlönade, vilket är en minskning med 66 anställningar jämfört med föregående år, se tabell 1. Av de 1 645 var 1 339 kvinnor och 306 män.

Verksamhetsområde	2008	2009	Förändring 2008/2009
Skola	853	825	-28
Förskola	310	292	-18
Äldreomsorg och funktionshinder	286	274	-12
Förvaltningskontor	202	200	-2
Bibliotek och fritid	60	54	-6
Totalt	1 711	1 645	-66

Minskningen av antalet månadsavlönade beror till största del på att resultatenheter samt biblioteksverksamheten minskat sin personal på grund av ändrade ekonomiska förutsättningar.

Verksamhetsområde	2008	2009	Förändring 2008/2009
Skola	775	747	-28
Förskola	290	274	-16
Äldreomsorg och funktionshinder	248	234	-14
Förvaltningskontor	189	190	1
Bibliotek och fritid	52	47	-5
Totalt	1 553	1 492	-61

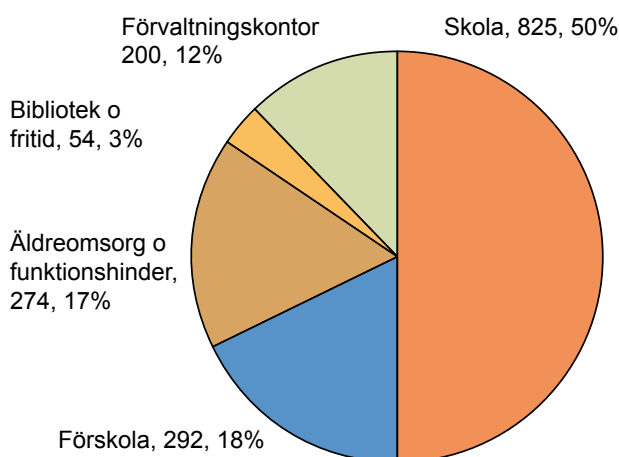
Räknas antalet månadsavlönade utifrån faktisk sysselsättningsgrad var antalet årsarbetare 1 492, vilket är en minskning med 61 årsarbetare jämfört

Personalredovisning

med föregående år, se tabell 2. Förändringen av antalet årsarbetare beror på en generell minskning av antalet anställda i kommunen.

Som framgår av diagram 1 utgör skolan det ojämförligt största verksamhetsområdet med 50 % av det totala antalet månadsavlönade.

Diagram 1: Månadsavlönade per verksamhetsområde, antal och %

Övertids- och fyllnadstimmar

Under 2008 arbetade kommunens anställda (månadsavlönade och timavlönade) 10 244 övertidstimmar och 12 209 fyllnadstimmar. Både antalet övertidstimmar och antalet fyllnadstimmar har minskat sedan 2008, övertidstimmarerna med drygt 7 % och fyllnadstimmarerna med 15 %. Ersättningen för fyllnads- och övertiden uppgick till drygt 3,3 mkr.

Arbetad tid med timlön

I kommunen arbetade under 2009 anställda med timlön sammanlagt drygt 246 000 timmar, vilket motsvarar 145 årsarbetare (ett årsarbete satt till 1700 timmar). Motsvarande siffra för 2008 var 262 000 timmar, motsvarande 154 årsarbetare.

Minskningen av antalet anställda med timlön kan till viss del vara en konsekvens av den ekonomiska krisen. Det kan också vara en effekt av att personalavdelningen under 2009 aktivt uppmanat arbetsplatserna till att i större omfattning tillämpa månadslön framför timlön som avlöningsform. Uppmaningen avsåg de anställda som arbetar regelbundet, relativt mycket och under en längre period. Personalavdelningen kommer att fortsätta att förespråka månadslön för de anställda som anställs för fyra månader eller längre och vars sysselsätt-

ningsgrad motsvarar 40 % eller mer. Månadslön som avlöningsform förbättrar chefens möjlighet att överblicka sina personalresurser och kostnaderna för dessa. Löneadministrationen är mindre för månadsavlönade och därmed kostnaden. Den anställda med månadslön kan också bättre förutse storleken på sin lön som annars kan variera med antalet dagar i aktuell månad, antalet arbetade timmar, antalet arbetade timmar med ob-tillägg osv.

Bland kommunens anställda finns ett par grupper för vilka timlön ska tillämpas enligt avtal. Dessa är de personliga assistenter och anhörigvårdare som lyder under PAN 07-avtalet, och som utgör ca 20 % av de timavlönade medarbetarna.

Åldersfördelning

Årets personalrörlighet har medfört viss förändring i åldersstrukturen där antalet medarbetare över 60 år har minskat med 31 personer.

Tabell 3: Månadsavlönade per åldersintervall, %

Åldersintervall	2008	2009
-29	10,4	9,1
30-39	23,8	23,0
40-49	22,0	24,9
50-59	28,0	28,6
60-	15,8	14,5

En jämförelse mellan verksamhetsområdena visar att äldreomsorg och funktionshinder står för den högsta åldersstrukturen då ca 47 % av medarbetarna är 50 år eller äldre. Inom skolan har andelen sjunkit något (från 45 % till 43 %) men ökat något inom förskolan (från 36 % till 38 %). Inom förvaltningskontoren har det under 2008 skett en föryngring av medarbetarna till följd av nyrekryteringar.

Medelålder

Medelåldern i kommunen 2009 var ca 45 år. För kvinnor var medelåldern drygt 45 år och för män drygt 44 år.

Medellön

Medellönen bland de månadsavlönade i kommunen 2009 var 25 169 kr. Medellönen hos tillsvidareanställda var 25 484 kr. Kvinnors medellön utgjorde 94 % av männens medellön.

Av de högst betalda (över 50 000:-/månad) finns sju män och tre kvinnor. Kvinnornas medellön utgjorde 90 % av männens medellön.

Personalförsörjning

Framtida personalförsörjning styrs av verksamhetens kommande behov, sjukfrånvaro, personalrörlighet och pensionsavgångar (faktiska pensionsavgångar).

Under 2009 var det totalt 200 personer som började och 204 som slutade en tillsvidareanställning i Danderyds kommun. Inom åldersintervallet upp till 29 år, 40-49 år samt 50-59 år var det fler som började än slutade medan det omvända förhållandet rådde i övriga åldersintervall.

Tabell 4: Personalrörlighet utifrån ålder, tillsvidareanställda		
Tabellen visar personalrörlighet räknad som antal påbörjade och avslutade anställningar (externa rörelser) i respektive åldersintervall 2009.		
Åldersintervall	Påbörjade t.v. anst..	Avslutade t.v. anst.
-29	26	15
30-39	50	52
40-49	68	37
50-59	45	34
60-	11	66
Totalt	200	204

Vi står nu inför Sveriges största generationsväxling. I Danderyd kommer inom en femårsperiod 220 av våra medarbetare att gå i pension och inom tio år 470, därutöver tillkommer övrig personalomsättning. För att vi ska kunna konkurrera om den minskande arbetskraften krävs det att vi är en attraktiv arbetsgivare. Vi har därför under året inbjudit till

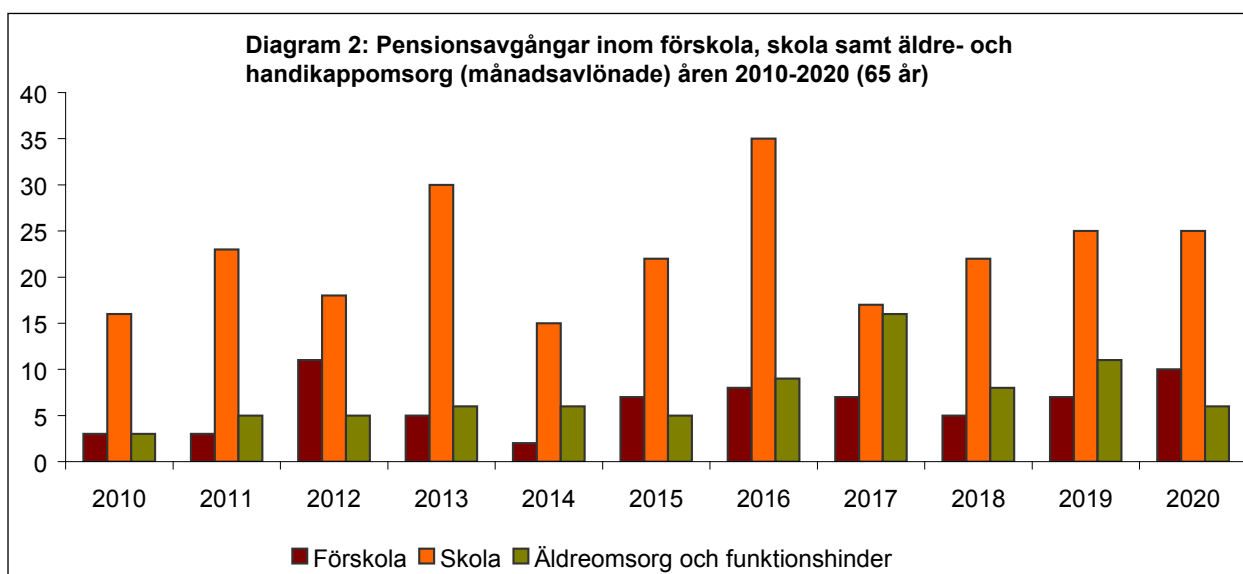
två frukostseminarier på temat Employer branding. Under hösten genomfördes vi ett arbete för att få fram Danderyds styrkor som arbetsgivare. Resultatet presenterades i en annons som publicerades i DN och SvD.

Under 2010 kommer vi att fortsätta arbetet. Vi kommer lyfta fram fem olika yrkesgrupper där vi ser att vi kommer att ha de största rekryteringsbehoven. Varje yrkesgrupp kommer att få till uppgift att ta fram styrkorna med att arbeta i Danderyd. Vi kommer med det resultatet bland annat arbeta fram en film, broschyrer och andra insatser för det fortsatta arbetet med att stärka Danderyds varumärke som arbetsgivare.

En uppskattad personalbefrämjande åtgärd är den årliga uppvaktningen av medarbetare som uppnått 10 års respektive 25 års anställning i kommunen. Under året uppvaktades 47 medarbetare som uppnått 10 års anställning och 9 medarbetare som uppnått 25 års anställning med middag på Djursholms slott samt utdelning av gåva/förtjänsttecken.

Arbetad tid och frånvaro

Tabell 5 visar arbetad tid enligt avtal/överenskommelse samt frånvaro fördelad på olika typer i % år 2008 och 2009 för månadsavlönade och timavlönade. I denna tabell ingår alltså alla anställda, även t.ex. tjänstlediga från arbetet. För personal anställda på ferie- och uppehållsanställningar har gjorts en schabloniserad semesterredovisning med det antal dagar per år som arbetstagare skulle ha erhållit enligt lag/avtal om de haft traditionell semester rätt.

Personalredovisning

**Tabell 5: Arbetad tid och frånvaro, månadsavlö-
nade och timavlönade.**

Arbetad tid och frånvaro	2008	2009
Nettoarbetstid	74,6	75,0
Semester	9,1	9,5
Sjukdom	6,1	5,2
Föräldraledighet	5,0	5,1
Övrig ledighet	5,2	5,3
Totalt	100	100

I ”övrig ledighet” ingår ledighet för studier, tjänstledighet, facklig ledighet samt ledighet för militär-tjänstgöring.

Sjukfrånvaro

Under 2009 minskade den totala sjukfrånvaron från 6,9 till 5,8 %. Både den korta och den långa sjukfrånvaron bidrog till minskningen. Den långa sjukfrånvaron över 59 dagar utgjorde 53,2% av den totala sjukfrånvaron under 2009.

**Tabell 6: Sjukfrånvaro i % i förhållande till över-
enskommen arbetstid, månads- och timavlönade.
Period 2009-01-01 – 2009-12-31**

	2006	2007	2008	2009
Totalt	8,1	7,8	6,9	5,8
Därav långtidssjukfrån- varo (mer än 59 dgr)	65,2	63,7	56,4	53,2
Kön				
Kvinnor	9,2	8,8	7,7	6,3
Män	4,1	3,9	3,6	3,6
Ålder				
T.o.m. 29 år	7,0	6,3	6,2	8,1
30-49 år	7,3	6,7	5,8	5,1
50 år eller mer	9,2	9,2	8,1	5,9
Verksamhet				
Skola	6,4	5,8	5,7	4,5
Förskola	9,5	9,4	7,3	5,9
Äldreomsorg och funk- tionshinder	13,4	12,8	11,7	11,1
Förvaltningskontor/ övr verksamheter *	6,7	6,9		
Förvaltningskontor			5,4	4,4
Bibliotek och fritid			5,9	4,0

* Fram till och med 2007 samredovisades Förvaltningskontor, Bibliotek och fritid och benämndes då Förvaltningskontor/ övr verksamheter.

Av tabell 6 framgår att den totala sjukfrånvaron i förhållande till överenskommen arbetstid var 5,8 % under 2009, vilket innebär att den minskade med motsvarande 1,1 procentenheter sedan 2008. Både den korta och den långa sjukfrånvaron minskade under 2009. I åldergruppen upp till 29 år ökade sjukfrånvaron något och i de två övriga åldersgrupperna minskade sjukfrånvaron. Under 2009 minskade kvinnornas sjukfrånvaro med 1,4 procentenheter emedan männens var oförändrad, dock är kvinnors sjukfrånvaro fortsatt högre än männens.

Det finns skillnader i sjukfrånvaro mellan de olika verksamhetsområdena men under 2009 minskade sjukfrånvaron inom samtliga av kommunens verksamheter; skolan, förskolan, äldreomsorg och funktionshinder, förvaltningskontor samt bibliotek och fritid.

Sjukfrånvaro generellt i samhället har minskat ända sedan 2004 och sjukfrånvaron bland Danderyds kommuns medarbetare följer den trenden. Regeringen införde den 1 juli 2008 förändringar i sjukförsäkringen och denna tros ha bidragit till den minskade sjukfrånvaron i samhället. Förändringarna i försäkringen har för kommunen inneburit att personalavdelningen och cheferna haft ett ökat fokus på de sjukskrivna medarbetarna och att arbetet med rehabilitering har intensifierats. Detta har visat sig vara framgångsrikt då både den långa sjukfrånvaron och den korta sjukfrånvaron nu minskar.

En analys av sjukfrånvaron överstigande 28 dagar visar att personalgrupperna inom äldreomsorg och funktionshinder proportionellt sett även i år står för den högsta sjukfrånvaron. Orsaken till sjukfrånvaron är till större delen relaterat till besvär i rörelseorganen, bl.a. belastningsskador. Största orsaken till sjukfrånvaro inom förskola och skola är psykisk ohälsa, därefter relativt jämnt fördelat mellan besvär i rörelseorganen, internmedicin och graviditet.

Anställda under 30 år står för 12% av sjukskrivningarna över 28 dagar. Av dessa är det ca 40 % som har psykiska åkommor, därefter är det relaterat till besvär i rörelseorganen samt graviditet. Drygt hälften av de sjukskrivna under 30 år arbetar inom förskolan.

Hälsa

Totalt av alla månadsavlönade var det knappt 33 % som inte hade någon sjukfrånvaro alls under 2008. Detta är en minskning med en procent sedan föregående år. Den åldersgrupp som hade procentuellt

flest medarbetare utan frånvaro är den över 60 år, där var 41 % av medarbetarna helt utan sjukfrånvaro under 2009. Gruppen upp till 29 år hade den lägsta andelen medarbetare utan sjukfrånvaro, bara 21 % av medarbetarna hade inte någon sjukfrånvaro under 2009.

Verksamhetsområdena hade följande andel personal som inte var sjuka alls under 2009: skola 39 %, förskola 21 %, äldreomsorg och funktionshinder 24 %, bibliotek och fritid 40 %, förvaltningskontor 44 %.

Samtliga medarbetare i Danderyds kommun erbjuds en friskvårdssubvention på 1000 kr/år. Denna förmån nyttjades av drygt 41 % av medarbetarna under 2009, den totala nyttjandegraden är oförändrad sedan 2008. Det är medarbetarna inom förvaltningskontoren som flitigast utnyttjar förmånen, ca 57 %. Inom skolan används den till 45 %, inom förskolan till 36 %, inom bibliotek/fritid till 31,5 % och inom äldreomsorg och funktionshinder nyttjas den av endast ca 28 % av medarbetarna. Till stor del speglar användandet av friskvårdssubventionen sjukfrånvaron, de verksamheter som har den högsta sjukfrånvaron har också den lägsta nyttjandegraden av friskvårdssubventionen och vice versa. Bibliotek och fritid utgör ett undantag.

Företagshälsovård och personalstödsprogram

S:t Erikshälsan är kommunens företagshälsovård sedan den 1 februari 2008. Under 2009 har kommunen nyttjat företagshälsovårdstjänster för 258 000 kronor, det är en minskning med cirka 70 000 kronor sedan föregående år. Samarbetat med S:t Erikshälsan har fungerat väl och personalavdelningen avser att fortsätta arbeta för att ytterligare utveckla och utöka samarbetet mellan arbetsplatserna och företagshälsovården inom det förebyggande och rehabiliterande arbetet.

Avtalet med St Lukas trädde i kraft den 1 februari 2008. S:t Lukas tillhandahåller en personalvårdstjänst som Danderyds kommun erbjuder sina anställda. Tjänsten omfattar personlig rådgivning per telefon eller personliga samtal inom psykosociala, juridiska och ekonomiska områden. Totalt har S:t Lukas hanterat 124 ärenden under 2009 vilket är en kraftig ökning från tidigare år.

Arbetsmiljöenkäten

I februari 2009 genomfördes Danderyds kommuns arbetsmiljöenkät. Enkäten innefattar sju frågeområden; Allmänt, Medarbetarskap, Ledarskap, Medar-

betarsamtal, Arbetsmiljöarbete, Hälsa och livsstil samt Diskriminering och trakasserier. Avsikten med enkäten är att den ska utgöra ett verktyg för det systematiska arbetsmiljöarbetet och för det övergripande utvecklingsarbetet på arbetsplatserna. En tidigare mätning genomfördes i oktober 2007 och nästa kommer att genomföras i februari 2011.

81,2 % av samtliga medarbetare svarade på enkäten, en förbättring med drygt 2 procentenheter sedan föregående mätning. De återkommande arbetsmiljöenkäterna får ett stort genomslag och bidrar till att arbetsmiljöfrågorna får ökad uppmärksamhet på alla nivåer inom organisationen.

Resultatet av Arbetsmiljöenkät 2009 visar på förbättringar inom i stort sett alla områden inom kommunen. I den resultatredovisning som följer anges resultatet från föregående mätning inom parentes.

- 81 % (74 %) av kommunens medarbetare anger att de är alltid/ofta känner sig nöjda med sin arbetssituation i Danderyds kommun.
- 72 % (62 %) anser att Danderyds kommun alltid/ofta uppfyller deras förväntningar som arbetsgivare.
- 93 % (91 %) upplever också att de har ett meningsfullt arbete.
- 52 % (48 %) av medarbetarna anser att de alltid/ofta har inflytande på de beslut som direkt påverkar deras arbete.
- 84 % (80 %) anger att de har tillgång till den information som de behöver i sitt arbete.

Resultatet visar också att kommunen bör fortsätta arbetet med att utveckla ledarskapet och kommunikationen mellan chef och medarbetare. Enligt enkäten har det skett förbättringar men trots det är det nödvändigt fortsätta att arbeta med dessa frågor för att främja verksamhetsutveckling och för att förbli en attraktiv arbetsplats. Även resultatet på frågan beträffande inflytande på beslut som berör den enskildes arbete har förbättrats men också här finns det anledning att utveckla arbetet vidare. Verksamheterna bör fortsätta med att se över det interna beslutsförfarandet så att fler medarbetare upplever att de har inflytande på de beslut som direkt påverkar deras arbete. Den fysiska arbetsmiljön är också ett område där det finns förbättringsmöjligheter.

Utbildning

Under 2009 har personalavdelningen arrangerat och genomfört 27 utbildningar med sammanlagt 707 deltagare. 2009 års tema var Employer Bran-

Personalredovisning

ding/Personalförsörjning. Valet av tema kom ifrån den hårdnande konkurrensen om arbetskraft som vi liksom övrig arbetsmarknad stod och står inför.

De i utbildningskatalogen aviserade utbildningarna har genomförts som planerat. Vi har fått många goda omdömen från våra deltagare att vi erbjudit bra utbildningar med hög kvalitet.

Merparten av kursledarna var externa, men vi har också kunnat utöka utbudet genom att använda interna föreläsare som är specialister inom sitt område.

Ledarskap och medarbetarskap är temat i 2010 års utbildningskatalog. Utbildningar i bland annat arbetsmiljö, mötesteknik, att skapa effektiva team och professionellt bemötande avser att stärka kommunens chefer i deras ledarskap. Utbildningar i bland annat professionellt bemötande, service och kommunikation och två storföreläsningar ”Att skapa arbetsglädje” och ”Alla är olika utom jag” avser att stärka medarbetarskapet. Vi vill dels betona vikten av att vara professionell och vara en god ambassadör för varumärket Danderyds kommun och dels betona det gemensamma ansvaret att tillsammans skapa en god arbetsmiljö.

Utmaningar

Danderyds kommun är en attraktiv arbetsgivare, men konkurrensen om de bästa medarbetarna ökar. Vårt arbete med en framgångsrik framtida personalförsörjning har stort inflytande på hur framgångsrika verksamheterna blir. Under 2010 kommer många yrkesgrupper att involveras i arbetet med hur vår marknadsföring som arbetsgivare ska framställas. Vi kommer att fortsätta arbetet med utveckling av stödjande och styrande dokument samt med riktlinjer och rutiner som är gemensamma i organisationen. Under 2010 kommer vi att se över kommunens personalpolicy för att säkerställa samsyn med övrig personalpolitisk utveckling. Personalhandboken liksom lönehandboken som finns på kommunens intranät är flitigt besökta av medarbetarna. Arbetet med att utveckla handböckerna pågår kontinuerligt. En stor utmaning för 2010 blir att möjliggöra för timavlönade medarbetare att kunna göra sin tidsredovisning i självservice.

Förvaltningsberättelse

Djursholms AB

Djursholms AB är helägt av Danderyds kommun.

Bolagets ändamål

Enligt bolagsordningen är ändamålet med Djursholms AB att främja kommunens exploateringsverksamhet för olika former av bebyggelse och anläggningar. Bolaget har också till ändamål att inom ramen för gällande lagstiftning och godtagen praxis förvärva, äga och förvalta eller försälja fastigheter bebyggda eller obebyggda för kommunal verksamhet, näringsverksamhet och fritidsändamål.

Ägardirektiv

Kommunfullmäktige har uttalat att bolagets syfte är att tillhandahålla mark för rekreationsändamål samt park, gator och annan allmän plats. Mark för allmänt ändamål skall upplåtas utan ekonomisk ersättning. Bolaget skall även verka för bevarande av ett levande jordbruk i kommunen. Vidare skall bolaget i mån av resurser tillhandahålla lokaler för kommunal verksamhet.

För att utveckla sitt engagemang inom ovan redovisade prioriterade verksamhetsområden skall bolaget successivt och i den takt som bedöms företagsekonomiskt lämplig försälja fastigheter och andra tillgångar som inte bedöms vara av intresse ur kommunal synpunkt.

Styrelse och revisorer

Bolaget har inte haft någon anställd personal under 2009. Styrelsen har under 2009 haft följande sammansättning:

Ledamöter	Suppleanter
Gunnar Oom, ordförande	Ingrid Erneman
Anders Danielson, vice ordförande	Torsten Sjögren
Olle Reichenberg	Lena Strååt
Gösta Eberstein	Nicklas Torlegård
Ulla Hurtig Nielsen	Christian Hoas
Gustaf Stjernberg	Siv Sahlström
Bengt Sylvan	Torun Hegardt

Vid ordinarie bolagsstämma den 19 juni 2007 utsågs Lars Wallén från Öhrlings Pricewaterhouse Coopers AB till revisor och Kenneth Stjernström från samma företag utsågs till ersättare för tiden till och med 2011 års ordinarie bolagsstämma. Kommunfullmäktige har utsett lekmannarevisorer för tiden till och med 2011 års ordinarie bolagsstämma enligt följande:

Hans Torkelsson
Elisabet Carlberg
Hans Kjellman
Gunilla Jarpner
Birgit Erngren Wohlin
(utsedd av fullmäktige 2008-02-04)

Christer Mörk är verkställande direktör för bolaget. Styrelsen har haft 6 sammanträden under 2009. Ordinarie bolagsstämma hölls den 26 juni 2009.

Bolaget har under 2009 inte betalat ut några arvoden till styrelse, lekmannarevisorer och VD. Kommunen har enligt det av fullmäktige antagna arvodesreglementet utbetalat sammanträdesarvoden till styrelsen om sammanlagt 14 895 kr.

Bolagets fastighetsinnehav

Djursholms AB:s fastighetsinnehav omfattar ett 100-tal fastigheter. Arealmässigt utgörs merparten av markinnehavet av rekreationsområden, jordbruksmark och parkmark. Flertalet fastigheter saknar såväl bokfört värde som taxeringsvärde med hänsyn till att fastigheterna varit i bolagets ägo under mycket lång tid och att marken i gällande detaljplaner är utlagd som park, gata eller annan allmän plats.

Av bolagets fastighetsinnehav den 31 december 2009 har 13 fastigheter ett bokfört värde om 57,4 miljoner kronor. Av fastigheterna är 11 stycken taxerade till ett sammanlagt värde om 42,9 miljoner kronor.

Köp och försäljningar av fastigheter

Under 2008 bjöds fastigheten Gandvik 3 på nytt ut till försäljning. Ett köpeavtal träffades. Köparen har valt att ej fullfölja köpet, varför bolaget vid årsskiftet 2008/2009 hävde avtalet. Bolaget har riktat krav på köparen för de kostnader/intäktsbortfall som blir en följd av att köpet ej fullföljts. Fastigheten Gandvik 3 har därefter på nytt sålts.

Fastighetsförvaltning

Den del av bolagets fastighetsbestånd som är av ”kommersiellt intresse” omfattar:

Lokal/bostad	Antal	Yta, kvm
Bostäder	9	845
Lokaler	18	12 661
Jordbruksarrende	1	
Övriga arrenden	5	

Förvaltningsberättelse

Djursholms AB

Årets hyresintäkter har ökat med 0,6 miljoner kronor. Ökningen är främst en följd av ökande arrendeintäkter från Driving Range (som öppnades på arrendemark under våren 2008) samt indexuppräkning av avtal.

Under året har bolaget genomfört följande projekt:	
Kyrskolan, bergvärme	2 379 tkr
Kyrskolans annex	198 tkr
Slottets kök	325 tkr
Driving Range, infart	438 tkr
Summa:	3 340 tkr
Pågående projekt	
Enebyskolans bergvärme	255 tkr

För Kyrskolans bergvärme har 1 665 tkr aktiverats och för annexet 139 tkr. För Driving Rangens har bolaget ersatt kommunen för anläggningskostnader vid öppnandet av anläggningen.

De pågående projekten har förts i ny räkning för år 2010.

Övriga insatser har bedömts vara i huvudsak av underhållskaraktär.

Täby kommun har riktat krav på Danderyds kommun alternativt Djursholms AB för VA-arbeten i anslutning till Djursholms golfbana. Sedan kommunen klargjort att ansvar ej föreligger kvarstår kravet på bolaget. En uppbokning har gjorts med 1 200 tkr under övriga kostnader.

Kommunens tekniska kontor fullgör i princip samma arbetsuppgifter för bolagets fastigheter, som för de fastigheter som ägs direkt av kommunen. Detta innebär att tekniska kontoret svarar för ledning, upphandling och kontakter med upphandlade leverantörer och entreprenörer.

Kommunledningskontoret svarar för bolagets service avseende redovisning och administration.

Dalkia Facilities Management AB svarar för teknisk drift av byggnaderna. ISS Facility Service AB svarar för den övriga fastighetsskötseln. Tylömarks Trädgårdanläggningar svarar för markskötsel.

Ekonomi

Bolagets ekonomiadministration sköts av kommunens kommunledningskontor.

Bolagets intäkter uppgick under 2009 till 22,1 miljoner kronor varav 14,0 miljoner kronor utgjordes av hyres- och arrendeintäkter. Genomförda försäljningar av fastigheter gav en bokföringsmässig vinst på 8,0 miljoner kronor.

Årets resultat blev ett överskott på 3,97 miljoner kronor. Årets resultat samt bolagets ekonomiska ställning framgår av nedanstående resultat- och balansräkning.

Framtiden

För Djursholms slott planeras en nybyggnad av paviljong för sop- och återvinningshantering samt utrymme för dieselaggregat till reservel till slottet. Under året kommer bergvärmeanläggningar vid Hunding 8 och Enebyskolan utföras.

Förslag till disposition av det fria egna kapitalet

Till bolagsstämmans disposition står	
Balanserad vinst från föregående år	40 516
Årets överskott	3 971 500
Summa	4 012 016

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att någon utdelning inte skall ske till aktieägaren och att fria egna kapitalet 4 012 016 kronor skall föras i ny räkning.

Flerårsöversikt					
Milj kronor	2009	2008	2007	2006	2005
Omsättning	22,1	13,5	13,5	12,6	19,1
Resultat före dispositioner	5,3	0,02	-4,3	-0,1	0,7
Eget kapital	5,0	1,0	1,0	5,0	5,0
Balansomslutning	68,6	65,5	65,1	66,2	68,6

Resultaträkning

Djursholms AB

	Not	2009		2008	
Rörelsens intäkter					
Hysesintäkter	1	14 011 691		13 410 427	
Övriga rörelseintäkter	2	8 131 605	22 143 296	40 004	13 450 431
Rörelsens kostnader					
Administration	3	-48 230		-45 261	
Drift och underhåll	4	-10 185 911		-8 117 421	
Förvaltningsarvoden	5	-737 788		-489 541	
Fastighetsskatt		-182 298		-129 928	
Avskrivningar på fastigheter		-1 930 760		-1 863 270	
Övriga rörelsekostnader	6	-1 483 030	-14 568 016	-435 827	-11 081 248
RÖRELSERESULTAT			7 575 280		2 369 183
Resultat från finansiella investeringar					
Ränteintäkter		12 009		142 856	
Räntekostnader		-2 291 956	-2 279 947	-2 488 119	-2 345 263
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER			5 295 333		23 920
Bokslutsdispositioner					
Avsättning till periodiseringsfond			-1 323 833		-
ÅRETS RESULTAT			3 971 500		23 920

Balansräkning

Djursholms AB

	Not	2009	2008
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	7	57 633 906	57 821 814
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga värdepappersinnehav	8	10	10
Omsättningstillgångar			
Varulager			
Oljelager		173 059	151 848
Kortfristiga fordringar			
Fordringar	9	8 941 343	796 401
Förutbetalda kostnader	10	8 425	546 268
Kassa och bank		1 891 661	6 194 872
SUMMA TILLGÅNGAR		68 648 405	65 511 213
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
		2009	2008
Eget kapital			
Bundet eget kapital	11		
Aktiekapital		800 000	800 000
(800 aktier med kvotvärde 1 000 kr)			
Reservfond		200 000	200 000
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		40 516	16 596
Årets resultat		3 971 500	23 920
Summa eget kapital		5 012 016	1 040 516
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfonder	12	1 323 833	
Långfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	13	1 261 685	1 274 817
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		2 099 675	2 200 715
Reverslån Danderyds kommun		56 000 000	56 000 000
Övriga kortfristiga skulder	14	15 450	15 450
Upplup. kostnader och förutbet. intäkter	15	2 935 746	4 979 715
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		68 648 405	65 511 213
Ställda säkerheter för egna skulder till kreditinstitut			
Fastighetsinteckningar		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Kassaflödesanalys

Djursholms AB

	Not	2009	2008
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Rörelseresultat före finansiella poster		7 575 280	2 369 183
Avskrivningar		1 930 760	1 863 270
Övriga ej likviditetspåverkande poster		316 976	- 4 232 453
Erhållen ränta		12 009	142 856
Erlagd ränta		-2 291 956	-2 488 119
Betald inkomstskatt		- -2 279 947	- -2 345 263
Ökning/minskning varulager		-21 211	1 430
Ökning/minskning kundfordringar		-79 273	150 897
Ökning/minskning övr kortfr fordringar		-7 488 119	675 895
Ökning/minskning leverantörskulder		-101 040	-1 046 085
Ökning/minskning övr kortfr skulder		-2 083 676	1 441 801
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-2 230 251	3 111 127
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Investeringar i anläggningstillgångar		-2 059 827	-1 550 490
Förvärv av anläggningstillgångar		-	-
Försäljning av anläggningstillgångar		- -2 059 827	- -1 550 490
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-2 059 827	-1 550 490
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Upptagna lån		-	-
Amortering av skuld		-13 132	-13 972
Utbetald utdelning		- -13 132	- -13 972
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-13 132	-13 972
Årets kassaflöde		-4 303 210	1 546 665
Likvida medel vid årets början		6 194 872	4 648 206
Likvida medel vid årets slut		1 891 661	6 194 872

Noter

Djursholms AB

NOTER TILL RESULTAT-, BALANSRÄKNING SAMT KASSAFLÖDESANALYS

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper överensstämmer med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd. Principerna är oförändrade i jämförelse med föregående år.

Intäkter

Hysesintäkter och övriga rörelseintäkter redovisas i den period uthyrningen avser.

Fordringar

Fordringarna upptas till det belopp, som efter individuell bedömning beräknas bli betalt.

Varulager

Lagret av olja har värderats till anskaffningsvärde.

Avskrivningar

I resultaträkningen belastas rörelseresultatet med avskrivningar enligt plan, vilka beräknas på ursprungliga anskaffningsvärden och baseras på tillgångarnas bedömda ekonomiska livslängd, varvid följande procent-satser använts:

Småhus	2%
Hyreshus	2%
Ekonomibyggnader	4%
Industribyggnader	4%
Specialbyggnader	3%

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast de transaktioner som medför in- eller utbetalningar.

	2 009	2 008
1 Hyresintäkter		
Hyror bostäder	712 282	678 370
Hyror lokaler	12 138 420	12 046 221
Arrenden	1 160 989	782 274
	14 011 691	13 506 865
Outhyrt och rabatter, lokaler	-	-96 438
	14 011 691	13 410 427
2 Övriga rörelseintäkter		
Ekeby gård	-	40 000
Diverse försäljningar	8 000 000	-
Bokföringsmässig vinst	8 000 000	40 000
Diverse intäkter	131 605	4
	8 131 605	40 004

3 Ersättning till revisorer

I redovisade administrationskostnader ingår följande ersättningar till Öhrlings Pricewaterhouse Coopers AB

Revision	48 230	45 261
	48 230	45 261

	2009	2008
4 Drift och underhåll		
Tillsyn och skötsel	2 495 260	1 377 519
Löpande underhåll	803 793	259 384
Planerat underhåll	3 937 525	3 490 530
varav projekt		
Kolgavägen 2B-Kök	-	-58 750
Slottet	-	848 187
Pärilan-Bergvärme	-	236 942
Kyrkskolan	-	759 606
Hunding 8	-	250 801
Övriga driftkostnader	2 949 333	2 989 989
	10 185 911	8 117 421
5 Förvaltningsarvoden		
Danderyds kommun, VD	486 880	243 440
Danderyds kommun, Ekonomi	131 200	129 972
Danderyds kommun, tekniska kontoret	119 708	116 129
	737 788	489 541
6 Övriga rörelsekostnader		
Övriga försäljnings kostnader	15 375	20 750
Diverse kostnader	1 467 655	415 077
Varav uppbokning för krav från Täby kommun 1200 tkr	1 483 030	435 827
7 Byggnader och mark		
Anskaffningsvärde mark	8 477 660	8 687 660
Avgår; ack nedskrivning	-1 135 241	-1 345 241
Bokfört värde mark	7 342 419	7 342 419
Anskaffningsvärde byggnader	66 568 632	64 764 262
Avgår; ack avskrivningar	-14 601 843	-12 738 573
årets avskrivningar	-1 930 760	-1 863 270
Bokfört värde byggnader	50 036 030	50 162 419
Mark	7 342 419	7 342 419
Byggnader	50 036 030	50 162 419
Pågående projekt	255 457	316 976
Bokfört värde totalt	57 633 906	57 821 814
8 Långfristiga värdepappersinnehav		
Djursholms Golfintressenters förening	10	10
9 Fordringar		
Hysesfordringar	-	-26 966
Fakturafordringar	92 014	
Momsfordran	502 518	605 485
Skattefordran	127 794	174 954
Skattekonto	219 017	42 928
Diverse fordringar	8 000 000	-
	8 941 343	796 401

Noter

Djursholms AB

	2009	2008
10 Förutbet kostnader och upplupna intäkter		
Förutbetalda kostnader	8 425	546 268
	<u>8 425</u>	<u>546 268</u>
11 Förändring av fritt eget kapital		
Enligt balansräkning föregående år	40 516	16 596
Tillkommer (avgår):		
Årets vinst (-förlust)	3 971 500	23 920
Enligt balansräkning innevarande år	4 012 016	40 516
12 Periodiseringsfonder		
Periodiserings fond 2009	1 323 833	-
	<u>1 323 833</u>	<u>-</u>
13 Skulder till kreditinstitut		
Kapitalskuld	1 274 817	1 292 310
Amortering	-13 132	-3 493
Avgår nästa års amortering		-14 000
	<u>1 261 685</u>	<u>1 274 817</u>
14 Övriga kortfristiga skulder		
Nästa års amorteringar	14 000	14 000
Diverse skulder	1 450	1 450
	<u>15 450</u>	<u>15 450</u>
15 Upplupna kostnader och förutbet intäkter		
Förskottsbetalda hyror	555 456	3 837 847
Övriga interimsskulder	2 380 290	1 141 868
	<u>2 935 746</u>	<u>4 979 715</u>

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd

Ekonomiskt utfall					
För nämnden totalt	Utfall 2009	Budget 2009	Avvikelse tkr	Utfall %	2008
Intäkter	10 216	10 932	-716	-6,5	7 554
Kostnader	-18 982	-19 188	205	1,1	-18 561
Nettokostnader	-8 766	-8 256	-511	-6,2	-11 007

Beslut

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd beslutar att

1. Godkänna kontorets årsredovisning
2. Överföra underskottet från 2009 till 2010

Sammanfattning

Nämnden svarar för Danderyds, Täbys och Vaxholms miljö- och hälsoskyddstillsyn enligt miljöbalken och livsmedelslagen och angränsande lagar, förordningar och föreskrifter. Nämnden ansvarar även för information och expertkunskap inom verksamhetsområdet samt deltar i kommunernas krishantering. Miljöer där barn vistas, trafikens miljöpåverkan och de enskilda avloppen har speciellt prioriterats i tillsynen under året.

Måluppfyllelsen totalt sett för nämnden är god. Alla nämndens inriktningsmål bedöms kunna nås inom mandatperioden. Sju av nämndens åtta effektmål uppnåddes helt eller delvis.

Nämnden har arbetat in ca två tredjedelar av underskottet från 2008 och den resterande delen beräknas kunna hanteras inom 2010.

Tillsyn, systematisk bevakning och åtgärder för att minska miljö- och hälsoriskerna är nödvändiga för att fortsatt minska miljö- och hälsorisker i kommunerna. Under 2010 planerar nämnden därför, förutom den årliga ordinarie tillsynen, särskilda tillsynsinsatser inom såväl livsmedelskontroll, hälsoskydd som miljöskydd. Arbetet med att förbättra kontorets service och bemötande vid tillsynen fortsätter.

I fokus - verksamhet och uppdrag

Nämnden svarar för Danderyds, Täbys och Vaxholms miljö- och hälsoskyddstillsyn enligt miljöbalken och livsmedelslagen och angränsande lagar, förordningar och föreskrifter. Nämnden ska även svara för information och expertkunskap inom verksamhetsområdet samt delta i kommunernas krishantering.

Miljöer där barn vistas, trafikens miljöpåverkan och de enskilda avloppen har speciellt prioriterats i tillsynen under året.

Nämnden har utöver den ordinarie tillsyns- och kontrollverksamheten utövat sin roll som expert inom miljö och hälsoskyddsområdet genom bland annat sina remissvar inom främst planfrågor i kommunerna. Nämnden har även i begränsad omfattning bistått kommunerna med stöd vad gäller det frivilliga miljöarbetet. Nämnden har därutöver tvingats avsätta resurser för att stötta Länsstyrelsen vid övergången av djurtillsynen.

Miljödiplomeringsarbetet har inletts och ett antal företag arbetar nu i Danderyd, Täby och Vaxholm för att införa miljöledningssystem.

Verksamhetens produktivitet har fortsatt att öka och frågor kring service och bemötande har satts i fokus.

Måluppfyllelse

Måluppfyllelsen totalt sett för nämnden är god. Alla nämndens inriktningsmål bedöms kunna nås inom mandatperioden. Fem av nämndens åtta effektmål uppnåddes 2009 helt, och två delvis. Ett av målen uppnåddes inte men bedöms kunna klaras inom 2010.

Trenderna vad gäller såväl utsläpp som hälso-relaterade faktorer är övervägande positiva. Enligt Käppalaverkets mätningar 2007-2008 sjunker halterna av de flesta metaller och andra miljöstörande ämnen i avloppsslam från kommunerna (PAH¹ undantaget). Övergödning av sjöar och vattendrag är dock ett problem som kräver fortsatta insatser av nämnden bland annat genom tillsyn av enskilda avlopp.

Med hjälp av bättre förbränningsteknik och mer miljöanpassade bränslen samt energiformer har även utsläppen av klimatpåverkande gaser och VOC² minskat. Problemen med partikelutsläpp längs framför allt E18 hanteras gemensamt genom en länsövergripande samverkan.

¹ PAH Polycyclic Aromatic Hydrocarbon (polycykliska aromatiska kolväten)

² VOC Volatile Organic Compounds (flyktiga organiska ämnen)

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd

Miljön i bostadsfastigheter och offentliga lokaler har förbättrats som en följd av förbättrad egenkontroll. Allt flera fastigheter klarar gränsvärdet för radon i såväl Täby som Vaxholm. I Danderyd har trenden dock varit negativ under 2009.

Andelen livsmedelsanläggningar som underkänts vid kontroll har minskat, vilket är en indikation på att livsmedelshanteringen blivit säkrare i kommunerna.

Nettokostnaden för nämndens verksamhet beräknas minska med 10% till och med 2010 jämfört med kostnaden för motsvarande verksamhet året innan den gemensamma nämndens bildande (2006).

Den mätning av kundnöjdheten avseende miljötillsynen i Täby som genomfördes av Stockholm Business Alliance för 2008 gav för nämndens del resultatet NKI 63 vilket är en viss försämring från tidigare mätning (NKI=67). Resultatet är även långt ifrån nämndens mål på NKI=75. Likaså i Svenskt

Näringslivs ranking, där även Danderyds kommun ingår, kan en försämring noteras av speciellt företagarnas betyg på kommunala tjänstemännens attityder till företagande samt betyget för kommunens service och tillämpning av lagar och regler. Nämnden arbetar därför aktivt med att förbättra kundnöjdheten. En webbenkät skickas till alla kunder efter avslutat ärende för att fånga in synpunkter och förbättringsförslag. Nämnden deltar även i ett länsövergripande projekt för att förbättra effektiviteten och utveckla tillsynsmetoderna och bemötandet. Målet bedöms kunna klaras 2010.

Analys och kommentarer

Huvuddelen av de inriktnings- och effektmål som nämnden antagit har sin utgångspunkt i lagstiftningens (miljöbalkens och livsmedelslagen) grundläggande syfte om god hälsa och miljö samt livsmedelssäkerhet. Nämnden har dock i vissa fall endast en begränsad rådighet att på lokal nivå

Inriktnings- och effektmål		
Inriktningsmål	Effektmål	Uppnäelse/mått
Spridning av oönskade metaller och andra miljöstörande ämnen till luft, mark och vatten ska minska	Mängden kvicksilver, tungmetaller och oljeprodukter i avloppsreningsverken ska minska	Delvis uppnått. Kviksilverhalt och halten tungmetaller i övrigt minskade i slammet från reningsverken. En viss ökning av PAH från olja har noterats.
	Mängden oönskade ämnen (även från dagvatten) som läcker/sprids till mark och vattendrag ska minska	Uppnått. Vattenkvaliteten i kommunernas kustvatten har förbättrats.
	Utsläpp av klimatpåverkande gaser, VOC, partiklar mm från miljöfarliga verksamheter, uppvärmning och trafik ska minska (Miljöskydd)	Uppnått. Utsläpp av klimatgaser, VOC, partiklar har minskat.
Miljön i bostäder, skolor, förskolor och övriga hälsoskyddslokaler ska inte påverka hälsan negativt	Andelen flerbostadshus, skolor, förskolor, institutioner och allmänna lokaler med väl fungerande egenkontroll ska öka 2009-2010	Uppnått. Andelen flerbostadshus, skolor, förskolor mm med väl fungerande egenkontroll har ökat.
	2009 ska radonhalten i luften vara lägre än 200 Bq/m ³ i minst 90% av skolorna och förskolorna	Uppnås delvis. Andelen skolor och förskolor med radonhalt under 200 Bq/kbm minskar i Täby och Vaxholm. I Danderyd ökar antalet.
De livsmedel som produceras, säljs och på andra sätt hanteras i kommunen ska vara säkra	Andel livsmedelsanläggningar som får underkänt vid årets första kontroll ska minska	Uppnått. Andelen livsmedelsanläggningar som fick underkänt vid kontroll har minskat.
Verksamheten drivs effektivt med god kvalitet till lägsta möjliga kostnad	Nettokostnaden ska minska med 10% under perioden 2006-2010	Uppnås. Trots underskott 2008 och 2009 bedöms målet kunna uppnås 2010
	2009 ska Nöjd kund index (NKI) vara minst 75 (Stabsfunktion)	Uppnås ej. NKI = 63

påverka måluppfyllelsen. Många av miljö- och hälso problemen har nämligen sin orsak i utsläpp och andra störningar som följer av en global teknik- och samhällsutveckling, som inte nämnden styr över. Områden som nämnden har klart begränsad rådighet inom är till exempel utsläpp av klimatgaser, partiklar från vägtrafiken och trafikbuller.

Ekonomi

Nämnden har arbetat in nästintill två tredjedelar av underskottet från 2008. Den resterande underskottet beräknas kunna hanteras inom 2010.

Underskottet från 2008 om ca 1,26 mnkr ombudgerades i sin helhet till 2009 eftersom nämnden bedömde att intäkterna från bland annat avloppsärenden skulle täcka hela underskottet redan 2009. Avloppsärendena visade sig dock ha en betydligt längre löptid än beräknat. En oförutsedd brist på konsulter och entreprenörer i Vaxholm, har förse- nat tillståndsärendena och nämndens fakturering, speciellt eftersom nämnden valt att i detta läge inte ställa fastighetsägarna inför ultimatum och forcera fram tillståndsansökningar. Antalet andra pröv- ningsärenden (bland annat värmepumpstillstånd) minskade även jämfört med beräknad volym, troligen på grund av det rådande konjunkturläget.

Nämndens underskott blev sammantaget 511 tkr.

Mellan 2008 och 2009 har nämndens tillsyns- produktivitet ökat från ca 900 till omkring 1000 timmar per årsanställd inspektör. Samtidigt har kostnadstäckningen från tillsynsavgifter ökat från omkring 40% till 54%.

Utblick

Resultaten från såväl nationella som regionala miljö- och hälsoundersökningar visar att den hälsorelaterade livskvalitén överlag är mycket god i Danderyd, Täby och Vaxholm. Ändå kvarstår många problem som kan medföra miljö- och hälso- risker i kommunerna. Fortsatt tillsyn, systematisk bevakning och åtgärder för att minska miljö- och

hälsoriskerna är därför nödvändiga.

Under 2010 planerar nämnden därför, förutom den årliga ordinarie tillsynen, kraftsamling genom bland annat projekt eller kampanjer inom följande områden.

Livsmedelkontroll:

- Projekt livsmedelsimportörer
- Utbildning för familjedaghem
- Projekt hälsokost och apotek

Hälsoskydd:

- Fastighetsägarens egenkontroll
- Informationskampanjer för radon- och dricks- vattenprovtagning
- Fortsatt ökad tillsyn av förskolor, skolor, bad- platser och övriga miljöer för barn
- Bullertillsyn - trafik och verksamheter

Miljöskydd:

- Enskilda avlopp
- Varv och båtklubbar - miljöanpassat båtupptag
- Hantering kemikalier och farligt avfall – till- synsprojekt
- Tillsyn av lantbruk

Nämndens kompetens och resurser kommer även i fortsättningen att behövas i utvecklings- och planfrågorna i kommunerna, inte minst med tanke på den starka expansion som sker i kommunerna. För att åstadkomma bättre styrning inom miljöom- rådet anser kontoret att kommunerna även behöver förstärka sin miljöövervakning. Till detta skulle nämnden även kunna bidra med sin kompetens, förutsatt att ökade resurser tilldelas. Arbetet med att förbättra kontorets service och bemötande fortsätter genom bland annat kompetensutveckling och ökad fokus på kommunikationsfrågor i tillsynen.

Genom fortsatta effektiviseringar och förväntade intäkter från avloppsärenden kommer detta under- skott att kunna hanteras inom fastställd budgetram 2010.

Revisionsberättelse

DANDERYDS KOMMUN
Revisorerna

Kommunfullmäktige i
Danderyds kommun

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2009

Vi har granskat kommunens styrelser och nämnders verksamhet samt genom utsedda lekmannarevisorer i Djurholms AB även verksamheten i detta företag under år 2009. Granskning har också omfattat den verksamhet som under 2009 bedrivits av den gemensamma nämnden, Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd. Granskningen har vad avser kommunen utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt gett det resultat som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse år 2009". Därtill redovisas de sakkunnigas rapporter i särskild bilaga.

Revisorerna skall bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för den ekonomiska förvaltningen som fullmäktige beslutat om i årsbudget och flerårsplan.

Ett av kommunens övergripande mål är att "God ekonomisk hushållning skall vara en vägledande princip för all kommunal verksamhet". Detta mål ska väga samman ett verksamhetsperspektiv och ett finansiellt perspektiv. Inom ramen för detta ingår att bedöma kostnadseffektivitet och åtta områden som fokuserar på kommunens finansiella utveckling och ställning. Vi tolkar dessa områden som indikatorer för att kunna bedöma om kommunens finansiella mål inom ramen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts. Mot bakgrund av hur dessa indikatorer följs upp i förvaltningsberättelsen kan vi inte med tillräcklig säkerhet bedöma måluppfyllelsen.

Avseende de verksamhetsmässiga målen instämmer vi i stort i kommunens bedömning, dvs att målen är uppfyllda.

Vi tillstyrker att styrelsen, nämnderna och de förtroendevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet. Vi tillstyrker också att kommunens årsredovisning godkänns. Den är i allt väsentligt upprättad i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Danderyd den 20 april 2010

Hans Torkelsson

Gunilla Jarpner

Elisabet Carlberg

Birgit Erngren Wohlin

Birgitta Hammar

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:
Revisorernas redogörelse år 2009
De sakkunnigas rapporter i olika granskningar
Granskningsrapport från lekmannarevisorerna i Djurholms AB
Revisionsberättelse, Storstockholms Brandförsvär

Revisorernas redogörelse 2009

Vi har under året granskat den verksamhet som bedrivits inom kommunstyrelsens och övriga nämnders ansvarsområden enligt särskild granskningsplan. Komrev inom PricewaterhouseCoopers har biträtt oss vid revisionen. Syftet med granskningarna har varit att säkerställa att verksamheterna bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi har också granskat om räkenskaperna är rättvisande och om nämndernas kontroll varit tillräcklig.

Nedan lämnas en redogörelse för de granskningar som genomförts under revisionsåret 2009. Kommunens verksamhet har dessutom följts kontinuerligt genom protokoll och andra handlingar från styrelser och nämnder samt vid träffar med ledande politiker och tjänstemän. Träff har ägt rum med kommunalråd, kommundirektör, ekonomidirektör, kommunfullmäktiges presidium, personaldirektör och tekniska nämnden.

1. Årsredovisning 2009

– revisorernas granskning; allmänt

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Vidare bedömer vi att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad enligt god redovisningssed.

Kommunens ekonomiska läge

Vi instämmer i kommunens bedömning av att balanskravet är uppfyllt. Kommunens resultat uppgår till 1,6 mnkr.

Nämndernas resultat, inkl Produktionsstyrelsen och centrala poster, redovisar en negativ avvikelse mot den reviderade budgeten på 4,2 mnkr. Kommunstyrelsen redovisar en negativ budgetavvikelse med ca 7,1 mnkr. Detta beror huvudsakligen på kostnader i samband med den förlikning som nåtts gällande tvisten vid ombyggnationen av Annebergsgården under tidigare år. Den totala kostnaden för denna förlikning och som belastat 2009 års resultat uppgår till ca 12,2 mnkr.

Tekniska nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse på ca 4,5 mnkr. Detta beror bl a på högre kostnader än budgeterat vad gäller projektet förskolan Kompassen (2,4 mnkr), fastighets- och miljölyftet (3,4 mnkr) samt vinterväghållningen (3,2 mnkr). Produktionsorganisationen redovisar en negativ avvikelse mot budget med ca 3,4 mnkr. Nämndernas nettokostnader avviker totalt sett posi-

tivt mot budget med ca 10,7 mnkr.

God ekonomisk hushållning

Ett av kommunens övergripande mål är följande: ”God ekonomisk hushållning skall vara en vägledande princip för all kommunal verksamhet”. Kommunen gör bedömningen att målet är uppnått. Bedömningen baseras på nämndernas inriktningsmål avseende kostnadseffektivitet, på nämndernas inriktningsmål avseende underhåll och värdet på kommunens realkapital, på kommunens ekonomiska resultat i förhållande till mål, på kommunens uppnådda resultat inom verksamheterna samt på olika nationella jämförelser. I bedömningen vägs också skattesatsen i kommunen in. Det finns några områden där inte målen nås. Detta avser delområdet Nämndernas inriktningsmål avseende underhåll och värdet på kommunens realkapital där målen inom Tekniska nämnden vad avser Fastighet och Gata inte nås.

Inom ramen för detta övergripande mål ingår åtta områden som fokuserar helt på kommunens finansiella utveckling och ställning. Vi tolkar dessa områden som indikatorer för att kunna bedöma om kommunens finansiella mål har uppnåtts. Totalt är det tre områden som inte når förväntad nivå. Detta är verksamhetens nettokostnad, investeringsverksamheten och nettokostnadernas andel av skatteintäkter. Vad gäller verksamhetens nettokostnad beror detta främst på lägre intäkter än budgeterat vad gäller exploateringsfastigheter. Investeringsverksamheten når inte upp till budgeterad nivå vilket är anledningen till gjord bedömning. Nettokostnadernas andel av skatteintäkter uppgår till ca 100,6 %, vilket är anledningen till gjord bedömning.

Vi delar Kommunstyrelsens bedömning rörande de sex första indikatorerna, d.v.s. att normvärdet är bättre än budget för två indikatorer, i nivå med budget för två indikatorer samt ej i nivå med budget för de resterande två indikatorerna. Vad gäller de två sista indikatorerna kan vi inte uttala oss eftersom norm eller riktvärde inte anges. Vi kan dock notera att nettokostnadernas andel av skatteintäkterna har ökat mellan 2008 och 2009. De båda redovisade soliditetsmåten har bägge försämrats jämfört med 2008. Sammantaget kan vi dock inte fullt ut, med ovan redovisade underlag som grund, med tillräcklig säkerhet, bedöma måluppfyllelsen.

Från och med budget 2010 kommer mål att sättas för de finansiella områdena vilket är positivt. I sammanhanget bör dock övervägas om budgeterade värden som årligen förändras och hanteras i bud-

getprocessen ger en tillräckligt stringent ekonomistyrning.

Vår sammanfattande bedömning avseende de verksamhetsmässiga målen är att den ligger i linje med kommunens, dvs att målen är uppfyllda. Det är positivt att kommunen anger vilka grunder de baserar sin bedömning på och där det går inhämtar extern oberoende bedömning.

Kommunallagens balanskrav

Kommunen redovisar sammantaget ett överskott med 13,2 mnkr vid avstämning mot balanskravet. Vi bedömer i allt väsentligt att kommunens avstämning mot balanskravet är korrekt.

Kommunen avviker från god redovisningssed vad avser tilläggsinformation för vissa rekommendationer från Rådet för Kommunal Redovisning. Någon information som krävs enligt Rådet för Kommunal Redovisnings rekommendation nr 7.1 avseende upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser redovisas inte i förvaltningsberättelsen.

Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Vår sammanfattande bedömning för nämndernas redovisning av sina uppdrag är att dessa i väsentliga delar följer kommunens anvisningar. Vad gäller måluppfyllelsen lever nämnderna väl upp till sina målsättningar, i snitt har man en måluppfyllelse om ca 85 % av målen per nämnd och gemensamt når nämnderna upp till 43 av 47 inriktningsmål dvs. ca 91,5 %. Redovisningen av måluppfyllelsen är klar och tydligt strukturerad, detta gäller även bedömningsgrunderna.

Det finns dock vissa förbättringsområden. Vi saknar, i likhet med förgående år jämförelsematerial med andra kommuner och jämförelser över tid för vissa nämnder, vilket försvårar vår bedömning av nämndernas uppdragsredovisning. Vidare noterar vi att vissa av nämndernas inriktningsmål kan utvecklas i träffsäkerhet och i enstaka fall (tekniska nämnden) rekommenderar vi att en målsättning som varken uppnåtts i år eller under förgående år, nu ses över och arbetas om. Vi har även i ett fall (byggnadsnämnden) i likhet med förgående års granskning rekommenderat nämnden att definiera ett antal adjektiv (stark, säker) i målformuleringen.

Vi noterar även att redogörelsen för Södra Roslagens Miljö- och Hälsokyddsnämnd nu i enlighet med våra kommentarer från förgående års granskning inkluderas i kommunens årsredovisning.

1.2 Delårsrapport 2009

Vi bedömer att delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild av periodens resultat och den ekonomiska ställningen per den 2009-06-30 samt att delårsrapporten uppfyller kraven utifrån den kommunala redovisningslagen (KRL) och att upplysningar lämnats om händelser av väsentlig betydelse.

Danderyds kommun redovisar ett negativt resultat om 45,6 mnkr per den 2009-06-30. Jämfört med motsvarande period föregående år innebär detta en resultatförsämring med 43,9 mnkr. Resultatförsämringen beror bl a på att kommunen ändrat redovisningsprincip avseende semesterlöneskulden jämfört med föregående års delår. Effekten av detta uppgår till minus ca 33,5 mnkr. Delårsresultatet belastas också av att kommunen nått en uppgörelse avseende den sk Gådeåtvisten (äldreboendet Anneberg). Tvisten uppkom i början av 2000-talet och medförde en kostnad för kommunen på ca 12,1 mnkr.

2. Särskilda granskningar - nämnderna

2.1 Granskning av målkedjan inklusive kommunens miljöplan

Syftet med denna granskning var att belysa målstyrningen ur två olika perspektiv, dels den nya modellen för målstyrning, dels styrning utifrån miljömålen och i förhållande till modellen för målstyrning. Slutsatsen av granskningen är att modellen för målstyrning, i de avseenden vi granskat, har funnit fungerande former. Modellen har tillämpats i årsredovisningen för år 2008, samt i delårsbokslutet för år 2009. Kommunstyrelsen har tagit sitt ansvar för modellens tillämpning och utveckling.

Granskningen av styrning utifrån miljömålen, visar att dessa inte fått motsvarande genomslag i styrningen. Det går inte att se någon tydlig koppling mellan miljömålen och styrningen inom barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden respektive produktionsstyrelsen. Inom kommunstyrelsen har initierats en utvärdering och komplettering av kommunens miljöprogram och miljömålen. Det kan bidra till att miljömålen ges en tydligare och mer funktionell roll i verksamhetens styrning.

2.2 Granskning av kommunens ekonomistyrning

Syftet med granskningen har varit att besvara revisionsfrågan: "Fungerar kommunens ekonomistyrning på ett effektivt och ändamålsenligt sätt?". Granskningen baseras på en webbaserad enkätstudie som har utvecklats tillsammans med Förening-

en Sveriges Kommunalekonomer. Enkätstudien har tidigare genomförts i 66 kommuner.

Efter genomförd granskning kan vi konstatera följande. Det är positivt att de budgetansvariga har god kännedom om de relevanta styrdokumenterna för ekonomistyrningen. Samtidigt är det inte tillfredsställande att ca en tredjedel av de budgetansvariga uppger att fastställda verksamhetsmål inte är möjliga att nå med befintliga ekonomiska resurser.

Ledning och styrning utifrån ett ekonomistyrningsperspektiv verkar överlag fungera i Danderyds kommun. Samtidigt kan vi konstatera att drygt 40 procent av de budgetansvariga anser att de inte får relevant återkoppling i samband med rapporterade avvikelser vilket inte är tillfredsställande.

Fler än 40 procent av de svarande anser att det inte är enkelt att kontrollera och analysera sina kostnader. Det finns således en klar förbättringspotential kring de budgetansvarigas kontroll- och analysmöjligheter av sina respektive verksamhetskostnader.

Rutiner, stöd och information kan också utvecklas eftersom nästan 40 procent av de svarande anser att kommunens ekonomiinformation inte är tillförlitlig. Även kommunens IT-stöd rörande budget, uppföljning och prognos upplevs som ett utvecklingsområde.

Det är positivt att en majoritet av de svarande upplever att de är delaktiga i budgetprocessen och kan påverka sin budget. Däremot finns det ett förbättringsutrymme avseende hur tidsplanen för budgetarbetet skulle kunna utvecklas eftersom ca 35 procent av de svarande inte är nöjda med detta arbete.

En betydande majoritet av de svarande anser att de har tillräckliga kunskaper för att på ett säkert och effektivt sätt kunna utföra de uppgifter man ansvarar för rörande budget, uppföljning och prognos. Vi noterar dock att drygt 20 procent upplever svårigheter med att få sitt kompetensbehov tillgodosett.

I jämförelse med andra kommuner som deltagit i studien framkommer att Danderyd tilldelas höga värden för områden som ledning, styrning, kompetens, mål och styrande dokument samt budgetprocess medan rutiner, stöd och information samt uppföljning och kontroll bedöms vara utvecklingsområden.

2.3 Granskning av beslutsunderlagets kvalitet

Syftet med granskningen har varit att besvara frågan: ”Är beslutsunderlagen utformade på ett sådant

sätt att de förtroendevalda ges rimliga förutsättningar att inhämta nödvändig information för sitt beslutsfattande?” Granskningen har genomförts som en webbaserad enkätstudie.

Efter genomförd granskning kan vi konstatera följande. Det ges tillräckligt med tid för inläsning av beslutsunderlag inför sammanträden eftersom 83 procent av samtliga svarande håller med om det. En förhållandevis stor majoritet (ca 69 procent) anser också att de får dokumentationen i beslutsärenden i tillräckligt god tid inför sammanträdena. Dock finns ett förbättringsutrymme inom barn- och utbildningsnämnden vilket också kommentarerna påvisar. Andra nämnder som kan förbättra sig avseende denna fråga är tekniska nämnden, kultur- och fritidsnämnden samt kommunstyrelsen.

Utsända beslutsunderlag är huvudsakligen kompletta och underbyggda med tillräcklig mängd relevant fakta och dokumentation vilket ca 80 procent av de svarande anser. Nedbrutet på nämnd framkommer dock att det finns ett klart förbättringsutrymme inom tekniska nämnden, drygt 60 procent av de svarande anser det vilket även kommentarerna påvisar.

Det förekommer inte i någon större utsträckning att muntlig dragning sker i ärenden som ersättning för skriftlig dokumentation där sådan krävs. Kommentarererna visar dock att det finns ett missnöje i framför allt socialnämnden och byggnadsnämnden avseende denna fråga. Resultatet ska dock tas med försiktighet eftersom frågeställningen eventuellt kan ha feltolkats av några av respondenterna.

En majoritet av undersökningsdeltagarna är nöjda med beslutsunderlagets pedagogiska utformning i syfte att underlätta inläsning och förståelse. Dock finns det förbättringspotential hos ett flertal nämnder som produktionsstyrelsen, tekniska nämnden och kommunstyrelsen där fler än 40 procent av de svarande anser att detta är ett förbättringsområde.

2.4 Granskning av intern kontroll – tillförlitlighet i redovisning, system och rutiner

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunen har en tillräcklig intern kontroll avseende ett antal utvalda rutiner samt följa upp 2008 års granskning av den interna kontrollen. Fokus har legat på: *investeringsredovisning – kostnadsredovisning vs aktivering som tillgång, moms, nämndernas och kommunstyrelsens arbete med internkontrollplaner, samt konstregister.*

Revisionsberättelse

Investeringsredovisning – Kostnadsredovisning vs aktivering som tillgång

Vi bedömer att den interna kontrollen i investeringsredovisningen avseende aktivering respektive kostnadsredovisning inte är helt tillräcklig utan behöver stärkas.

Moms

Vi bedömer sammantaget att den interna kontrollen avseende kommunens hantering och redovisning av moms inte är tillräcklig.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen säkerställer den interna kontrollen gällande hantering och redovisning av moms utifrån våra iakttagelser. Dessutom bör en genomgång med externa utförare inom de skattefria verksamheterna ske för att få en specificering av lokalkostnad. Där lokalkostnadsandelen är så stor att en uppdelad ansökan (5 resp 18 %) ger ett mer fördelaktigt utfall bör fakturan specificeras för att kommunen ska kunna erhålla en optimal momskompensation.

Nämndernas och Kommunstyrelsens arbete med internkontrollplaner

Vi bedömer sammantaget att nämndernas arbete med internkontrollplaner till stora delar sker på ett tillfredsställande sätt i syfte att säkerställa en god intern kontroll. Arbetet bör dock fortsätta att utvecklas inom vissa områden.

Vi rekommenderar att Kommunstyrelsen klargör vikten av att en risk- och väsentlighetsanalys ska ligga till grund för nämndernas internkontrollplaner samt att analysen ska dokumenteras.

För att förbättra säkerheten i verksamheternas rutiner behövs en kompetensutveckling, exempelvis utbildningsinsatser. Genom en mall för nämndernas uppföljning av sin internkontrollplan kan styrningen av nämndernas arbete med intern kontroll förbättras.

Konstregister

Vi bedömer att Danderyds kommuns inte har tillfredsställande intern kontroll vad gäller sitt konstregister.

Vi rekommenderar Kommunstyrelsen att utarbeta riktlinjer för hanteringen av kommunens konstinnehav samt se över det tidigare förslaget till riktlinjer för konstnärlig utformning och utsmyckning av kommunala byggnader. Riktlinjer för hanteringen av kommunens konst bör bland annat gälla köp och försäljning av konst, utrangering och gallring av konst, hantering av konstregister samt hantering av

utlånad konst till såväl kommunens egna enheter som externa aktörer.

Vidare rekommenderas Kultur- och fritidsnämnden att uppdatera nuvarande konstregister så att det innehåller den konst som kommunen äger.

3. Särskild kommentar

3.1 Hantering av ändring av reglerna för skolbarnomsorgen

Revisorerna har uppmärksammat hanteringen av frågan om beslut om regler för skolbarnomsorg gällande föräldraledigas barn.

Kommunfullmäktige beslöt 2009-06-08 § 53 att barn till föräldralediga inte längre skulle ha rätt till skolbarnomsorg och att detta snarast skulle införas så att en spareffekt kunde uppnås. Underlagen till detta beslut fanns i kommunledningskontorets PM 2009-05-18 och i barn- och utbildningsnämndens budgetunderlag.

Barn- och utbildningsnämnden underlät att genomföra detta kommunfullmäktiges beslut och införde istället en ny modell för skolbarnomsorg från och med cirka den 12 augusti.

Vid kommunfullmäktige 2009-09-28 § 74 beslutades sedan om införande av den nya formen av skolbarnomsorg.

Revisorerna är kritiska mot barn- och utbildningsnämnden för dess underlåtenhet att införa av kommunfullmäktige fattat beslut om skolbarnomsorg 2009-06-08 och för att istället ha infört en ny modell för skolbarnomsorg utan att före införandet ha underställt kommunfullmäktige frågan om beslut om ändrade avgifter

Sammanställning måluppfyllelse

Övergripande mål samt nämndernas inriktningsmål

Övergripande mål	2009 års redovisning	Nämndernas inriktningsmål	2009 års redovisning	2009 prognos	2008 års redovisning
Danderyd skall vara en bra och attraktiv kommun att bo och verka i.	grön	Danderyds kommun har väl framkomliga och trafiksäkra gång-och cykelvägar, gator och vägar. Tekniska/Gata och Trafik	gul	gul	gul
		Danderyds kommun har allmänna platser och kommunal mark som är trygga, välstädade och vårdade Tekniska/Park och Natur	gul	gul	gul
		Danderyds kommun transporterar och omhändertar avfall på ett miljömässigt och för samhället effektivt sätt. Tekniska/Avfall	gul	gul	gul
		Danderyds kommun har långsiktigt hållbar energiförsörjning i sina fastigheter. Detta innebär minskande energiförbrukning samt riskspridning mellan energikällor. Tekniska/Fastighet	gul	gul	gul
		Danderyd präglas av god arkitektur och en säker miljö. Byggnadsnämnden/Bygglov och planverksamhet	grön	grön	grön
		Danderyds yttre miljö svarar mot högt ställda krav vad gäller naturvärden, estetiska och kulturhistoriska värden Byggnadsnämnden/ Bygglov och planverksamhet	grön	grön	grön
		Danderyd är enligt invånarna en trygg och säker kommun att bo och leva i. Kommunstyrelsen	gul	gul	gul
		I Danderyd är luften ren. Nivån på buller från vägar och kollektivtrafik underskrider fastställda gränsvärden. Kommunstyrelsen	röd	röd	röd
Danderyd skall erbjuda sina invånare stor valfrihet i den kommunala servicen utifrån individens önskemål och förutsättningar.	gul	Barnomsorgsverksamheten i Danderyd erbjuder stor valfrihet och utbudet präglas av mångfald avseende pedagogisk inriktning, omsorgs-och driftsform. BUN Barnomsorg	grön	gul	gul
		Grundskoleverksamheten i Danderyd erbjuder stor valfrihet vid val av grundskola och utbudet präglas av mångfald avseende pedagogisk inriktning och driftsform. BUN Grundskola	gul (inom kommunen, grön i regionen)	gul	gul
		Ungdomar i Danderyds kommun har möjlighet att välja gymnasieskola i såväl Danderyd som i övriga Sverige och utomlands. BUN Gymnasieskola	gul (inom kommunen, grön i regionen)	grön	grön
		I Danderyd kan de äldre välja mellan olika utförare vad gäller hemtjänst och äldreboende. Kvaliteten på utförda tjänster kontrolleras så att de äldre får den omsorg de har behov av. De egna behoven och de egna önskemålen är vägledande. Socialnämnden/Äldreomsorg	gul	grön	grön

Sammanställning måluppfyllelse

Övergripande mål samt nämndernas inriktningsmål

Övergripande mål	2009 års redovisning	Nämndernas inriktningsmål	2009 års redovisning	2009 prognos	2008 års redovisning
Danderydsborna skall erbjudas en bra och attraktiv service.	grön	Barnomsorgsverksamheten i Danderyd har hög kvalitet vad gäller trygghet, lärande och utveckling. BUN Barnomsorg	gul	gul	gul
		I Danderyd ges varje elev i grundskolan möjlighet att utifrån sina förutsättningar uppnå bästa möjliga kunskaps- och personlighetsutveckling i en stimulerande och trygg miljö. BUN F-klass, Grundskola	gul	gul	gul
		Grundskolorna i Danderyd har studieresultat som vid varje jämförelse är av högsta nationella klass. BUN Grundskola	grön	grön	grön
		I Danderyd ges varje elev i gymnasieskolan möjlighet att utifrån sina förutsättningar uppnå bästa möjliga kunskaps- och personlighetsutveckling i en stimulerande och trygg miljö. BUN Gymnasieskola	gul	gul	gul
		Gymnasieutbildningen i Danderyd ger goda förutsättningar för vidare studier och kommande yrkesliv. BUN Gymnasieskola	grön	gul	gul
		Gymnasieutbildningen i Danderyd uppvisar studieresultat som vid varje jämförelse är av högsta nationella klass. BUN Gymnasieskola	grön	grön	grön
		Danderyds vuxenutbildning stödjer och stimulerar individens livslånga lärande och svarar mot individens och omvärldens behov av kompetens. BUN vuxenutbildning	gul	gul	gul
		I Danderyd ges varje elev i särskolan möjlighet att utifrån sina förutsättningar uppnå bästa möjliga kunskaps- och personlighetsutveckling i en stimulerande och trygg miljö. BUN särskola	gul	gul	gul
		Danderyds individ- och familjeomsorgsverksamhet ger familjer och individer stöd och vård av hög kvalitet och insatserna stärker den enskilda individens förmåga att ta ett egenansvar. Socialnämnden IFO	gul	gul	grön
		Danderyds socialpsykiatri ger stöd så att vardagen fungerar och så att isolering motverkas. Socialnämnden Socialpsykiatri	gul	grön	gul
		Handikappomsorgen i Danderyd erbjuder omsorg av sådan kvalitet att den bidrar till goda levnadsförhållanden. Socialnämnden Handikappomsorg	gul	gul	gul
		Äldreomsorgen i Danderyd bidrar till en trygg och värdig ålderdom. Omsorgen och omvårdnaden i Danderyds äldreomsorg har en kvalitet som vid varje jämförelse är av högsta nationella klass. Socialnämnden Äldreomsorg	röd	röd	röd
		Danderyds kommuns fastighetsverksamhet tillhandahåller ändamålsenliga lokaler för kommunala verksamheter. Tekniska fastighet	gul	gul	gul

Övergripande mål	2009 års redovisning	Nämndernas inriktningsmål	2009 års redovisning	2009 prognos	2008 års redovisning
Fortsättning. Danderydsborna skall erbjudas en bra och attraktiv service.	grön	Danderyds VA-verksamhet tillhandahåller rent vatten utan avbrott, samt omhändertar avloppsvatten på ett miljömässigt hållbart sätt. Tekniska VA	gul	gul	gul
		I Danderyd ges ändamålsenlig information, god service och rådgivning i alla frågor som byggnadsnämnden handlägger. Byggnadsnämnden Bygglov/Plan/Mätning	röd	röd	gul
		I Danderyd får invånarna information om kommunens verksamheter och dess resultat. Invånarna kan också i hög grad utföra tjänster via Internet. KS	gul	gul	gul
		I Danderyds kommun är personalen tillgänglig och ger en god service till invånarna. KS	gul	gul	gul

Övergripande mål	2009 års redovisning	Nämndernas inriktningsmål	Uppnått resultat			
God ekonomisk hushållning skall vara en vägledande princip för all kommunal verksamhet.	gul	I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser		2009 års redovisning	2009 prognos	2008 års redovisning
			Barn-och utbildningsnämnden	gul	gul	gul
			Socialnämnden	gul	gul	gul
			Kultur-och fritidsnämnden	gul	gul	gul
			Tekniska nämnden, alla verksamheter utom VA	gul	gul	gul
			Tekniska nämnden, VA	grön	gul	röd
			Byggnadsnämnden	gul	gul	gul
		Danderyds kommun har en långsiktig planering av underhållet och bibehåller på så sätt värdet på kommunens realkapital.		2009 års redovisning	2009 prognos	2008 års redovisning
			Tekniska nämnden, fastighet	röd	röd	röd
			Tekniska nämnden, VA	gul	gul	gul
			Tekniska nämnden, Gata	röd	röd	gul
			Kultur-och fritidsnämnden, anläggningar	gul	gul	grön

Sammanställning måluppfyllelse

Övergripande mål samt nämndernas inriktningsmål

Övergripande mål	2009 års redovisning	Nämndernas inriktningsmål	2009 års redovisning	2009 prognos	2008 års redovisning
Kommunen skall ge goda förutsättningar för ett varierat utbud av fritids- och kulturliv.	gul	Danderyds kommun har en hamnverksamhet som efter behov upplåter plats för Danderydsbornas fritidsbåtar. Tekniska hamnverksamhet	röd	gul	gul
		Danderydsbor i alla åldrar kan idrotta och motionera i kommunen. Idrottsplatser och hallar, motions- och skidspår, sjöar och isar, skogs- och grönområden erbjuder invånarna möjlighet till idrott, motion och friluftsliv för främjande av god hälsa. KFN Anläggningar	grön	grön	grön
		Danderyds kommun har bidragsregler som är utformade för att främja breddverksamhet för ungdomar så att de uppmuntras att under hela sin tonårstid delta i idrott och motion. KFN Föreningsstöd	gul	gul	grön
		Danderyds fritidsgårdar är attraktiva och drogfria mötesplatser för ungdomar i åldern 12-17 år. KFN Fritidsgårdar	gul	röd	röd
		Danderyds bibliotek är levande centra för kultur, information och kunskap för alla åldrar. KFN Bibliotek	gul	gul	gul
		Kultur- och musikskolor i Danderyd erbjuder eleverna en grundläggande utbildning av hög kvalitet i musik, dans, teater/drama, bild och form. KFN Kulturskola och allmän kultur	gul	gul	gul
		I Danderyd utgör Träffpunkt Enebyberg en självklar mötesplats för alla åldrar. Träffpunkten bidrar till social samvaro och trygghet. KFN Träffpunkt Enebyberg	gul	gul	grön
Företag verksam i kommunen skall erbjudas ett gott näringslivsklimat.	gul	Danderyds kommun samverkar inom regionen för att påverka utvecklingen av infrastruktur och kommunikationer. KS	gul	gul	gul
		I Danderyd är den kommunala näringslivsservicen effektiv och snabb. KS	gul	gul	gul
Kommunen skall ha låg kommunalskatt.	grön				

Sammanställning måluppfyllelse

Nämndernas inriktnings- och resultatmål

Inriktningsmål	Uppnått resultat	Nämndernas resultatmål samt målnivå 2009	Uppnått resultat
Barnomsorgsverksamheten i Danderyd erbjuder stor valfrihet och utbudet präglas av mångfald avseende pedagogisk inriktning, omsorgs- och driftsform. BUN barnomsorg	grön	Minst 96 % av föräldrarna anser att deras barn går i den förskola de önskar.	98 % Uppfyllt
Barnomsorgsverksamheten i Danderyd har hög kvalitet vad gäller trygghet, lärande och utveckling. BUN barnomsorg	gul	Alla föräldrar anser att barnen känner sig trygga (målnivå 2009 99 %)	Förskola 97 % Familjedaghem 99 % Ej uppfyllt
		Minst 83 % av föräldrarna tycker att verksamheten utmanar barnet i dess utveckling och lärande.	Förskola 86 % Familjedaghem 93 % Uppfyllt
		Det är arbetsro i verksamheten (målnivå 2009 85%)	Förskola 84 % Familjedaghem 96 % Ej uppfyllt
I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser. BUN alla verksamhetsområden	gul	Kostnaden för ett barn i kommunal regi tillhör kommungruppens lägsta. (barnomsorg). Kostnad i förhållande till länet ska ej öka	Ej uppfyllt
		Kostnaden per elev i kommunal regi tillhör kommungruppens lägsta. (grundskola)	Uppfyllt
		Kostnaden per elev i kommunal regi tillhör kommungruppens lägsta (gymnasieskola)	Uppfyllt
		Kostnaden per heltidsstuderande tillhör de 10 lägsta i kommungruppen (vuxenutbildning).	Uppfyllt
		Kostnaden per elev i obligatorisk särskola tillhör de lägsta i kommungruppen.	Uppfyllt
Grundskoleverksamheten i Danderyd erbjuder stor valfrihet vid val av grundskola och utbudet präglas av mångfald avseende pedagogisk inriktning och driftsform. BUN grundskola	gul (inom kommunen, grön i regionen)	Minst 99 % av föräldrarna anser att deras barn går i den skola som de önskar	År 2: 98 % År 5: 98 % År 8: 97 % Ej uppfyllt
I Danderyd ges varje elev i grundskolan möjlighet att utifrån sina förutsättningar uppnå bästa möjliga kunskaps- och personlighetsutveckling i en stimulerande och trygg miljö. BUN grundskola	gul	Alla elever känner sig trygga.	F-klass: 97 % År 2: 95 % År 5: 94 % År 8: 97 % Ej uppfyllt
		Andelen föräldrar som upplever att de får tydlig information om hur eleven utvecklas ska öka till 90 %. Målnivå 2009: År 2: 94 %, år 5: 92 %, år 8: 83 %	År 2: 90 % År 5: 90 % År 8: 83 % Ej uppfyllt
		Andel elever som upplever att de får ta ansvar och har ett reellt inflytande över sin utbildning ska öka med stigande ålder. Målnivå 2009: F-klass: 81 % år 2: 95 %, år 5: 92 %, år 8: 85 %	F-klass: 78 % År 2: 87 % År 5: 88 % År 8: 88 % Ej uppfyllt
		Andelen elever som tycker att det råder arbetsro på lektionerna ska öka till 80 %. Målnivå 2009: År 2: 83 %, år 5: 78 %, år 8: 71 %	År 2: 79 % År 5: 73 % År 8: 83 % Ej uppfyllt

Sammanställning måluppfyllelse

Nämndernas inriktnings- och resultatmål

Inriktningsmål	Uppnått resultat	Nämndernas resultatmål samt målnivå 2009	Uppnått resultat
Grundskolorna i Danderyd har studieresultat som vid varje jämförelse är av högsta nationella klass. BUN grundskola	grön	Betygsmedelvärdet i kommunens skolor är bland de främsta i landet.	Uppfyllt
I Danderyd ges varje elev i gymnasieskolan möjlighet att utifrån sina förutsättningar uppnå bästa möjliga kunskaps- och personlighetsutveckling i en stimulerande och trygg miljö. BUN gymnasieskola	gul	Alla elever känner sig trygga	96 % Ej uppfyllt
		Andelen elever som upplever att undervisningen håller hög kvalitet ska öka till 85 %	76 % Ej uppfyllt
		Andelen elever som upplever att de får vara med att påverka innehållet i undervisningen ska öka till 70 %	62 % Ej uppfyllt
		Andelen elever som upplever att de har inflytande över sin utbildning ska öka till 85 %	78 % Ej uppfyllt
Gymnasiutbildningen i Danderyd ger goda förutsättningar för vidare studier och kommande yrkesliv. BUN gymnasieskola	grön	Betygsmedelvärdet på Danderyds gymnasium är bland de högsta i landet.	16,4 Uppfyllt
Gymnasiutbildningen i Danderyd uppvisar studieresultat som vid varje jämförelse är av högsta nationella klass. BUN gymnasieskola	grön	Betygsmedelvärdet på Danderyds gymnasium är bland de högsta i landet.	16,4 Uppfyllt
Danderyds vuxenutbildning stödjer och stimulerar individens livslånga lärande och svarar mot individens och omvärldens behov av kompetens. BUN vuxenutbildning	gul	95 % av eleverna är nöjda med verksamhetens innehåll i sin helhet.	Uppgift saknas
		Andelen kursavbrott minskar med 1 % årligen. Målnivå 2009: 4 %	Kursavbrott 20 %. Statistik dock bristfällig. Ej uppnått
		Utbildningarna svarar mot omvärldens behov av kompetens	Uppfyllt.
I Danderyd ges varje elev i särskolan möjlighet att utifrån sina förutsättningar uppnå bästa möjliga kunskaps- och personlighetsutveckling i en stimulerande och trygg miljö. BUN särskola	gul	Alla elever känner sig trygga	Uppgift saknas, enkät ej genomförd 2009 utfall 2008 var 95 %
		Andelen föräldrar som är nöjda med informationen om elevens utveckling ska öka	Uppgift saknas, enkät ej genomförd 2009
Danderyds individ- och familjeomsorgsverksamhet ger familjer och individer stöd och vård av hög kvalitet och insatserna stärker den enskilde individens förmåga att ta egenansvar. Socialnämnden IFO	gul	Samverkan skall öka och stärkas mellan socialkontoret och MVC/BVC/förskolan och skolan för att barn och unga som riskerar en negativ utveckling och för föräldrar som behöver stöd i sitt föräldraskap tidigt ska uppmärksammas.	100 % Uppfyllt
		Utredningar och insatser för barn och unga skall vara rättssäkra och ytterligare effektiviseras. Alla utredningar skall följas upp. Målnivå 2009 100 %.	75 % Delvis uppfyllt, alla utredningar har följts upp.
		Flyktingar som tas emot i Danderyd skall inom sex månader ha kommit ut i praktik. Målnivå 2009 60 %	21 % Ej uppfyllt
		De personer som uppbär försörjningsstöd ska få stöd och hjälp att bli självförsörjande. Målnivå 2009 45 %	39 % Ej uppfyllt
		Fler öppenvårdsinsatser inom missbruksvården skall skapas. Mål 2009 är en projektinvertering	Uppfyllt

Inriktningsmål	Uppnått resultat	Nämndernas resultatmål samt målnivå 2009	Uppnått resultat
Danderyds socialpsykiatri ger stöd så att vardagen fungerar och att isolering motverkas. Socialnämnden socialpsykiatri	gul	Verksamheten Ringen skall utvecklas så att fler personer med behov nås och kan ta del av verksamheten. Målnivå 2009 100 %	Ej uppfyllt
I Danderyd kan de äldre välja mellan olika utförare vad gäller hemtjänst och äldreboende. Kvaliteten på utförda tjänster kontrolleras så att de äldre får den omsorg de har behov av. De egna behoven och de egna önskemålen är vägledande. Socialnämnden äldreomsorg	gul	Inom äldreomsorgen får individen sitt 1:a eller 2:a val tillgodosett.	100 % Uppfyllt
Äldreomsorgen i Danderyd bidrar till en trygg och värdig ålderdom. Omsorgen och omvårdnaden i Danderyds äldreomsorg har en kvalitet som vid varje jämförelse är av högsta nationella klass. Socialnämnden äldreomsorg	röd	Inom äldreomsorgen skall individen uppleva att hon/han kan påverka innehållet i insatsen/tjänsten. Målnivå 2009 60 %	78 % Uppfyllt
		Den enskilda personen skall uppleva en trygg och värdig omsorg. Målnivå 2009 70 %	86 % Uppfyllt
		De enskilda personerna skall uppleva att omsorgen och omvårdnaden har en hög kvalitet. Målnivå 2009 70 %.	66 % Ej uppfyllt
		Den enskilda personen skall uppleva att hans/hennes ofrivilliga isolering bryts och vänds till trygghet och gemenskap med andra. Målnivå 2009 50 %.	68 % Uppfyllt
		Utbildningsnivån hos personalen skall vara adekvat för de tjänster som de utför. Målnivå 2009 65 %.	75 % Uppfyllt
		Den enskilde ska högst behöva vänta en månad på plats i dagverksamhet för dementa. Målnivå 2009 80 %.	80 % Uppfyllt
Handikappomsorgen i Danderyd erbjuder omsorg av sådan kvalitet att den bidrar till goda levnadsförhållanden. Socialnämnden handikappomsorg	gul	Brukarna skall uppleva att de har ett inflytande i planeringen av beviljade insatser. Målnivå 2009 95 %.	74 % Ej uppfyllt
		Antalet individuella planer skall öka. Målnivå 2009 19 %	Ej mätt 2009. Är en frivillig insats.
Danderyds kommun har långsiktigt hållbar energiförsörjning i sina fastigheter. Detta innebär minskande energiförbrukning samt riskspridning mellan energikällor. Tekniska nämnden, fastighet	gul	Minska totala graddagsjusterade energiförbrukningen årligen med 3 % under en 5-årsperiod.	3,7 % Uppfyllt
		Konvertera en stor oljeförbrukande anläggning till alternativ uppvärmning per år.	2 anläggningar Uppfyllt
Danderyds kommuns fastighetsverksamhet tillhandahåller ändamålsenliga lokaler för kommunala verksamheter. Tekniska nämnden, fastighet	gul	Lokalförsörjningsplan för socialt, vård- och äldreboende klar under 2009.	Ej uppfyllt
		Genomföra en benchmarking av hyror för kommunala verksamheter senast 2010	-
		NKI resultatet skall öka med minst 5 poäng vid nästa mätning.	50 Uppfyllt

Sammanställning måluppfyllelse

Nämndernas inriktnings- och resultatmål

Inriktningsmål	Uppnått resultat	Nämndernas resultatmål samt målnivå 2009	Uppnått resultat
Danderyds kommun har en långsiktig planering av underhållet och bibehåller på så sätt värdet på kommunens realkapital. Tekniska nämnden, fastighet	röd	Värdera fastigheterna en gång vart fjärde år.	-
		Minska underhållsskulden med 20 % till 2014.	Ökning 2009
Danderyds kommun har väl framkomliga och trafiksäkra gång- och cykelvägar, gator och vägar. Tekniska nämnden, gata/trafik	gul	Nollvision gäller i Danderyd	Ej uppfyllt
		Gång- och cykelbanor ska finnas utmed våra huvudleder senast 2010.	Uppgift saknas. Näst sista etappen av Edsviksvägen slutfördes 2009
		Tillgänglighetsanpassa ett bostadsområde om 1000 invånare 2009.	300 Ej uppfyllt
		Förbättra trafiksäkerheten kring 2 skolor/ förskolor per år.	6 Uppfyllt
		Utöka antalet infartsparkeringar med 100 platser till 2014. Målnivå 2009: 25 platser	10 Ej uppfyllt
		NMI (nöjd medborgarindex) skall förbättras efter mätning vart annat år.	Ingen mätning 2009
		Byte av 1,5 % av belysningsarmaturerna för ökad trygghet, energibesparing samt bättre miljö.	1,8 % Uppfyllt
Danderyds kommun har en långsiktig planering av underhållet och bibehåller på så sätt värdet på kommunens realkapital. Tekniska nämnden, gata/trafik	röd	Minska underhållsskulden på broar, kajer och beläggningar med 10 % till 2014. Målnivå 2009: något ökad skuld.	Något ökad skuld
Danderyds kommun har allmänna platser och kommunal mark som är trygga, välstädade och vårdade. Tekniska nämnden, park och natur	gul	De sjönära gångvägarna skall vara upprustade till år 2019. (ingen målnivå 2009)	-
		Fem publika platser längs sjöpromenaderna förbättras för att öka trivsel och tillgänglighet till år 2013. Målnivå 2009: 1 plats	2 platser (Svalnäs och Aludden) Uppfyllt
		De fem mest besökta torgen/stråken samt bussterminalen vid Danderyds Sjukhus ses över och rustas upp för att minska nedskräpning och slitage till 2013. Målnivå 2009: 1 plats	1 plats Uppfyllt
		NMI (nöjd medborgarindex) skall förbättras efter mätning vart annat år. (Parker i bostadsområden/lekplatser) Målnivå 2009: 50/42	Ingen mätning 2009
		Genomföra reklamfinansierade alternativ som beslutats om. (T.ex. papperskorgar, gatumöbler, toaletter). Målnivå 2009: 1 st	0 Ej uppfyllt
Danderyds kommun har en hamnverksamhet som efter behov upplåter plats för Danderydsbornas fritidsbåtar. Tekniska nämnden, småbåtshamnar	röd	Arbeta fram en utbyggnadsplan för båtplatser till 2010.	Ej uppfyllt

Inriktningmål	Uppnått resultat	Nämndernas resultatmål samt målnivå 2009	Uppnått resultat
Danderyds VA-verksamhet tillhandahåller rent vatten utan avbrott, samt omhändertar avloppsvatten på ett miljömässigt hållbart sätt. Tekniska nämnden, VA	gul	Föroreningarna i dagvattnet till Edsviken och Stora Värtan ska minska med 15 % till och med 2013 avseende tungmetaller, mineralolja, syreförbrukande ämnen samt näringsämnen. Målnivå 2009: Utvecklad mätmetod. Första mätning.	Ej uppfyllt
		Minska det ovidkommande vattnet in i spillvattennätet med 20 % till och med 2015. Målnivå 2009: Utvecklat plan och föreskrifter.	Uppgift saknas
		Minska utläckage av renvatten. Målnivå 2009: 15 %	36 % (jan-nov 2009) Uppfyllt
Danderyds kommun har en långsiktig planering av underhållet och bibehåller på så sätt värdet på kommunens realkapital. Tekniska nämnden, VA	gul	Bygga om resterande kombinerade ledningar, ca 10 km, med 1 km per år till och med år 2018. Målnivå 2009: 1 km	2,2 km Uppfyllt
Danderyds kommun transporterar och omhändertar avfall på ett miljömässigt och för samhället effektivt sätt. Tekniska nämnden, Avfall	gul	NMI (nöjd medborgarindex) skall förbättras efter mätning vartannat år.	Ingen mätning 2009
		Genomföra avfallsplanen till 2014. Målnivå 2009: i enlighet med avfallsplanen.	Enligt plan. Uppfyllt
		Öka andelen utsorterat farligt avfall från hushållsavfallet. Målnivå 2009: 3 kg/inv utsorterat farligt avfall.	Uppgift saknas, statistik redovisas senare 2010
I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser. KFN, alla verksamheter	gul	Totalbudget för kultur- och fritidsnämnden skall vara i balans.	Uppfyllt
Danderydsbor i alla åldrar kan idrotta och motionera i kommunen. Idrottsplatser och hallar, motions- och skidspår, sjöar och isar, skogs- och grönområden erbjuder invånarna möjlighet till idrott, motion och friluftsliv för främjande av god hälsa. KFN Anläggningar	grön	SCB:s nöjdhetsindex för fritidsutbudet i kommunen skall enligt invånarna vara 70.	Ingen mätning 2009. Vid mätning 2008 var resultatet 72.
		Antal föreningar som regelbundet erbjuder verksamhet för funktionshindrade skall öka till 4.	4 Uppfyllt
		Genomsnittet för granskningar avseende helhetsintrycket för idrottsanläggningar utomhus understiger inte 3,2 på en skala mellan ett och fyra.	Ingen enkät 2009. Mätning 2008: 3,32
		Genomsnittet för granskningar avseende helhetsintrycket för inomhusbad understiger inte 3,5 på en skala mellan ett och fyra.	Ingen enkät 2009. Mätning 2008: 3,56
Danderyds kommun har en långsiktig planering av underhållet och bibehåller på så sätt värdet på kommunens realkapital. KFN Anläggningar	gul	Underhållsplan uppdateras årligen.	Plan uppdaterad. Uppfyllt

Sammanställning måluppfyllelse

Nämndernas inriktnings- och resultatmål

Inriktningsmål	Uppnått resultat	Nämndernas resultatmål samt målnivå 2009	Uppnått resultat
Danderyds kommun har bidragsregler som är utformade för att främja breddverksamhet för ungdomar så att de uppmuntras att under hela sin tonårstid delta i idrott och motion. KFN Föreningsstöd	gul	Antalet aktiva är lägst 7 450 st.	7 447 Uppfyllt
		Antalet aktiva i åldern 13-16 år är 30 % av totala antalet aktiva.	29 % Ej uppfyllt
Danderyds fritidsgårdar är attraktiva och drog fria mötesplatser för ungdomar i åldern 12-17 år. KFN Fritidsgårdar	gul	Genomsnittet för granskningar avseende helhetsintrycket av verksamheten understiger inte 3,1 på en skala mellan ett och fyra.	3,28 Uppfyllt
		Antalet besökare per fritidsgård kvälls- och helgtid skall årligen öka med 10 % (våren 2008 18 st).	22 Uppfyllt
		Alkoholförtäring bland högstadielärover i Danderyd minskar med 5 % kommande två åren.	Ingen mätning 2009
Danderyds bibliotek är levande centrum för kultur, information och kunskap för alla åldrar. KFN Bibliotek	gul	90 % av besökarna på biblioteken är nöjda med verksamheten som helhet.	93 % Uppfyllt
		Antal aktiva låntagare upp till 24 år ökar med 2 %.	6,5 % Uppfyllt
		Antal besökare ökar med 2 %.	9 % Uppfyllt
Kultur- och musikskolor i Danderyd erbjuder eleverna en grundläggande utbildning av hög kvalitet i musik, dans, teater/drama, bild och form. KFN Kulturskola och kulturstöd	gul	90 % av deltagarna i kulturskolor är nöjda med verksamheten som helhet.	99 % Uppfyllt
		Antalet aktörer inom dans, drama och bild/form ökar till minst tre inom respektive genre 2009.	Ej uppfyllt
		NMI, nöjd medborgarindex, ökar från 55 till 57 avseende möjlighet till kulturaktiviteter i kommunen.	Ingen mätning 2009
I Danderyd utgör Träffpunkt Enebyberg en självklar mötesplats för alla åldrar. Träffpunkten bidrar till social samvaro och trygghet. KFN Träffpunkt Enebyberg	gul	Genomsnittet för granskning avseende helhetsintrycket av verksamheten understiger inte 3,2 på en skala mellan ett och fyra.	3,59 Uppfyllt
		Antalet besökare skall jämfört med 2008 öka med 5 %. Målnivå 2009: 71710	69 662 besökare (2 % ökning)
Danderyd präglas av god arkitektur och en säker miljö. Byggnadsnämnden, plan och bygglovsverksamhet	grön	Att få betyget 7 eller bättre i SCB medborgarenkät för frågorna om trivsam bebyggelse och trivsam miljö	7,9 Uppfyllt
Danderyds yttre miljö svarar mot högt ställda krav vad gäller naturvärden, estetiska och kulturhistoriska värden. Byggnadsnämnden, plan och bygglovsverksamhet	grön	Att få betyget 7 eller bättre i SCB medborgarenkät för frågorna om trivsam miljö, landskapet, naturen samt parker och grönområden	7,7 Uppfyllt

Inriktningsmål	Uppnått resultat	Nämndernas resultatmål samt målnivå 2009	Uppnått resultat
I Danderyd ges ändamålsenlig information god service och rådgivning i alla frågor som byggnadsnämnden handlägger. Byggnadsnämnden bygglov-, plan- och mättningsverksamheten	röd	De som får ett bygglovärende prövat av byggnadsnämnden blir nöjda med att handläggningstiden inte är alltför lång, att kvaliteten i beslutsunderlaget är tillfredsställande samt att det personliga bemötandet präglas av tillmötesgående. Målnivå 2009 80 % nöjda.	75 % Ej uppfyllt
		Handläggning av ärenden är juridisk korrekta så att besluten står sig i högre instans, bygglov. Målnivå 2009 100 %	87 % Ej uppfyllt
		Beslut om bygg-, rivnings- och marklov inom sex veckor från att kompletta handlingar inkommit. Åtgärden skall också vara planenlig. Målnivå 2009 90 % inom 6 v.	40 % Ej uppfyllt
		Fatta beslut om kontrollplan inom tre veckor från inlämnande av kompletta handlingar. Målnivå 2009 90 %	79 % Ej uppfyllt
		Kalla till samråd inom tre veckor efter byggnadsanmälan och efter meddelat bygglov. Tiden räknas från det datum då nödvändiga handlingar inkommit. Målnivå 2009 90 % inom 3 v.	83 % Ej uppfyllt
		Handläggning av ärenden är juridisk korrekta så att besluten står sig i högre instans, mättningsverksamhet. Målnivå 2009 100 %	100 % Uppfyllt
		Kartprodukter levereras inom utlovad tid och innehåller relevanta data. Målnivå 2009: 90 %	84 % Ej uppfyllt
		Mättningsuppdragen utföres inom lovad tid och efter beställarens önskemål Målnivå 2009 100 %.	100 % Uppfyllt
		Handläggning av ärenden är juridisk korrekta så att besluten står sig i högre instans, planverksamhet. Målnivå 2009 100 %	100 % Uppfyllt
		Överlämna detaljplaner med normalt förfarande till fullmäktige för antagande inom 18 månader. Tiden räknas från det datum då plankostnadsavtal träffats. Målnivå 2009 85 %.	67 % Ej uppfyllt
		Överlämna detaljplaner med enkelt planförfarande till byggnadsnämnden för antagande inom sex månader. Tiden räknas från det datum då plankostnadsavtal träffats. Målnivå 2009 85 %.	100 % Uppfyllt

Definitioner till årsbokslut

Anläggningstillgångar är tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk i kommunens verksamheter. Kan vara ”materiella” i form av byggnader, fordon, maskiner och inventarier. De kan även vara ”immateriella” i form av vissa utvecklingsinsatser eller goodwill.

Kapitalkostnader är dels avskrivningar på anläggningstillgångar som är en periodiserad kostnad under anläggningens ekonomiska livslängd dels av ränta på den kapitalbindning som tillgången representerar.

Avsättningar är förpliktelser som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias. Exempel på avsättning är pensionsutfästelser för intjänad pension från 1998 och framåt.

Balanskravet är av lagstiftaren kopplad till resultaträkningen. Enligt kommunallagen ska budgeten upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna (KL 8 kap 4 §). Om det redovisade resultatet blir negativt för visst räkenskapsår skall det negativa resultatet regleras senast det andra året efter det att underskott uppstod.

Vid avstämning mot balanskravet skall realisationsvinster från försäljning av anläggningstillgångar exkluderas, realisationsförluster skall dock ingå vid sådan avstämning.

Danderyds kommun har över tid tillämpat principer för avstämning av balanskravet där avgiftsfinansierad verksamhet, VA-verket, och den externa medelsförvaltningen exkluderas vid avstämning av balanskravet. Hanteringen har föregåtts av politiska beslut och bedömts vara i enlighet med god redovisningssed.

Balansräkning (BR) är en sammanställning av tillgångar, eget kapital, avsättningar och skulder på balansdagen, det vill säga redovisningsperiodens sista dag. Balansräkningen ger en bild av kommunens ekonomiska ställning på balansdagen.

Eget kapital är skillnaden mellan tillgångar och skulder och visar hur stor del av kommunens totala kapital som ej finansieras med skulder. Egna kapitalets andel av totalt kapital (balansomslutningen)

utgör det finansiella måttet soliditet som anger kommunens långsiktiga betalningsförmåga. Ju högre tal ju starkare balansräkning har kommunen.

Omsättningstillgångar är de tillgångar som kommer att omsättas inom de närmaste 365 dagarna från balansdagen. Ur omsättningstillgångar hämtas ett annat finansiellt mått som benämns likviditet. Likviditeten återger kommunens kortsiktiga betalningsförmåga och brukar indelas i balanslikviditet som är totala omsättningstillgångar dividerat med kortfristiga skulder. Kassalikviditet är ett mått där likvida medel divideras med kortfristiga skulder. Måtten ger en uppfattning om kommunens kortsiktiga betalningsförmåga.

Finansieringsanalysen visar kassaflödet från verksamheten inklusive förändringen av rörelsekapitalet, kassaflöde från investeringsverksamheten samt finansieringen. Summan av dessa poster ger förändringen av likvida medel.

Finansnetto är skillnaden mellan finansiella intäkter och finansiella kostnader i resultaträkningen.

Årets resultat visar förändringen av det egna kapitalet.

Nettoinvesteringar är kommunens samlade investeringsverksamhet under räkenskapsåret där utgifterna reducerats med exempelvis investeringsbidrag från staten.

Driftredovisning är nämndernas verksamheter som stäms av mot den av fullmäktige beslutade budgeten för verksamhetsåret. Nämndernas verksamhet presenteras i årsredovisningen dels sammantaget för hela nämndens verksamheter dels i bilaga där respektive delverksamhet framgår.

Redovisningsprinciper

Kommunal redovisningslag

Årsredovisning har upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen (SFS 1997:614) och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer med de undantag som redovisas under rubriken ”Avvikande redovisningsprinciper”.

Avskrivningar

Kommunen stödjer sina bedömningar på SKL:s tidigare rekommenderade avskrivningstider. Översyn och anpassning planeras att ske 2010.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärdet. Omsättningstillgångar har redovisats till det lägsta värdet av anskaffningsvärde och verkligt värde på balansdagen.

Klassificering

Fordringar och skulder som förfaller till betalning inom tolv månader från balansdagen har klassificerats som kortfristiga. Fordringar och skulder som förfaller till betalning efter tolv månader från balansdagen har klassificerats som långfristiga.

Exploateringsfastigheter, som avses att avyttras inom en utsatt tidsram, och som i övrigt uppfyller rekommendationer för klassificering redovisas som omsättningstillgång.

Jämförelsestörande poster

Exempel på jämförelsestörande poster är realisationsvinster, realisationsförluster samt större poster av engångskaraktär som inte tillhör den normala verksamheten.

Redovisning av lånekostnader

Kommunen tillämpar huvudmetoden vilket innebär att lånekostnaden belastar resultatet den period den uppkommer.

Pensionsåtaganden

Kommunens pensionssskuld redovisas dels som en avsättning i balansräkningen dels som en ansvarsförbindelse. Äldre pensioner intjänade till och med 1997 redovisas som en ansvarsförbindelse. I balansräkningen redovisas samtliga pensionsåtaganden som intjänats från och med 1998. Kommunen har sedan 1998 en extern medelsför-

valtning som avser att täcka pensionsutbetalningarna av den del som redovisas som ansvarsförbindelse. Av detta följer att kommunen i enlighet med god redovisningssed belastar resultatet med såväl förändringen av intjänad pension samt utbetalda pensioner. Vid avstämning mot balanskravet räknas utbetalningarna bort genom att motsvarande belopp tas ut från den externa medelsförvaltningen.

Beräkningen av pensionssskulden är gjord enligt riktlinjer för beräkning av pensionssskuld (RIPS 07) och utgår från pensionsavtalet KAP-KL. Förvaltare av pensionssskuld inklusive prognoser för framtida pensionskostnader är SPP.

Aktualiseringsgraden är 52,3 % per 31/12.

Försäljning och inköp av anläggningstillgång

Vid försäljning och köp av anläggningstillgångar gäller som huvudregel att händelsen hänförs till det räkenskapsår när avtal tecknas, under förutsättning att det föreligger giltiga politiska beslut.

Skatteintäkter

Slutskatteavräkningen har beräknats enligt Sveriges Kommuners och Landstings prognos i december 2008. Detta följer den rekommendation som Rådet för Kommunal Redovisning har utfärdat, rekommendation 4.2.

Sammanställd redovisning

Enligt den kommunala redovisningslagen ska årsredovisningen omfatta även den verksamhet kommunen bedriver i form av andra juridiska personer. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en samlad bild av nämnderna och bolagens verksamhet och ekonomiska ställning. De koncerninterna transaktionerna eliminerar för att ge en rättvisande bild av resultat och ekonomisk ställning.

Kommunen konsoliderar sitt helägda bolag Djursholms AB i den sammanställda redovisningen.

Avvikande redovisningsprinciper

Kommunenstyrelsen har 2010-01-11, §4, fattat beslut gällande tillämpning av rekommendation 13.1 avseende hyres- och leasingavtal. Kommunledningskontoret har givits i uppdrag att succesivt anpassa kommunens hantering till denna rekommendation.

**DANDERYDS
KOMMUN**

Danderyds kommun
Djursholms slott, Box 66
182 05 Djursholm
08-568 910 00
www.danderyd.se